

United
Nations

FINNISH

Courtesy translation

Pact for the Future,
Global Digital Compact
and Declaration on Future
Generations

Yleiskokous

Distr.: General
22. syyskuuta 2024

79. istunto

Esityslistan kohta 123

**Yhdistyneiden kansakuntien järjestelmän
vahvistaminen**

Yleiskokouksen 22. syyskuuta 2024 hyväksymä päätöslauselma

[ilman lähettämistä pääkomiteaan ([A/79/L.2](#))]

79/1. Tulevaisuussopimus

Yleiskokous

Hyväksyy seuraavan tulevaisuussopimuksen ja sen liitteet:

Tulevaisuussopimus

- Me, maailman kansoja edustavat valtion- ja hallitusten päämiehet, olemme kokoontuneet YK:n päämajaan suojellaksemme nykyisten ja tulevien sukupolvien tarpeita ja etuja tämän tulevaisuussopimuksen toimien avulla.
- Tällä hetkellä on meneillään syvälinen maailmanlaajuinen muutos. Edessä on uusia katastrofaalisia ja olemassaoloon liittyviä riskejä, joista monet johtuvat omista valinnoistamme. Kanssaihmiset kärsivät järkyttävällä tavalla. Jos suuntaa ei muuteta, vaarana on ajautua jatkuviin kriiseihin ja tuhoon.
- Tämä on kuitenkin myös toivon ja mahdollisuuksien hetki. Maailmanlaajuinen muutos tarjoaa mahdollisuuden uudistuksiin ja edistykseen yhteisen ihmisyyden pohjalta. Edistysaskeleet tietämyksen, tieteiden, teknologian ja innovoinnin saralla voisivat johtaa läpimurtoon, joka takaa kaikille paremman ja kestävämmän tulevaisuuden. Valinta on meidän.
- Uskomme, että koko ihmiskunnalla, myös köyhyudessa elävillä ja haavoittuvassa asemassa olevilla, on mahdollisuus kulkea kohti valoisampaa tulevaisuutta. Tänään vahvistamillamme toimilla päätämme pyrkiä kohti turvallista, rauhanomaista, oikeudenmukaista, tasa-arvoista, osallistavaa, kestävää ja vaurasta maailmaa, jossa kaikille ihmisille taataan hyvinvointi, turvallisuus ja ihmisarvo sekä terve maapallo.

5. Tämä edellyttää sitoutumista uudelleen kansainvälisen oikeuden noudattamiseen perustuvaan kansainväliseen yhteistyöhön, jota ilman emme voi hallita riskejämme emmekä tартtua edessämme oleviin mahdollisuuksiin. Tämä ei ole vaihtoehto vaan välttämättömyys. Haasteemme ovat tiiviisti kytköksissä toisiinsa, ja ne ylittävät selvästi jokaisen yksittäisen valtion vaikutuskyvyn. Niihin voidaan vastata vain yhdessä vahvalla ja kestäväällä kansainvälisellä yhteistyöllä, jota ohjaavat luottamus ja solidaarisuus kaikkien hyödyksi ja jossa hyödynnetään kaikkien alojen ja sukupolvien panosta.

6. Toteamme, että monenvälistä järjestelmää ja sen instituutioita, joiden keskiössä ovat Yhdistyneet kansakunnat ja sen peruskirja, on vahvistettava, jotta pysytään muuttuvan maailman tahdissa. Niiden on sovelluttava nykyhetkeen ja tulevaisuuteen, oltava tehokkaita ja suorituskykyisiä, varautuneita tulevaisuuteen, oikeudenmukaisia, demokraattisia, tasapuolisia ja nykymaailmaa edustavia, osallistavia, toisiinsa liittyviä ja taloudellisesti vakaita.

7. Tänään sitoudumme uuteen alkuun monenvälisyydessä. Tämän sopimuksen toimilla pyritään varmistamaan, että Yhdistyneet kansakunnat ja muut keskeiset monenväliset instituutiot voivat tarjota ihmisille ja maapallolle paremman tulevaisuuden, jotta voimme täyttää nykyiset sitoumuksemme ja vastata samalla uusiin haasteisiin ja mahdollisuuksiin.

8. Vahvistamme horjumattoman sitoumuksemme toimia kansainvälisen oikeuden, myös Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan ja sen päämäärien ja periaatteiden mukaisesti.

9. Vahvistamme myös, että YK:n kolme pilaria – kestävä kehitys, rauha ja turvallisuus sekä ihmisoikeudet – ovat kaikki yhtä tärkeitä, toisiinsa liittyviä ja toisiaan vahvistavia. Yhtä ei voi saada ilman toisia.

10. Tunnustamme, että kestävä kehitys jokaisessa sen kolmessa ulottuvuudessa on itsessään keskeinen tavoite ja että sen saavuttaminen jättämättä ketään jälkeen on ja tulee aina olemaan monenvälisyyden keskeinen tavoite. Vahvistamme pysyvän sitoumuksemme YK:n kestävä kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelmaan¹ ja sen kestävä kehityksen tavoitteisiin. Aiomme kiireellisesti nopeuttaa edistymistä tavoitteiden saavuttamisessa muun muassa konkreettisilla poliittisilla toimilla ja hankkimalla merkittävää lisärahoitusta kaikista lähteistä kestävä kehitystä varten kiinnittäen erityistä huomiota erityistilanteissa olevien tarpeisiin ja luomalla mahdollisuuksia nuorille. Köyhyys kaikissa muodoissaan ja ulottuvuuksissaan, myös äärimmäinen köyhyys, on yhä maailman suurin haaste, ja sen poistaminen on välttämätön edellytys kestävälle kehitykselle.

11. Ilmastonmuutos on yksi aikamme suurimmista haasteista, ja sen haittavaikutukset kohdistuvat suhteettomasti kehitysmaihin, etenkin niihin, jotka ovat erityisen alttiita ilmastonmuutoksen kielteisille vaikutuksille. Sitoudumme nopeuttamaan ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden kansakuntien puitesopimuksen² ja Pariisin sopimuksen³ mukaisten velvoitteiden täyttämistä.

12. Täyttääksemme perustavanlaatuisen lupauksemme suojella tulevia sukupolvia sodan vitsaukselta meidän on noudatettava kansainvälistä oikeutta, myös perusoikeuskirjaa, ja hyödynnettävä täysimääräisesti kaikkia perusoikeuskirjassa vahvistettuja välineitä ja mekanismeja, tehostettava diplomatian käyttöä, sitouduttava ratkaisemaan kiistat rauhanomaisesti, pidättäydyttävä voimankäytöstä tai sillä uhkaamisesta ja hyökkäystoimista, kunnioitettava toistemme suvereniteettia ja

¹ Päätöslauselma 70/1.

² Yhdistyneet kansakunnat, sopimussarja, nide 1771, nro 30822.

³ Hyväksytty UNFCCC:n nojalla asiakirjassa FCCC/CP/2015/10/Add.1, päätös 1/CP.21.

alueellista koskemattomuutta, vaalittava poliittisen riippumattomuuden ja itsemääräämisoikeuden periaatteita sekä vahvistettava vastuuvollisuutta ja lopetettava rankaisemattomuus. Koska kansainväliseen rauhaan ja turvallisuuteen kohdistuu yhä vaarallisempia haasteita ja riskejä niin perinteisillä kuin uusillakin aloilla, ponnistelujen on pysyttävä muutosten tahdissa.

13. Kaikki tähän sopimukseen sisältyvät sitoumukset ovat täysin johdonmukaisia ja yhdenmukaisia kansainvälisen oikeuden, myös ihmisoikeuslainsäädännön, kanssa. Vahvistamme ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen⁴ ja siinä vahvistetut perusvapaudet. Tämän sopimuksen täytäntöönpano edistää jokaisen ihmisoikeuksien ja ihmisarvon täysimääräistä toteutumista, mikä on keskeinen tavoite. Kunnioitamme, suojelemme, edistämme ja toteutamme kaikkia ihmisoikeuksia tunnustaen niiden yleismaailmallisuuden, jakamattomuuden, keskinäisen riippuvuuden ja toisiinsa liittymisen, ja puolustamme yksiselitteisesti seuraavaa: kaikille vapaus pelosta ja puutteesta.

14. Olemme tietoisia siitä, ettemme onnistu korjaamaan epäoikeudenmukaisuutta ja vähentämään eriarvoisuutta maiden sisällä ja niiden välillä rauhanomaisten, oikeudenmukaisten ja osallistavien yhteiskuntien rakentamiseksi, ellemme vauhdita pyrkimyksiä edistää suvaitsevaisuutta, tukea monimuotoisuutta ja torjua kaikkia syrjinnän muotoja, kuten rasismia, rotusyrjintää, muukalaisvihaa ja niihin liittyvää suvaitsemattomuutta sekä niiden kaikkia kammottavia ja nykyaikaisia muotoja ja ilmentymiä.

15. Mikään tavoitteistamme ei ole saavutettavissa ilman kaikkien naisten täysimääräistä, turvallista, yhdenvertaista ja merkityksellistä osallistumista ja edustusta poliittisessa ja taloudellisessa elämässä. Vahvistamme sitoumuksemme Pekingin julistukseen ja toimintaohjelmaan⁵, jotta voidaan nopeuttaa pyrkimyksiä saavuttaa sukupuolten tasa-arvo, naisten osallistuminen ja kaikkien naisten ja tyttöjen voimaannuttaminen kaikilla aloilla sekä poistaa kaikenlainen naisiin ja tyttöihin kohdistuva syrjintä ja väkivalta.

16. Vahvistamme Yhdistyneiden kansakuntien 75-vuotisjuhlan yhteydessä annetun lupauksen elvyttää maailmanlaajuisia toimia, jotta voimme varmistaa haluamamme tulevaisuuden ja vastata tehokkaasti nykyisiin ja tuleviin haasteisiin yhteistyössä kaikkien asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa. Toteamme, että nykyisten ja tulevien sukupolvien hyvinvointi ja maapallon kestävyys riippuvat halukkuudesta ryhtyä toimiin. Tätä varten sitoudumme tässä sopimuksessa 56 toimeen, jotka koskevat kestäväää kehitystä ja kehitysrahoitusta, kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta, tiedettä, teknologiaa ja innovointia, digitaalista yhteistyötä, nuorisoa ja tulevia sukupolvia sekä globaalin hallinnan muuttamista.

17. Edistämme näiden toimien täytäntöönpanoa asiaankuuluvilla hallitustenvälisillä prosesseilla, jos sellaisia on olemassa. Tarkastelemme sopimuksen yleistä täytäntöönpanoa yleiskokouksen 83. istunnon alussa valtion- ja hallitusten päämiesten tasolla pidettävässä kokouksessa. Luotamme, että olemme siihen mennessä päässeet hyvään vauhtiin kohti parempaa ja kestävämpää tulevaisuutta, jonka haluamme itsellemme, lapsillemme ja kaikille meidän jälkeemme tuleville sukupolville.

⁴ Päätöslauselma 217 A (III).

⁵ *Report of the Fourth World Conference on Women*, Peking, 4.–15. syyskuuta 1995 (Yhdistyneiden kansakuntien julkaisu, myyntinro E.96.IV.13), I luku, päätöslauselma 1, liitteet I ja II.

I. Kestävä kehitys ja kehitysrahoitus

18. Vuonna 2015 päätimme vapauttaa ihmiskunnan köyhyydestä, nälästä ja puutteesta sekä tervehdyttää ja turvata planeettamme. Lupasimme, että ketään ei jätetä jälkeen. Olemme edistyneet jonkin verran, mutta kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttaminen on vaarantunut. Useimpien tavoitteiden saavuttamisessa on edistytty liian hitaasti, tai edistys on taantunut alle vuoden 2015 perustason. Vuosien aikana kestävän kehityksen alalla saavutetut tulokset ovat mitätöitymässä. Köyhyys, nälkä ja eriarvoisuus ovat lisääntyneet. Ihmisoikeudet ovat uhattuina, ja miljoonat ihmiset ovat vaarassa jäädä jälkeen. Ilmastonmuutos, biologisen monimuotoisuuden köyhtyminen, aavikoituminen sekä hiekka- ja pölymyrskyt, pilaantuminen ja muut ympäristöhaasteet aiheuttavat vakavia riskejä luonnonympäristölle ja kehitysnäkymille.

19. Emme hyväksy tulevaisuutta, jossa puolella maailman väestöstä ei ole ihmisarvoa ja mahdollisuuksia tai ne on varattu pelkästään etuoikeutetuille ja varakkaille. Vahvistamme, että kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelma on kattava etenemissuunnitelma kestävän kehityksen saavuttamiseksi sen kaikissa kolmessa ulottuvuudessa, moninaisten toisiinsa liittyvien kriisien ratkaisemisessa ja paremman tulevaisuuden turvaamisessa nykyisille ja tuleville sukupolville. Tunnustamme, että köyhyyden poistaminen kaikissa muodoissaan ja ulottuvuuksissaan, äärimmäinen köyhyys mukaan lukien, on maailman suurin haaste ja välttämätön edellytys kestäväälle kehitykselle. Kestävä kehitys sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien toteutuminen ovat toisistaan riippuvaisia ja toisiaan vahvistavia. Vahvistamme, että sukupuolten tasa-arvo ja kaikkien naisten ja tyttöjen voimaannuttaminen ovat kestävän kehityksen välttämätön edellytys. Emme voi saavuttaa yhteisiä tulevaisuustavoitteita vastaamatta kiireellisesti ja painokkaammin näihin haasteisiin. Olemme sitoutuneet varmistamaan, että monenvälinen järjestelmä voi auttaa meitä saavuttamaan tuloksia ihmisten ja maapallon hyväksi, ja asetamme ihmiset kaikkien toimien keskiöön.

Toimi 1: Ryhdymme rohkeisiin, kunnianhimoisiin, nopeutettuihin, oikeudenmukaisiin ja muutosvoimaisiin toimiin Agenda 2030 -toimintaohjelman täytäntöönpanemiseksi ja kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi jättämättä ketään jälkeen.

20. Vahvistamme, että kestävän kehityksen tavoitteet ovat kattavia, kauaskantoisia, ihmiskeskisiä, yleismaailmallisia ja muutosvoimaisia tavoitteita ja päämääriä. Toistamme vakaasti sitoumuksemme saavuttaa kestävän kehityksen tavoitteet vuoteen 2030 mennessä ja elvytämme kestäväää kehitystä koskevan maailmanlaajuisen kumppanuuden tiiviissä yhteistyössä kaikkien asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa. Tunnustamme Agenda 2030 -toimintaohjelman yleismaailmallisen luonteen ja sen, että kaikki kehitysmaat, mukaan lukien erityistilanteissa olevat maat, etenkin Afrikan maat, vähiten kehittyneet maat, sisämaavaltiot ja pienet kehittyvät saarivaltiot, sekä maat, joilla on erityisiä haasteita, mukaan lukien keskitulotason maat sekä konfliktitilanteissa ja konfliktin jälkeisissä tilanteissa olevat maat, tarvitsevat apua toimintaohjelman täytäntöönpanoon. Tehostamme toimiamme ilmastonmuutoksen torjumiseksi. Vahvistamme ympäristöä ja kehitystä koskevan Rion julistuksen⁶ periaatteet, mukaan lukien 7 periaatteessa vahvistettu yhteisen mutta eriytyneen vastuun periaate. Päätämme

⁶ *Report of the United Nations Conference on Environment and Development, Rio de Janeiro, 3-14 June 1992, vol. I, Resolutions Adopted by the Conference* (Yhdistyneiden kansakuntien julkaisu, myyntinumero E.93.I.8 ja oikaisu), päätöslauselma 1, liite I.

- a) tehostaa toimiamme kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman, Addis Abeban toimintaohjelman⁷ ja Pariisin sopimuksen panemiseksi kaikilta osin täytäntöön;
- b) panna kaikilta osin täytäntöön kestävän kehityksen tavoitteita käsitelleessä vuoden 2023 huippukokouksessa hyväksytyn poliittisen julistuksen sitoumukset;⁸
- c) ottaa käyttöön merkittävät ja riittävät resurssit ja investoinnit kaikista lähteistä kestävän kehityksen edistämiseksi;
- d) poistaa kaikki kestävän kehityksen esteet ja pidättyä taloudellisesta pakottamisesta.

Toimi 2: Asetamme köyhyyden poistamisen keskeiseksi pyrkimyksissämme saavuttaa Agenda 2030 -toimintaohjelman tavoitteet.

21. Köyhyyden, myös äärimmäisen köyhyyden, poistaminen sen kaikissa muodoissa ja ulottuvuuksissa on välttämätöntä koko ihmiskunnalle. Päätämme

- a) ryhtyä kattaviin ja kohdennettuihin toimenpiteisiin köyhyyden poistamiseksi puuttamalla köyhyyden moniulotteiseen luonteeseen muun muassa maaseudun kehittämisstrategioilla ja investoinneilla ja sosiaalialan innovoinneilla, erityisesti koulutukseen ja terveyteen;
- b) toteuttaa konkreettisia toimia, joilla estetään ihmisiä luisumasta takaisin köyhyyteen, muun muassa perustamalla hyvin suunniteltuja, kestäviä ja tehokkaita sosiaalisen suojelun järjestelmiä kaikille, jotka ovat alttiita häiriöille.

Toimi 3: Poistamme nälän ja puutteellisen elintarviketurvan sekä kaikenlaisen aliravitsemuksen.

22. Olemme edelleen syvästi huolestuneita siitä, että kolmanneksella maailman väestöstä on puutteellinen elintarviketurva, ja aiomme reagoida puutteellisen elintarviketurvan ja aliravitsemuksen syihin ja puuttua niihin. Päätämme

- a) tukea puutteellisesta elintarviketurvasta ja kaikista aliravitsemuksen muodoista kärsiviä maita ja yhteisöjä koordinoituilla toimilla, muun muassa tarjoamalla elintarvikkeita hätätilanteessa, ohjelmia, rahoitusta ja tukemalla maataloustuotantoa, parantamalla kansallista kykyä selviytyä häiriöistä ja varmistamalla, että elintarvikkeiden ja maatalouden toimitusketjut toimivat ja markkinat ja kauppakanavat pysyvät vapaina ja helposti saavutettavina;
- b) auttaa velkavaikeuksissa olevia maita hallitsemaan kansainvälisten elintarvikemarkkinoiden epävakautta ja tehdä yhteistyötä kansainvälisten rahoituslaitosten ja Yhdistyneiden kansakuntien järjestelmän kanssa puutteellisesta elintarviketurvasta kärsivien kehitysmaiden tukemiseksi;
- c) edistää tasapuolisia, selviytymiskykyisiä, osallistavia ja kestäviä maatalouselintarvikejärjestelmiä, jotta kaikilla on mahdollisuus saada riittävästi turvallisia, kohtuuhintaisia ja ravitsevia elintarvikkeita.

Toimi 4: Kuromme umpeen kestävän kehityksen tavoitteiden rahoitusvajeen kehitysmaissa.

23. Olemme syvästi huolestuneita kehitysmaiden kasvavasta kestävän kehityksen tavoitteiden rahoitusvajeesta. Meidän on kurottava tämä vaje umpeen, jotta voidaan estää kestävän kehityksen pysyvä kuilu, eriarvoisuuden lisääntyminen maiden sisällä ja välillä sekä luottamuksen heikkeneminen entisestään kansainvälisiä suhteita ja monenvälistä järjestelmää kohtaan. Otamme huomioon meneillään olevat toimet

⁷ Päätöslauselma 69/313, liite.

⁸ Päätöslauselma 78/1, liite.

rahoitusvajeen korjaamiseksi, muun muassa pääsihteerin ehdotuksen kestävän kehityksen vauhdittamiseksi. Päättämme

a) tarjota kehitysmaille ja ottaa käyttöön kestävää, kohtuuhintaista, helposti saatavilla olevaa, läpinäkyvää ja ennakoitavissa olevaa kehitysrahoitusta kaikista lähteistä ja tarvittavat täytäntöönpanokeinot;

b) jatkaa kiireellisesti kestävän kehityksen tavoitteen edistämistä pääsihteerin ehdotuksen mukaisesti Yhdistyneiden kansakuntien piirissä ja muilla asiaankuuluvilla foorumeilla;

c) laajentaa virallisia kehitysapusitoumuksia ja täyttää ne, mukaan lukien useimpien kehittyneiden maiden sitoumus saavuttaa tavoite, jonka mukaan julkisen kehitysavun osuus bruttokansantulosta on 0,7 prosenttia ja vähiten kehittyneille maille annettava virallinen kehitysapu 0,15–0,20 prosenttia bruttokansantulosta;

d) jatkaa keskusteluja julkiseen kehitysapuun liittyvien toimenpiteiden nykyaikaistamisesta noudattaen samalla voimassa olevia sitoumuksia;

e) varmistaa, että kehitysapu keskittyy kehitysmaiin ja tavoittaa ne, erityisesti köyhimmät ja haavoittuvimmassa asemassa olevat maat, ja toteuttaa lisätoimia sen vaikuttavuuden parantamiseksi;

f) luoda suotuisamman ympäristön maailmanlaajuisella, alueellisella ja kansallisella tasolla, jotta voidaan lisätä kotimaisten resurssien käyttöönottoa ja parantaa kehitysmaiden valmiuksia, instituutioita ja järjestelmiä kaikilla tasoilla tämän tavoitteen saavuttamiseksi, myös kansainvälisen tuen avulla, ja lisätä investointeja kestäväan kehitykseen;

g) panna täytäntöön tehokkaita talous-, sosiaali- ja ympäristöpolitiikkoja ja varmistaa hyvän hallinnon ja avoimet instituutiot kestävän kehityksen edistämiseksi;

h) tehostaa käynnissä olevia toimia laittomien rahavirtojen, korruption, rahanpesun ja veronkierron ehkäisemiseksi ja torjumiseksi, suoja-alueiden poistamiseksi sekä laittomasta toiminnasta saatujen varojen takaisin perimiseksi ja palauttamiseksi;

i) edistää osallistavaa ja tehokasta kansainvälistä veroyhteistyötä, joka edistää merkittävästi kansallisia toimia kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi, koska se antaa maille mahdollisuuden hyödyntää tehokkaasti omia resurssejaan, ja korostaa, että nykyisiä kansainvälisiä verohallintorakenteita on parannettava. Olemme sitoutuneet vahvistamaan veroyhteistyön osallistavuutta ja tehokkuutta Yhdistyneiden kansakuntien piirissä ottaen samalla huomioon muiden asiaankuuluvien foorumien ja instituutioiden työn ja jatkamme rakentavaa osallistumista prosessiin, jossa on tavoitteena laatia kansainvälistä veroyhteistyötä koskeva Yhdistyneiden kansakuntien puitesopimus;

j) tutkia asianmukaisilla foorumeilla vaihtoehtoja varakkaiden yksityishenkilöiden verotusta koskevalle kansainväliselle yhteistyölle;

k) tukea kehitysmaita, jotta ne voivat lisätä yksityisen sektorin investointeja kestäväan kehitykseen, muun muassa edistämällä osallistavia ja innovatiivisia rahoitusmekanismeja ja -kumppanuuksia ja luomalla suotuisamman kansallisen ja kansainvälisen sääntely- ja investointiympäristön käyttäen julkista rahoitusta vauhdittajana;

l) lisätä kaikista lähteistä saatavaa tukea investoinneille tuotantokapasiteetin lisäämiseen, osallistavaan ja kestäväan teollistumiseen, infrastruktuuriin ja talouden rakennemuutokseen, monipuolistamiseen ja kasvuun kehitysmaissa;

m) varmistaa vuonna 2025 järjestettävässä neljännessä kansainvälisessä kehitysrahoituskonferenssissa kunnianhimoiset tulokset kestävän kehityksen tavoitteiden rahoitusvajeen kuromiseksi umpeen ja Agenda 2030 -toimintaohjelman täytäntöönpanon ja kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisen nopeuttamiseksi.

Toimi 5: Varmistamme, että monenvälinen kauppajärjestelmä toimii jatkossakin kestävän kehityksen moottorina.

24. Olemme sitoutuneet sääntöihin perustuvaan, syrjimättömään, avoimeen, oikeudenmukaiseen, osallistavaan, tasapuoliseen ja läpinäkyvään monenväliseen kauppajärjestelmään, jonka ytimessä on Maailman kauppajärjestö. Korostamme monenvälisen kauppajärjestelmän merkitystä kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa. Toteamme jälleen, että valtioita kehoitetaan painokkaasti pidättymään panemasta täytäntöön ja soveltamasta yksipuolisia taloudellisia toimenpiteitä, jotka eivät ole kansainvälisen oikeuden ja Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan mukaisia ja jotka estävät taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen täysimääräisen saavuttamisen erityisesti kehitysmaissa. Päätämme

a) edistää vientivetoista kasvua kehitysmaissa muun muassa mahdollistamalla tarvittaessa kehitysmaiden etuuskohteluun perustuvan kaupan sekä kohdennetun erityis- ja erilliskohtelun, joka vastaa yksittäisten maiden, erityisesti vähiten kehittyneiden maiden, kehitystarpeisiin Maailman kauppajärjestön sitoumusten mukaisesti;

b) pyrkiä saattamaan päätökseen Maailman kauppajärjestön tarvittavan uudistuksen;

c) helpottaa erityisesti kehitysmaiden liittymistä Maailman kauppajärjestöön sekä edistää kaupan ja investointien vapauttamista ja helpottamista.

Toimi 6: Investoimme ihmisiin köyhyyden poistamiseksi ja luottamuksen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden vahvistamiseksi.

25. Olemme syvästi huolestuneita sitkeästä eriarvoisuudesta maiden sisällä ja välillä sekä hitaasta edistymisestä ihmisten, myös haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten, elämän ja toimeentulon parantamisessa kaikkialla. Meidän on saavutettava kestävän kehityksen tavoitteet kaikilla yhteiskunnan osa-alueilla jättämättä ketään jälkeen, myös kestävän kehityksen paikallisen toimeenpanon avulla. Korostamme, että energian saatavuuden takaaminen ja energiaturvallisuuden varmistaminen ovat ratkaisevan tärkeitä kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi sekä talouskehityksen, sosiaalisen vakauden, kansallisen turvallisuuden ja kaikkien kansakuntien hyvinvoinnin edistämiseksi maailmanlaajuisesti. Päätämme

a) varmistaa kunnianhimoiset tulokset vuonna 2025 järjestettävässä maailman sosiaalialan huippukokouksessa, joka on toinen sosiaalisen kehityksen huippukokous;

b) edistää yleistä sairausvakuutusturvaa, lisätä laadukkaan ja osallistavan koulutuksen ja elinikäisen oppimisen saatavuutta, myös hätätilanteissa, ja parantaa mahdollisuuksia ihmisarvoiseen työhön kaikille sekä sosiaalisen suojelun yleistä saatavuutta köyhyyden poistamiseksi ja eriarvoisuuden vähentämiseksi;

c) varmistaa, että kaikilla on mahdollisuus asianmukaiseen, turvalliseen ja kohtuuhintaiseen asumiseen, ja tukea kehitysmaita, jotta ne voivat suunnitella ja rakentaa oikeudenmukaisia, turvallisia, terveellisiä, esteettömiä, selviytymiskykyisiä ja kestäviä kaupunkeja;

d) nopeuttaa toimia, joilla varmistetaan kohtuuhintaisen, luotettavan, kestävän ja nykyaikaisen energian saatavuus kaikille, mukaan lukien toimet

häiriönsietokykyisen ja turvallisen rajatylittävän energiainfrastruktuurin varmistamiseksi, ja lisätä merkittävästi uusiutuvan energian osuutta;

e) maksimoida muuttajien myönteisen vaikutuksen lähtö-, kauttakulku-, kohde- ja vastaanottajamaiden kestäväan kehitykseen sekä vahvistaa kansainvälisiä kumppanuuksia ja maailmanlaajuisia yhteistyötä turvallisen, hallitun ja laillisen muuttoliikkeen edistämiseksi, jotta voidaan puuttua kattavasti laittoman muuttoliikkeen syihin ja varmistaa kaikkien muuttajien turvallisuus, ihmisarvo ja ihmisoikeudet heidän maahanmuuttaja-asemastaan riippumatta;

f) puuttua veden niukkuuteen ja pyrkiä ehkäisemään sitä sekä parantaa kykyä sietää kuivuutta, jotta saavutetaan maailma, jossa vesi on kestävä resurssi, ja varmistaa puhtaan ja turvallisen veden, sanitaation ja hygienian saatavuuden kaikille ja niiden kestäväan hoidon;

g) edistää kestäväan kehitystä koskevaa katastrofiriskeihin perustuvaa lähestymistapaa, jossa katastrofiriskien vähentäminen sisällytetään politiikkoihin, ohjelmiin ja investointeihin kaikilla tasoilla.

Toimi 7: Vahvistamme pyrkimyksiämme rakentaa rauhanomaisia, oikeudenmukaisia ja osallistavia yhteiskuntia kestäväan kehitystä varten, tarjota oikeussuoja kaikille, rakentaa tehokkaita, vastuuvollisia ja osallistavia instituutioita kaikilla tasoilla sekä vaalia ihmisoikeuksia ja perusvapauksia.

26. Vahvistamme, että on rakennettava rauhanomaisia, oikeudenmukaisia ja osallistavia yhteiskuntia, jotka tarjoavat yhtäläisen oikeussuojan ja jotka perustuvat ihmisoikeuksien kunnioittamiseen, oikeusvaltioperiaatteeseen ja hyvään hallintotapaan kaikilla tasoilla sekä avoimiin, tehokkaisiin ja vastuuvollisiin instituutioihin. Vahvistamme, että kaikki ihmisoikeudet ovat yleismaailmallisia, jakamattomia, toisiinsa liittyviä, toisistaan riippuvaisia ja toisiaan vahvistavia ja että kaikkia ihmisoikeuksia on kohdeltava oikeudenmukaisesti ja yhdenvertaisesti ja niille on annettava sama painoarvo. Päätämme

a) kunnioittaa, suojella ja toteuttaa kaikkia ihmisoikeuksia ja perusvapauksia, mukaan lukien oikeus kehitykseen, edistää oikeusvaltioperiaatetta kansallisella ja kansainvälisellä tasolla ja varmistaa oikeudenmukaisuuden kaikille ja kehittää hyvää hallintotapaa sekä avoimia, osallistavia, tehokkaita ja vastuuvollisia instituutioita kaikilla tasoilla;

b) edistää ja suojella ihmisoikeuksia ja kestäväan kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman täytäntöönpanoa toisiinsa liittyvinä ja toisiaan vahvistavina tunnustaen samalla, että kestäväan kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelmaan sisältyy lupaus, jonka mukaan ketään ei jätetä jälkeen, ja siinä pyritään maailmaan, jossa yleismaailmallisesti kunnioitetaan ja edistetään ihmisoikeuksia ja ihmisarvoa, oikeusvaltioperiaatetta, oikeutta, tasa-arvoa ja syrjimättömyyttä.

Toimi 8: Saavutamme sukupuolten tasa-arvon ja voimaannutamme kaikki naiset ja tytöt, mikä edistää ratkaisevasti edistymistä kaikissa kestäväan kehityksen tavoitteissa ja päämäärissä.

27. Toteamme, että täyden inhimillisen potentiaalin ja kestäväan kehityksen saavuttaminen ei ole mahdollista, jos naisilta ja tytöiltä evätään täydet ihmisoikeudet ja mahdollisuudet. Kestävä, osallistava ja tasapuolinen talouskasvu ja kestävä kehitys voidaan saavuttaa vain, jos kaikkien naisten, nuorten tyttöjen ja tyttölasten ihmisoikeuksia kunnioitetaan, suojellaan ja toteutetaan kaikilta osin. Päätämme

a) toteuttaa rohkeita, kunnianhimoisia, nopeutettuja, oikeudenmukaisia ja muutosvoimaisia toimia sen varmistamiseksi, että kaikki naiset ja tytöt voivat nauttia täysimääräisesti ja yhdenvertaisesti kaikista ihmisoikeuksista ja perusvapauksista;

b) poistaa kiireellisesti kaikki oikeudelliset, sosiaaliset ja taloudelliset esteet sukupuolten tasa-arvon saavuttamiseksi ja varmistaa naisten täysimääräisen ja tehokkaan osallistumisen ja yhtäläiset mahdollisuudet johtajuuteen kaikilla päätöksenteon tasoilla poliittisessa, taloudellisessa ja julkisessa elämässä;

c) toteuttaa kohdennettuja ja nopeutettuja toimia kaikenlaisen naisiin ja tyttöihin kohdistuvan väkivallan ja häirinnän kitkemiseksi, mukaan lukien seksuaalinen ja sukupuoleen perustuva väkivalta;

d) lisätä merkittävästi investointeja sukupuolten välisen kuilun kaventamiseksi, myös hoiva- ja tukitaloudessa, ottaen huomioon köyhyys ja sukupuolten epätasa-arvon välisen yhteyden ja tarpeen vahvistaa tukea sukupuolten tasa-arvoon ja naisten voimaannuttamiseen liittyville instituutioille;

e) toteuttaa uudistuksia, joilla naisille annetaan yhtäläiset oikeudet taloudellisiin resursseihin sekä maan ja muun omaisuuden, rahoituspalvelujen, perintöjen, luonnonvarojen ja asianmukaisen uuden teknologian omistukseen ja hallintaan kansallisen lainsäädännön mukaisesti;

f) varmistaa seksuaali- ja lisääntymisterveyttä koskevan terveydenhuollon yleinen saatavuus ja lisääntymisoikeudet Kansainvälisen väestö- ja kehityskonferenssin toimintaohjelman⁹ ja Pekingin toimintaohjelman sekä niitä koskevien tarkistuskonferenssien päätössiakirjojen mukaisesti.

Toimi 9: Vahvistamme toimiamme ilmastomuutoksen torjumiseksi.

28. Olemme syvästi huolestuneita siitä, että edistyminen ilmastomuutoksen torjunnassa on tällä hetkellä hidasta. Olemme yhtä lailla huolestuneita kasvihuonekaasupäästöjen jatkuvasta kasvusta ja tunnustamme täytöntöönpanokeinojen ja kehitysmaiden tukemisen merkityksen sekä ilmastomuutoksen haitallisten vaikutusten yleistymisen, voimakkuuden ja laajuuden lisääntymisen erityisesti kehitysmaissa, etenkin niissä, jotka ovat erityisen alttiita ilmastomuutoksen haitallisille vaikutuksille. Ilmastomuutosta koskevan Yhdistyneiden kansakuntien puitesopimuksen ja Pariisin sopimuksen tavoitteisiin pyrkimiseksi vahvistamme, että on tärkeää vauhdittaa toimia tällä kriittisellä vuosikymmenellä parhaan käytettävissä olevan tieteellisen tiedon pohjalta ottaen huomioon oikeudenmukaisuus ja yhteisten mutta eriytyneiden vastuiden ja valmiuksien periaate ja kunnioittaen erilaisia kansallisia olosuhteita kestävästä kehityksestä ja köyhyys poistamiseen tähtäävien toimien yhteydessä. Päätämme

a) vahvistaa Pariisin sopimuksen lämpötilatavoitteen, jonka mukaan maapallon keskilämpötilan nousu pidetään selvästi alle kahdessa celsiusasteessa esiteollisella kaudella vallinneeseen tasoon verrattuna, ja jatkaa toimia lämpötilan nousun rajoittamiseksi 1,5 celsiusasteeseen esiteollisella kaudella vallinneeseen tasoon verrattuna, ja samalla toteamme, että tämä vähentäisi merkittävästi ilmastomuutoksen riskejä ja vaikutuksia, korostamme, että ilmastomuutoksen vaikutukset ovat paljon pienemmät, jos lämpötilan nousu on 1,5 celsiusastetta verrattuna kahteen celsiusasteeseen, ja päätämme jatkaa toimia lämpötilan nousun rajoittamiseksi 1,5 celsiusasteeseen;

b) suhtautua myönteisesti ilmastomuutosta koskevan Yhdistyneiden kansakuntien puitesopimuksen osapuolten konferenssin 28. istunnossa hyväksyttyihin päätöksiin, mukaan lukien Yhdistyneiden arabiemiirikuntien konsensuksen nojalla hyväksytyt päätökset, joihin sisältyvät Pariisin sopimuksen osapuolten kokouksena toimivan osapuolten konferenssin viidennessä istunnossa

⁹ *Report of the International Conference on Population and Development, Cairo, 5–13 September 1994* (Yhdistyneiden kansakuntien julkaisu, myyntinumero E.95.XIII.18), I luku, päätöslauselma 1, liite.

tehdyn Pariisin sopimuksen ensimmäisen maailmanlaajuisen tilannekatsauksen tulokset;

c) tunnustaa lisäksi tarpeen vähentää kasvihuonekaasupäästöjä merkittävästi, nopeasti ja pysyvästi 1,5 celsiusasteen tavoitteen mukaisesti ja kehottaa osapuolia osallistumaan seuraaviin maailmanlaajuisiin pyrkimyksiin kansallisesti määritellyllä tavalla ottaen huomioon Pariisin sopimuksen ja niiden erilaiset kansalliset olosuhteet, kehityskulut ja lähestymistavat: kolminkertaistetaan uusiutuvan energian kapasiteetti maailmanlaajuisesti ja kaksinkertaistetaan energiatehokkuuden parannusten keskimääräinen vuosivauhti maailmanlaajuisesti vuoteen 2030 mennessä; vauhditetaan toimia, joilla pyritään vähentämään asteittain hyödyntämätöntä hiilivoimaa; nopeutetaan maailmanlaajuisesti toimia kohti nettonollapäästöisiä energiajärjestelmiä, joissa hyödynnetään hiilettömiä ja vähähiilisiä polttoaineita jo ennen vuosisadan puoliväliä tai sen tienoilla; luovutaan asteittain fossiilisten polttoaineiden käytöstä oikeudenmukaisella, hallitulla ja tasapuolisella tavalla ja nopeutetaan toimia tällä kriittisellä vuosikymmenellä nettonollapäästötason saavuttamiseksi vuoteen 2050 mennessä tieteellisen ymmärryksen mukaisesti; vauhditetaan päästöttömiä ja vähäpäästöisiä teknologioita, mukaan lukien muun muassa uusiutuvat energialähteet, ydinvoima-, päästöjä vähennys- ja poistoteknologiat, kuten hiilidioksidin talteenotto, hyödyntäminen ja varastointi erityisesti aloilla, joilla päästöjen vähentäminen on vaikeaa, sekä vähähiilisen vedyn tuotanto; nopeutetaan ja vähennetään merkittävästi muita kuin hiilidioksidipäästöjä maailmanlaajuisesti vuoteen 2030 mennessä, mukaan lukien erityisesti metaanipäästöt; nopeutetaan tieliikenteen päästöjen vähentämistä eri keinoin, muun muassa kehittämällä infrastruktuuria ja ottamalla nopeasti käyttöön päästöttömiä ja vähäpäästöisiä ajoneuvoja; ja lakkautetaan mahdollisimman pian tehottomat fossiilisten polttoaineiden tuet, joilla ei puututa energiaköyhyyteen tai edistetä oikeudenmukaista siirtymää;

d) tunnustaa, että siirtymäkauden polttoaineet voivat edistää energiasiiirtymää, samalla kun varmistetaan energiaturvallisuus;

e) korostaa lisäksi, että on tärkeää säilyttää, suojella ja ennallistaa luontoa ja ekosysteemejä Pariisin sopimuksen lämpötilatavoitteen saavuttamiseksi muun muassa tehostamalla toimia metsäkadon ja metsien tilan heikkenemisen pysäyttämiseksi ja tämän suuntauksen kääntämiseksi vuoteen 2030 mennessä sekä muita maa- ja meriekosysteemejä, jotka toimivat kasvihuonekaasujen nieluina ja varastoina, ja säilyttää luonnon monimuotoisuus varmistaen samalla sosiaaliset ja ympäristöön liittyvät suojoitimet Kunmingin-Montrealin maailmanlaajuisen luonnon monimuotoisuuskehityksen mukaisesti;¹⁰

f) vahvistaa pyrkimyksemme asettaa ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden kansakuntien puitesopimuksen osapuolten konferenssin 29. istunnossa uusi yhteinen määrällinen tavoite, joka on vähintään 100 miljardia Yhdysvaltain dollaria vuodessa, ottaen huomioon kehitysmaiden tarpeet ja painopisteet;

g) vahvistaa kansallisesti määriteltyjen panosten kansallisen luonteen ja Pariisin sopimuksen 4 artiklan 4 kohdan ja kannustaa Pariisin sopimuksen osapuolia esittämään seuraavia kansallisesti määriteltyjä panoksiamme varten kunnianhimoiset, koko talouden laajuiset päästövähennystavoitteet, jotka kattavat kaikki kasvihuonekaasut, alat ja luokat ja jotka vastaavat ilmaston lämpenemisen rajoittamista 1,5 celsiusasteeseen uusimpien tutkimusten mukaisesti ottaen huomioon erilaiset kansalliset olosuhteet;

¹⁰ Yhdistyneiden kansakuntien ympäristöohjelma, asiakirja [CBD/COP/15/17](#), päätös 15/4, liite.

h) edistää merkittävästi kansainvälistä yhteistyötä ja kansainvälistä suotuisaa toimintaympäristöä, jotta tavoitetasoa voidaan nostaa seuraavalla kansallisesti määriteltyjen panosten kierroksella;

i) tunnustaa, että sopeutumisrahoitusta on lisättävä merkittävästi, jotta voidaan panna täytäntöön päätös sopeutumisrahoituksen kaksinkertaistamisesta, tukea kiireellistä ja kehittyvää tarvetta nopeuttaa sopeutumista ja parantaa selviytymiskykyä kehitysmaissa, ja korostaa samalla, että rahoitus, valmiuksien kehittäminen ja teknologian siirto ovat ratkaisevia ilmastotoimien mahdollistajia, sekä todeta, että uuden ja täydentävän avustuksiin perustuvan, erittäin edullisin ehdoin myönnettävän rahoituksen ja muiden kuin vieraan pääoman ehtoisten välineiden tarjonnan ja käyttöönoton lisääminen on edelleen olennaisen tärkeää kehitysmaiden tukemiseksi erityisesti niiden siirtymävaiheessa oikeudenmukaisella ja tasapuolisella tavalla;

j) jatkaa uusien rahoitusjärjestelyjen, myös rahaston, käyttöönottoa ja hyödyntämistä menetyksiin ja vahinkoihin vastaamisessa;

k) suojella kaikkia maapallolla siten, että usean riskin varhaisvaroitusjärjestelmät ovat yleisesti saatavilla vuoteen 2027 mennessä, muun muassa nopeuttamalla kaikille tarkoitettuja varhaisvaroitusjärjestelmiä koskevan aloitteen täytäntöönpanoa.

Toimi 10: Tehostamme ponnistelumme ympäristön ennallistamiseksi, suojelemiseksi, säilyttämiseksi ja kestäväksi käyttämiseksi.

29. Olemme syvästi huolestuneita ympäristön nopeasta pilaantumisesta ja tunnustamme, että lähestymistapaamme on kiireellisesti muutettava perinpohjaisesti sellaisen maailman saavuttamiseksi, jossa ihmiskunta elää sopusoinnussa luonnon kanssa. Meidän on säilytettävä, ennallistettava ja käytettävä kestävällä tavalla maapallon ekosysteemejä ja luonnonvaroja, jotta voimme tukea nykyisten ja tulevien sukupolvien terveyttä ja hyvinvointia. Puutemme ilmastonmuutoksen, merenpinnan nousun, biologisen monimuotoisuuden köyhtymisen, pilaantumisen, veden niukkuuden, tulvien, aavikoitumisen, maaperän huonontumisen, kuivuuden, metsäkadon sekä hiekka- ja pölymyrskyjen haittavaikutuksiin. Päätämme

a) saada aikaan maailman, jossa ihmiskunta elää sopusoinnussa luonnon kanssa, suojelee maapallon luonnonvaroja ja käyttää niitä kestävällä tavalla sekä kääntää ympäristön tilan heikkenemisen suunnan;

b) toteuttaa kunnianhimoisia toimia valtamerten ja niiden ekosysteemien terveyden, tuottavuuden, kestäväen käytön ja selviytymiskyvyn parantamiseksi, merialueiden ja sisävesivarojen sekä metsien, vuorten, jäätiköiden ja kuivamaiden säilyttämiseksi, kestäväksi käyttämiseksi ja ennallistamiseksi sekä biologisen monimuotoisuuden, ekosysteemien ja luonnonvaraisten eläinten suojelemiseksi, säilyttämiseksi ja ennallistamiseksi;

c) edistää kestäviä kulutus- ja tuotantomalleja, mukaan lukien kestävät elämäntavat, ja kiertotalouden lähestymistapoja keinona saavuttaa kestävät kulutus- ja tuotantomallit, sekä jätteenkierrätystä koskevia aloitteita;

d) nopeuttaa toimia, joilla puututaan ilman, maan ja maaperän, makean veden ja valtamerten pilaantumiseen, mukaan lukien kemikaalien moitteeton hallinta, ja pyrkiä saamaan aikaan muovisaastetta, myös meriympäristössä, koskevan kansainvälisen ja oikeudellisesti sitovan välineen sekä yrittää saada neuvottelut päätökseen vuoden 2024 loppuun mennessä;

e) panna täytäntöön puitteet luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen pysäyttämiseksi ja tämän suuntauksen kääntämiseksi vuoteen 2030 mennessä sekä kaikki monenväliset ympäristösopimukset;

f) suojella maapalloa ja vastata maailmanlaajuisiin ympäristöhaasteisiin vahvistamalla kansainvälistä ympäristöyhteistyötä ja panemalla täytäntöön monenväliset ympäristösopimukset ja noudattamalla niitä.

Toimi 11: Suojelemme ja edistämme kulttuuria ja urheilua kestävän kehityksen erottamattomana osana.

30. Tunnustamme, että kulttuuri ja urheilu tarjoavat yksilöille ja yhteisöille mahdollisuuden vahvan identiteetin rakentamiseen ja edistävät sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Tunnustamme myös, että urheilu voi edistää yksilöiden ja yhteisöjen terveyttä ja hyvinvointia. Kulttuuri ja urheilu ovat näin ollen tärkeitä kestävän kehityksen mahdollistajia. Päättämme

a) varmistaa, että kulttuuri ja urheilu voivat edistää tehokkaampaa, osallistavampaa, oikeudenmukaisempaa ja kestävämpää kehitystä, sisällyttää kulttuurin taloudelliseen, sosiaaliseen ja ympäristöön liittyviin kehityspolitiikkoihin ja -strategioihin sekä varmistaa riittävät julkiset investoinnit kulttuurin suojeluun ja edistämiseen;

b) kannustaa vahvempaa kansainvälistä yhteistyötä henkisesti, perinteisesti, historiallisesti ja kulttuurisesti arvokkaan kulttuuriomaisuuden palauttamiseksi alkuperämaihin, mukaan lukien muun muassa taideteokset, muistomerkit, museoesineet, käsikirjoitukset ja asiakirjat, ja kannustaa voimakkaasti asiaankuuluvia yksityisiä tahoja osallistumaan tähän, tarvittaessa myös kahdenvälisen vuoropuhelun ja monenvälisen mekanismien avulla;

c) edistää ja tukea kulttuurien ja uskontojen välistä vuoropuhelua sosiaalisen yhteenkuuluvuuden vahvistamiseksi ja kestävän kehityksen edistämiseksi.

Toimi 12: Suuntaudumme tulevaisuuteen ja vahvistamme yhteisiä toimiamme kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman täysimääräisen täytäntöönpanon vauhdittamiseksi vuoteen 2030 mennessä ja sen jälkeen.

31. Olemme edelleen horjumattomasti keskittyneet ja sitoutuneet kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseen vuoteen 2030 mennessä. Jatkamme pyrkimyksiämme rakentaa haluamaamme tulevaisuutta käsittelemällä kestävän kehityksen nykyisiä, uusia ja kehittyviä haasteita vuoteen 2030 mennessä ja sen jälkeen. Päättämme

a) edistää merkittävästi kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman täysimääräistä ja oikea-aikaista toteuttamista vuoteen 2030 mennessä muun muassa vahvistamalla kestävän kehityksen korkean tason poliittisen foorumin roolia kestävän kehityksen ohjelman seurannan ja uudelleentarkastelun tärkeimpänä foorumina;

b) kehottaa yleiskokouksen alaisuudessa toimivaa korkean tason poliittista foorumia pohtimaan syyskuussa 2027, miten kestävä kehitys voidaan edistää vuoteen 2030 mennessä ja sen jälkeen ensisijaisena tavoitteena ja työn keskeisenä ohjenuorana.

II. Kansainvälinen rauha ja turvallisuus

32. Maailmanlaajuinen turvallisuusympäristö on muuttumassa perusteellisesti. Olemme huolestuneita kansainväliseen rauhaan ja turvallisuuteen kohdistuvista kasvavista ja moninaisista uhista, erityisesti perusoikeuskirjan tarkoitusten ja periaatteiden rikkomisesta, sekä kasvavasta ydinsodan riskistä, joka voi olla uhka ihmiskunnan olemassaololle. Tässä muuttuvassa tilanteessa olemme edelleen sitoutuneet saavuttamaan oikeudenmukaisen ja kestävän rauhan. Vahvistamme sitouksemme toimia kansainvälisen oikeuden, myös perusoikeuskirjan ja sen päämäärien ja periaatteiden, mukaisesti ja täyttää velvollisuutemme vilpittömässä mielessä. Vahvistamme, että oikeusvaltioperiaatetta on ehdottomasti vaalittava ja

edistettävä kansainvälisellä tasolla Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan periaatteiden mukaisesti, ja palautamme tässä yhteydessä mieliin julistuksen Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan mukaisista valtioiden välisiä ystävällisiä suhteita ja yhteistyötä koskevista kansainvälisen oikeuden periaatteista.¹¹ Toteamme jälleen, että kunnioitamme täysimääräisesti kaikkien jäsenvaltioiden suvereenia tas-arvoa, kansojen yhtäläisten oikeuksien ja itsemääräämisoikeuden periaatteita ja velvoitettamme pidäytyä voimankäytöstä minkään valtion alueellista koskemattomuutta tai poliittista riippumattomuutta vastaan ja sitoumustamme ratkaista kansainväliset kiistat rauhanomaisin keinoin. Vahvistamme myös sitouksemme ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen.

33. Yhdistyneillä kansakunnilla on korvaamaton rooli kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämisessä. Pyrkimyksiämme puuttua kiireellisesti kansainväliseen rauhaan ja turvallisuuteen maalla, merellä, ilmassa, ulkoavaruudessa ja kyberavaruudessa kohdistuviin lisääntyviin ja moninaisiin uhkiiin olisi tuettava toimilla, joilla palautetaan luottamus, vahvistetaan solidaarisuutta ja syvennetään kansainvälistä yhteistyötä muun muassa tehostamalla diplomatiaa. Panemme merkille uuden rauhanohjelman.¹²

Toimi 13: Tehostamme pyrkimyksiämme rakentaa ja ylläpitää rauhanomaisia, osallistavia ja oikeudenmukaisia yhteiskuntia ja puuttua konfliktien perimmäisiin syihin.

34. Tunnustamme kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden, kestäväen kehityksen ja ihmisoikeuksien keskinäisen riippuvuuden ja vahvistamme oikeusvaltioperiaatteen merkityksen kansainvälisellä ja kansallisella tasolla. Olemme huolestuneita mahdollisista vaikutuksista, joita sotilasmenojen maailmanlaajuisella kasvulla voisi olla kestäväen kehitykseen ja rauhan ylläpitämiseen tehtäviin investointeihin. Päättämme

a) vahvistaa selviytymiskykyä ja puuttua kattavasti aseellisten konfliktien, väkivallan ja epävakauden taustatekijöihin ja perimmäisiin syihin ja niiden seurauksiin muun muassa nopeuttamalla investointeja Agenda 2030 -toimintaohjelmaan ja kestäväen kehityksen tavoitteisiin ja niiden täytäntöönpanoon;

b) tarjota yhtäläisen oikeussuojan, suojella kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksia ja kunnioittaa kaikkien ihmisoikeuksia muun muassa edistämällä rauhan, osallisuuden, suvaitsevaisuuden ja rauhanomaisen rinnakkaiselon kulttuuria, poistamalla uskonnollisen syrjinnän, torjumalla rasismia, rotusyrjintää ja muukalaisvihaa niiden kaikissa ilmenemismuodoissa sekä puuttumalla kaikkien ihmisten selviytymiseen, toimeentuloon ja ihmisarvoon liittyviin haasteisiin;

c) varmistaa, että sotilasmenot eivät vaaranna investointeja kestäväen kehitykseen ja kestäväen rauhan rakentamiseen, ja pyytää pääsihteeriä toimittamaan 90. istunnon loppuun mennessä analyysin sotilasmenojen maailmanlaajuisen kasvun vaikutuksista kestäväen kehityksen tavoitteiden saavuttamiseen.

Toimi 14. Suojellemme siviilejä aseellisissa konflikteissa.

35. Tuomitsemme jyrkästi aseellisten konfliktien tuhoisat vaikutukset siviileihin, siviili-infrastruktuuriin ja kulttuuriperintöön, ja olemme erityisen huolestuneita väkivallan suhteettomasta vaikutuksesta naisiin, lapsiin, vammaisiin henkilöihin ja muihin haavoittuvassa asemassa oleviin henkilöihin aseellisissa selkkauksissa. Kansanmurha, rikokset ihmisyyttä vastaan ja sotarikokset, mukaan lukien tahalliset hyökkäykset siviilejä ja siviili-infrastruktuuria vastaan, on kielletty kansainvälisessä oikeudessa. Vahvistamme sitoutumisemme kansainvälisen oikeuden mukaisiin

¹¹ Päättöslauselma 2625 (XXV), liite.

¹² A/77/CRP.1/Add.8.

velvoitteisiimme, mukaan lukien kansainvälinen humanitaarinen oikeus, kansainvälinen ihmisoikeuslainsäädäntö ja kansainvälinen pakolaisoikeus. Päätämme

a) toteuttaa konkreettisia ja käytännön toimenpiteitä kaikkien siviilien suojelemiseksi aseellisissa konflikteissa;

b) nopeuttaa lapsia aseellisissa konflikteissa koskevan toimintasuunnitelman mukaisten sitoumusten täytäntöönpanoa;

c) rajoittaa tarvittaessa räjähteiden käyttöä asutuilla alueilla, jos niiden käytön voidaan odottaa aiheuttavan vahinkoa siviileille tai siviilikohteille, mukaan lukien välttämätön siviili-infrastruktuuri, koulut, lääkintätilat ja uskonnonharjoituspaikat, tai pidättyä siitä kansainvälisen oikeuden mukaisesti;

d) mahdollistaa humanitaarisen avun turvallisen, nopean ja esteettömän saannin ja noudattaa täysimääräisesti humanitaarisia periaatteita eli humanisuutta, puolueettomuutta, tasapuolisuutta ja riippumattomuutta kansainvälisen humanitaarisen oikeuden mukaisesti ja noudattaen täysimääräisesti Yhdistyneiden kansakuntien humanitaarisen hätäavun koordinoinnin tehostamisesta 19. joulukuuta 1991 annettua yleiskokouksen päätöslauselmaa 46/182 ja siihen liittyviä päätöslauselmia;

e) kunnioittaa ja suojella humanitaarista henkilöstöä ja Yhdistyneiden kansakuntien avustavaa henkilöstöä, mukaan lukien kansallinen ja paikallisesti palkattu henkilöstö, sen tilat, laitteet, kuljetukset ja tarvikkeet, kansainvälisestä oikeudesta, myös kansainvälisestä humanitaarisesta oikeudesta, johtuvien velvoitteiden mukaisesti;

f) kunnioittaa ja suojella toimittajia, media-alan ammattilaisia ja avustavaa henkilöstöä, jotka työskentelevät aseellisissa konflikteissa, ja vahvistaa, että heitä pidetään tällaisissa tilanteissa siviileinä kansainvälisen humanitaarisen oikeuden mukaisesti;

g) tehostaa pyrkimyksiämme lopettaa rankaisemattomuus ja varmistaa vastuuvollisuuden kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkauksista, kaikkein vakavimmista kansainvälisen oikeuden rikkomisista, mukaan lukien joukkotuhonta, sotarikokset, rikokset ihmisyyttä vastaan ja muut julmuudet ja vakavat loukkaukset, kuten siviilien nälännyttämisen käyttö sodankäynnin keinona ja sukupuoleen perustuva väkivalta, mukaan lukien konflikteihin liittyvä seksuaalinen väkivalta;

h) kehottaa jäsenvaltioita antamaan kansallisia lakeja, asetuksia ja menettelyjä, jos niitä ei ole jo olemassa, joilla valvotaan tavanomaisten aseiden ja puolustustarvikkeiden kansainvälisiä siirtoja, joilla hallitaan riskejä siitä, että tällaiset siirrot voisivat helpottaa, edistää tai johtaa kansainvälisen humanitaarisen oikeuden ja ihmisoikeuslainsäädännön loukkauksiin, ja varmistamaan, että tällaiset lait, asetukset ja menettelyt ovat yhdenmukaisia niiden sovellettavien kansainvälisten sopimusten mukaisten valtioiden velvoitteiden kanssa, joiden osapuolia ne ovat.

Toimi 15. Aiomme varmistaa, että humanitaarisista hätätilanteista kärsivät ihmiset saavat tarvitsemaansa tukea.

36. Ilmaisemme vakavan huolen humanitaarisista hätätilanteista kärsivien ihmisten ennennäkemättömästä määrästä, mukaan lukien pakkomuutto ja sen pitkittyminen sekä nälkä, akuutti ruokaturvattomuus, nälänhätä ja nälänhädän kaltaiset olosuhteet. Päätämme

a) tehostaa toimiamme, joilla ehkäistään, ennakoidaan ja lievennetään humanitaaristen hätätilanteiden vaikutuksia avun tarpeessa oleviin ihmisiin,

kiinnittäen erityistä huomiota kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien henkilöiden tarpeisiin;

b) puuttua pakkomuuton ja pitkittyneen pakkomuuton perimmäisiin syihin, mukaan lukien väestön joukkomuutto, ja pannaan täytäntöön ja helpotetaan maan sisällä siirtymään joutuneiden henkilöiden, pakolaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden pääsyä kestäviin ratkaisuihin, myös oikeudenmukaisen kansainvälisen taakan- ja vastuunjaon avulla, ja tuetaan vastaanottavia yhteisöjä kunnioittaen täysimääräisesti pakolaisten palauttamiskiellon periaatetta;

c) poistaa nälän vitsauksen, akuutin puutteellisen ruokaturvan, nälänhädän ja nälänhädän kaltaiset olosuhteet aseellisissa konflikteissa nykyisiltä ja tulevilta sukupolvilta varten ottamalla käyttöön kaikki käytettävissämme olevan tietämyksen, resurssit ja valmiudet, täyttämällä kansainvälisen humanitaarisen oikeuden mukaiset velvollisuutemme humanitaarisen avun toimittamisen esteiden poistamiseksi ja varmistamalla, että avun tarpeessa olevat ihmiset saavat elintärkeää apua, vahvistamalla varhaisvaroitussjärjestelmiä, kehittämällä sosiaalisen suojelun järjestelmiä ja toteuttamalla ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä, joilla parannetaan vaarassa olevien yhteisöjen selviytymiskykyä;

d) lisätä merkittävästi taloudellista ja muuta tukea humanitaarisista hätätilanteista kärsiville maille ja yhteisöille, myös vastaanottaville yhteisöille, muun muassa lisäämällä oikea-aikaista ja ennakoitavissa olevaa rahoitusta sekä innovatiivisia ja ennakoivia rahoitusmekanismeja sekä vahvistamalla kumppanuuksia kansainvälisten rahoituslaitosten kanssa, jotta voidaan ehkäistä ja vähentää humanitaarista kärsimystä ja reagoida siihen sekä auttaa avun tarpeessa olevia.

Toimi 16. Edistämme jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä ja yhteisymmärrystä, lievennämme jännitteitä ja pyrimme ratkaisemaan kiistat ja konfliktit rauhanomaisesti.

37. Vahvistamme sitoumuksemme ehkäisevään diplomatiaan, riitojen rauhanomaiseen ratkaisemiseen ja valtioiden välisen vuoropuhelun tärkeyteen. Tunnustamme Yhdistyneiden kansakuntien roolin ehkäisevässä diplomatiassa ja riitojen rauhanomaisessa ratkaisemisessa sekä sen, että YK:n kumppanuus alueellisten ja osa-alueellisten järjestöjen kanssa on tärkeää jäsenvaltioiden välisten konfliktien ja riitojen ehkäisemiseksi ja ratkaisemiseksi perusoikeuskirjan mukaisesti. Päätämme

a) vahvistaa kansainvälisen oikeuden mukaiset velvollisuutemme, mukaan lukien perusoikeuskirja ja sen päämäärät ja periaatteet;

b) toteuttaa perusoikeuskirjan mukaisesti tehokkaita yhteisiä toimenpiteitä kansainväliseen rauhaan ja turvallisuuteen kohdistuvien uhkien ehkäisemiseksi ja poistamiseksi sekä elvyttää ja panna täytäntöön olemassa olevia välineitä ja mekanismeja riitojen rauhanomaista ratkaisemista varten;

c) kehittää ja panna täytäntöön tarvittavat mekanismit riitojen ratkaisemiseksi, luottamuksen lisäämiseksi, varhaisvaroitukseksi ja kriisinhallinnaksi osa-alueellisella, alueellisella ja kansainvälisellä tasolla, jotta voidaan puuttua kansainväliseen rauhaan ja turvallisuuteen kohdistuviin uusiin ja kehitymässä oleviin uhkiin;

d) jatkaa ja toteuttaa luottamusta lisääviä toimenpiteitä jännitteiden vähentämiseksi ja kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden edistämiseksi;

e) tehostaa diplomatian ja sovittelun käyttöä jännitteiden lieventämiseksi tilanteissa, jotka voivat uhata kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta, muun muassa varhaisten diplomaattisten toimien avulla;

f) kehottaa pääsihteeriä käyttämään aktiivisesti välitystoimiaan ja varmistamaan, että Yhdistyneillä kansakunnilla on riittävät valmiudet johtaa ja tukea sovittelua ja ehkäisevää diplomatiata, ja kannustaa pääsihteeriä saattamaan turvallisuusneuvoston tietoon kaikki asiat, jotka voivat uhata kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämistä;

g) tukea alueellisten ja osa-alueellisten järjestöjen roolia diplomatiassa, sovittelussa ja kiistojen ratkaisemisessa ja vahvistaa näiden järjestöjen ja Yhdistyneiden kansakuntien välistä koordinoitua ja yhteistyötä tältä osin.

Toimi 17: Täytämme velvollisuutemme noudattaa Kansainvälisen tuomioistuimen päätöksiä ja tuemme sen toimeksiantoa kaikissa asioissa, joissa valtiomme on osapuolena.

38. Tunnustamme, että Kansainvälinen tuomioistuin, joka on Yhdistyneiden kansakuntien tärkein lainkäyttöelin, myönteisen panoksen, myös valtioiden välisten riitojen ratkaisemisessa. Vahvistamme kaikkien valtioiden velvollisuuden noudattaa Kansainvälisen tuomioistuimen päätöksiä asioissa, joissa ne ovat osapuolena. Päätämme

a) ryhtyä asianmukaisiin toimiin sen varmistamiseksi, että Kansainvälinen tuomioistuin voi hoitaa toimeksiantonsa täysimittaisesti ja tehokkaasti, ja lisätä tietoisuutta sen roolista riitojen rauhanomaisessa ratkaisemisessa kunnioittaen samalla sitä, että riidan osapuolet voivat myös turvautua muihin valitsemiinsa rauhanomaisiin keinoihin.

Toimi 18: Rakennamme ja ylläpidämme rauhaa.

39. Tunnustamme, että jäsenmailla on ensisijainen vastuu konfliktien estämisestä ja rauhan rakentamisesta omassa maassaan ja että kansalliset pyrkimykset rauhan rakentamiseksi ja ylläpitämiseksi edistävät kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämistä. Rauhanrakentamista varten on olennaista varmistaa riittävä, ennakoitavissa oleva ja kestävä rahoitus, ja olemme tyytyväisiä yleiskokouksen äskettäiseen päätökseen lisätä Yhdistyneiden kansakuntien rauhanrakennusrahaston käytettävissä olevia varoja. Päätämme

a) täyttää Agenda 2030 -toimintaohjelman mukaisen sitoumuksemme vähentää merkittävästi kaikenlaista väkivaltaa ja siihen liittyviä kuolemantapauksia kaikkialla;

b) tehostaa toimiamme kaikenlaisen naiseen ja tyttöihin kohdistuvan väkivallan poistamiseksi;

c) torjua rasismia ja poistaa rotusyrjinnän, muukalaisvihan ja uskonnollisen suvaitsemattomuuden sekä kaikenlaisen muun suvaitsemattomuuden ja syrjinnän yhteiskunnistamme ja edistää uskontojen ja kulttuurien välistä vuoropuhelua;

d) vahvistaa olemassa olevia kansallisia ennaltaehkäisystrategioita ja lähestymistapoja rauhan ylläpitämiseksi ja panna ne täytäntöön sekä niiden puuttuessa harkita niiden kehittämistä vapaaehtoisesti ja kansallisten painopisteiden mukaisesti, jotta voidaan puuttua väkivallan ja aseellisten konfliktien perimmäisiin syihin;

e) auttaa valtioita niiden pyynnöstä, myös rauhanrakennuskomission ja koko Yhdistyneiden kansakuntien järjestelmän kautta, täysin kansallisen omavastuullisuuden ja kansallisten tarpeiden mukaisesti, rakentamaan kansallisia valmiuksia edistää, kehittää ja toteuttaa kansallisia ennaltaehkäisytoimia ja puuttua väkivallan ja konfliktien perimmäisiin syihin omassa maassaan, myös jakamalla parhaita käytäntöjä ja saatua kokemusta;

f) puuttua pienaseiden ja kevyiden aseiden, niiden osien ja ammusten sekä niihin liittyvien ampumatarvikkeiden laittomaan kauppaan liittyviin riskeihin muun muassa kansallisten ennaltaehkäisystrategioiden ja lähestymistapojen avulla;

g) puuttua disinformaation, väärän tiedon, vihapuheen ja vahingontekoihin yllyttävän sisällön, myös digitaalisten alustojen kautta levitetyn sisällön, aiheuttamiin rauhan ylläpitämiseen liittyviin riskeihin kunnioittamalla kuitenkin oikeutta sananvapauteen ja yksityisyyteen ja varmistamalla esteettömän pääsyn internetiin kansainvälisen oikeuden, kansallisen lainsäädännön ja kansallisten politiikkojen mukaisesti;

h) pyrkiä tiiviimpään koordinointiin Yhdistyneiden kansakuntien, kansainvälisten ja alueellisten rahoituslaitosten ja niiden tarpeiden välillä, joita on aseellisista selkkauksista ja väkivallasta kärsivillä jäsenmailla, jotta voidaan tukea niiden taloudellista vakautta sekä kansallisia ennaltaehkäisy- ja rauhanrakentamistoimia noudattaen näiden toimijoiden toimeksiantoja ja toimimalla täysin kansallisen omavastuullisuuden mukaisesti.

Toimi 19: Nopeutamme naisia, rauhaa ja turvallisuutta koskevien sitoumuksiemme täytäntöönpanoa.

40. Tunnustamme naisten roolin rauhan edistäjinä. Naisten täysimittainen, yhdenvertainen, turvallinen ja merkityksellinen osallistuminen päätöksentekoon kaikilla rauhan ja turvallisuuden tasoilla, mukaan lukien konfliktien ehkäisy ja ratkaiseminen, rauhanvälitys ja rauhanoperaatiot, on olennaisen tärkeää kestävän rauhan saavuttamiseksi. Tuomitsemme mitä jyrkimmin kaikenlaisen naiseen ja tyttöihin kohdistuvan väkivallan lisääntymisen, sillä he ovat erityisen alttiita väkivallalle aseellisissa konflikteissa, konfliktien jälkeisissä tilanteissa ja humanitaarisissa hätätilanteissa. Päätämme

a) tehostaa toimiamme sukupuolten tasa-arvon saavuttamiseksi ja kaikkien naisten ja tyttöjen voimaannuttamiseksi muun muassa torjumalla heikennyksiä tässä asiassa ja poistamalla naisia, rauhaa ja turvallisuutta koskevan toimintaohjelman täytäntöönpanon tiellä edelleen olevia esteitä ja varmistaa näiden toimien edistämistä koskevien aloitteiden asianmukaisen rahoituksen;

b) täyttää sitouksemme varmistaa, että naiset voivat osallistua täysimittaisesti, tasapuolisesti, turvallisesti ja merkityksellisesti kaikkiin Yhdistyneiden kansakuntien johtamiin sovittelu- ja rauhanprosesseihin;

c) toteuttaa konkreettisia toimia, joilla poistetaan ja torjutaan kaikki uhat ja ihmisoikeusloukkaukset, joita naiset ja tytöt kokevat aseellisissa konflikteissa, konfliktin jälkeisissä tilanteissa ja humanitaarisissa hätätilanteissa, mukaan lukien sukupuoleen perustuva väkivalta ja konflikteihin liittyvä seksuaalinen väkivalta;

d) nopeuttaa käynnissä olevia toimiamme, joilla varmistetaan naisten täysimittainen, yhdenvertainen, turvallinen ja merkityksellinen osallistuminen rauhanoperaatioihin.

Toimi 20: Nopeutamme nuoria, rauhaa ja turvallisuutta koskevien sitoumuksiemme täytäntöönpanoa.

41. Tunnustamme, että nuorten täysimittainen, tehokas, turvallinen ja merkityksellinen osallistuminen on ratkaisevan tärkeää kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseksi ja edistämiseksi. Päätämme

a) toteuttaa konkreettisia vapaaehtoisia toimenpiteitä, joilla lisätään nuorten osallistavaa edustusta päätöksenteon kaikilla tasoilla konfliktien ehkäisemisessä ja ratkaisemisessa muun muassa parantamalla heidän mahdollisuuksiaan osallistua asiaankuuluviin hallitustenvälisiin keskusteluihin Yhdistyneissä kansakunnissa;

b) vahvistaa nuoria, rauhaa ja turvallisuutta koskevia nykyisiä kansallisia ja alueellisia etenemissuunnitelmia ja panna ne täytäntöön sitoumustemme täyttämiseksi sekä tällaisten suunnitelmien puuttuessa laatia niitä vapaaehtoisuuteen perustuen;

c) pyytää pääsihteeriä laatimaan 80. istunnon loppuun mennessä toisen riippumattoman tilannekatsauksen nuorten myönteisestä panoksesta rauhanprosesseihin ja konfliktinratkaisuun.

Toimi 21: Mukautamme rauhanoperaatioita, jotta voimme vastata paremmin nykyisiin haasteisiin ja uusiin realiteetteihin.

42. Yhdistyneiden kansakuntien rauhanoperaatiot, joilla tarkoitetaan rauhanturvaoperaatioita ja poliittisia erityisoperaatioita, ovat keskeisiä välineitä kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseksi. Operaatioihin kohdistuu yhä monimutkaisempia haasteita, ja niitä on kiireellisesti mukautettava ottamalla huomioon kaikkien jäsenmaiden sekä joukkoja ja poliisivoimia käyttöön asettavien maiden tarpeet sekä isäntämaiden prioriteetit ja vastuut. Rauhanoperaatiot voivat onnistua vain, jos poliittisiin ratkaisuihin pyritään aktiivisesti ja jos niillä on ennakoitavissa oleva, riittävä ja kestävä rahoitus. Vahvistamme, että on tärkeää tehostaa yhteistyötä Yhdistyneiden kansakuntien sekä alueellisten ja osa-alueellisten järjestöjen, erityisesti Afrikan unionin, välillä, mukaan lukien niiden rauhantukioperaatiot ja rauhaanpakottamisoperaatiot, jotka turvallisuusneuvosto on hyväksynyt kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseksi tai palauttamiseksi. Päätämme

a) kehottaa turvallisuusneuvostoa varmistamaan, että rauhanoperaatiot perustuvat poliittisiin strategioihin ja toimivat niiden ohjaamina ja että niiden toteuttamisessa käytetään selkeitä, jaksotettuja ja priorisoituja toimeksiantoja, jotka ovat realistisia ja toteutettavissa, irtautumisstrategioita ja toteuttamiskelpoisia siirtymäsuunnitelmia ja että ne ovat osa kokonaisvaltaista lähestymistapaa rauhan ylläpitämiseksi täysin kansainvälisen oikeuden ja Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan mukaisesti;

b) pyytää pääsihteeriä tarkastelemaan Yhdistyneiden kansakuntien kaikenlaisten rauhanoperaatioiden tulevaisuutta ottamalla huomioon aiemmista ja meneillään olevista uudistusprosesseista saadut kokemukset ja antamaan jäsenmaiden harkittaviksi strategisia ja toimintaan suuntautuneita suosituksia siitä, miten Yhdistyneiden kansakuntien välineistöä voidaan mukauttaa muuttuviin tarpeisiin, jotta voidaan vastata joustavammin ja räätälöidymmin nykyisiin, uusiin ja tuleviin haasteisiin;

c) varmistaa, että rauhanoperaatioissa osallistutaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa siirtymien suunnitteluun isäntämaiden, Yhdistyneiden kansakuntien maaryhmän ja asiaankuuluvien kansallisten sidosryhmien kanssa;

d) toteuttaa konkreettisia toimia rauhanoperaatioiden henkilöstön turvallisuuden varmistamiseksi ja parantaa heidän pääsyään terveydenhuoltopalveluihin mielenterveyspalvelut mukaan luettuina;

e) varmistaa, että turvallisuusneuvoston hyväksymiin rauhanturvaoperaatioihin ja rauhantukioperaatioihin, mukaan lukien rauhaanpakottaminen, liittyy osallistava poliittinen strategia ja muita ei-sotilaallisia lähestymistapoja ja että niissä puututaan konfliktien perimmäisiin syihin;

f) kannustaa pääsihteeriä kutsumaan koolle säännöllisiä korkean tason kokouksia asiaankuuluvien alueellisten järjestöjen kanssa, jotta voidaan keskustella rauhanoperaatioihin, rauhanrakentamiseen ja konflikteihin liittyvistä kysymyksistä;

g) varmistaa riittävän, ennakoitavissa olevan ja kestävä rahoituksen Afrikan unionin johtamille rauhantukioperaatioille, jotka turvallisuusneuvosto on valtuuttanut 21. joulukuuta 2023 annetun turvallisuusneuvoston päätöslauselman [2719 \(2023\)](#) mukaisesti.

Toimi 22: Puutomme merelliseen turvallisuuteen kohdistuvien uhkien vakaviin vaikutuksiin.

43. Tunnustamme tarpeen puuttua merelliseen turvallisuuteen kohdistuvien uhkien vakaviin vaikutuksiin. Kaikissa toimissa, joilla puututaan merelliseen turvallisuuteen kohdistuviin uhkiin, on noudatettava kansainvälistä oikeutta, mukaan lukien erityisesti Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjaan ja vuonna 1982 tehtyyn Yhdistyneiden kansakuntien merioikeusyleissopimukseen¹³ sisältyviin periaatteisiin perustuva kansainvälinen oikeus, samalla kun otetaan huomioon muut yleissopimuksen mukaiset asiaankuuluvat välineet. Päätämme

a) tehostaa kansainvälistä yhteistyötä ja sitoutumista maailmanlaajuisella, alueellisella, osa-alueellisella ja kahdenvälisellä tasolla kaikkien merelliseen turvallisuuteen kohdistuvien uhkien torjumiseksi kansainvälisen oikeuden mukaisesti;

b) edistää valtioiden välistä tiedonvaihtoa ja valmiuksien kehittämistä tällaisten uhkien havaitsemiseksi, ehkäisemiseksi ja torjumiseksi kansainvälisen oikeuden mukaisesti.

Toimi 23: Pyrimme tulevaisuuteen, jossa ei ole terrorismia.

44. Tuomitsemme jyrkästi terrorismin kaikissa sen ilmenemismuodoissa riippumatta siitä, kuka tekoihin syyllistyy tai missä ja milloin teot tapahtuvat. Vahvistamme, että kaikki terroriteot ovat rikoksia ja perusteettomia riippumatta niiden motivaatiosta tai siitä, miten niiden tekijät saattavat pyrkiä perustelemaan niitä. Korostamme, että on tärkeää ottaa käyttöön toimenpiteitä, joilla torjutaan terroristien propagandan levittämistä sekä estetään ja tukahdutetaan terroristien toiminnan rahoitus- ja materiaalivirta sekä terroristijärjestöjen värväystoiminta. Vahvistamme, että terrorismia ja sitä edistäviä väkivaltaisia ääriliikkeitä ei voida eikä tule yhdistää mihinkään uskontoon, sivilisaatioon tai etniseen ryhmään. Tehostamme pyrkimyksiämme puuttua terrorismin leviämislle otollisiin olosuhteisiin, ehkäistä ja torjua terrorismia, kehittää valtioiden valmiuksia ehkäistä ja torjua terrorismia ja vahvistaa Yhdistyneiden kansakuntien järjestelmän roolia. Kansainvälisen oikeuden, myös kansainvälisen humanitaarisen oikeuden ja ihmisoikeuksia koskevan kansainvälisen oikeuden, edistäminen ja suojelu sekä ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen kunnioittaminen ovat terrorismin ja terrorismia edistävien väkivaltaisten ääriliikkeiden torjunnan perusta. Päätämme

a) panna täytäntöön koko hallinnon ja koko yhteiskunnan kattavan lähestymistavan terrorismin ja sitä edistävien väkivaltaisten ääriliikkeiden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi muun muassa puuttumalla terrorismin taustatekijöihin kansainvälisen oikeuden mukaisesti;

b) puuttua uhkaan, joka aiheutuu uusien ja kehitteillä olevien teknologioiden, myös digitaaliteknologioiden ja rahoitusvälineiden, käyttämisestä väärin terroristisiin tarkoituksiin;

c) tehostaa Yhdistyneiden kansakuntien terrorisminvastaisten toimien koordinoitua ja yhteistyötä Yhdistyneiden kansakuntien sekä asiaankuuluvien alueellisten ja osa-alueellisten järjestöjen välillä terrorismin ehkäisemiseksi ja torjumiseksi kansainvälisen oikeuden mukaisesti samalla kun harkitaan

¹³ Yhdistyneet kansakunnat, *sopimussarja*, nide 1833, nro 31363.

kansainvälistä terrorismia koskevan kattavan yleissopimuksen tekemiseen tähtäävien toimien elvyttämistä.

Toimi 24: Ehkäisemme ja torjumme kansainvälistä järjestäytynyttä rikollisuutta ja siihen liittyviä laittomia rahavirtoja.

45. Kansainvälinen järjestäytynyt rikollisuus ja siihen liittyvät laittomat rahavirrat voivat muodostaa vakavan uhan kansainväliselle rauhalle ja turvallisuudelle, ihmisoikeuksille ja kestäväälle kehitykselle, myös siksi, että kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden ja terroristiryhmien välillä voi joissakin tapauksissa olla yhteyksiä. Päätämme

a) tehostaa toimia, joilla puututaan kansainväliseen järjestäytyneeseen rikollisuuteen ja siihen liittyviin laittomiin rahavirtoihin kattavilla strategioilla, joihin sisältyvät ennaltaehkäisy, varhainen havaitseminen, tutkinta, suojelu ja lainvalvonta, työntekijöiden torjunta ja yhteistyö asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa;

b) vahvistaa kansainvälistä yhteistyötä kaikenlaisen kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi, mukaan lukien tieto- ja viestintätekniisiä järjestelmiä käyttäen tehdyt rikokset, ja olemme tyytyväisiä luonnoksen laatimiseen kyberrikollisuuden torjumista koskevasta Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksesta.

Toimi 25: Edistämme tavoitetta ydinaseettomasta maailmasta.

46. Ydinsota olisi tuhoisa koko ihmiskunnalle, joten meidän on tehtävä kaikkemme välttääksemme tällaisen sodan vaaran ja pidettävä mielessä, että ”ydinsotaa ei voi voittaa eikä siihen pidä koskaan ryhtyä”. Pidämme kiinni tähän liittyvistä velvollisuksistamme ja sitoumuksistamme. Toteamme jälleen olevamme hyvin huolissamme ydinaseiden riisunnan tilasta. Vahvistamme, että kaikilla mailla on luovuttamaton oikeus kehittää ydinenergian tutkimusta, tuotantoa ja käyttöä rauhanomaisiin tarkoituksiin syrjimättömällä tavalla omien velvoitteidensa mukaisesti. Päätämme

a) sitoutua uudelleen tavoitteeseen poistaa kaikki ydinaseet;

b) tunnustaa, että vaikka kaikkien valtioiden toimien lopullisena tavoitteena olisi edelleen oltava yleinen ja täydellinen aseistariisunta tehokkaassa kansainvälisessä valvonnassa, välittömänä tavoitteena on poistaa ydinsodan vaara ja toteuttaa toimenpiteitä, joilla vältetään kilpavarustelu ja selkeytetään tietä kohti kestävää rauhaa;

c) kunnioittaa kaikkia voimassa olevia turvakuuita, myös ydinaseista vapaita vyöhykkeitä koskevien sopimusten ja asiaankuuluvien pöytäkirjojen yhteydessä annettuja turvakuuita ja niihin liittyviä vakuutuksia olla käyttämättä ydinaseita tai uhkaamatta niiden käytöllä;

d) sitoutua vahvistamaan aseidenriisunta- ja asesulkurakennetta ja pyrkiä estämään olemassa olevien kansainvälisten normien rapautumisen ja toteuttamaan kaikki mahdolliset toimet ydinsodan estämiseksi;

e) pyrkiä nopeuttamaan ydinaseiden riisuntaa ja ydinasesulkua koskevien velvoitteiden ja sitoumusten täydellistä ja tehokasta täytäntöönpanoa muun muassa noudattamalla asiaankuuluvia kansainvälisiä oikeudellisia välineitä ja pyrkimällä ydinaseista vapaisiin vyöhykkeisiin kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden parantamiseksi ja ydinaseettoman maailman saavuttamiseksi.

Toimi 26: Pidämme kiinni aseidenriisuntaa koskevista velvollisuuksistamme ja sitoumuksistamme.

47. Ilmaiseimme vakavan huolestumme siitä, että yhä useammat toimet ovat nykyisten kansainvälisten normien vastaisia ja että aseidenriisuntaa, asevalvontaa ja asesulkua koskevia velvoitteita ei noudateta. Kunnioitamme aseisiin sekä sodankäynnin keinoihin ja menetelmiin sovellettavaa kansainvälistä oikeutta ja tuemme edistyksellisiä toimia laittoman asekaupan kitkemiseksi tehokkaasti. Tunnustamme, että on tärkeää säilyttää Yhdistyneiden kansakuntien aseidenriisuntajärjestelmän rooli ja vahvistaa sitä. Kemiallisten ja biologisten aseiden käyttöä ei voida hyväksyä keneltäkään missään paikassa tai missään olosuhteissa. Kehotamme noudattamaan kaikilta osin tätä asiaa koskevia sopimuksia ja panemaan ne täytäntöön. Vahvistamme yhteisen tavoitteemme sulkea kokonaan pois biologisten aineiden ja toksiinien käyttö aseena ja vahvistaa yleissopimusta bakteriologisten (biologisten) ja toksiiniaseiden kehittämisen, tuottamisen ja varastoimisen kieltämiseksi ja niiden hävittämiseksi¹⁴. Päätämme

a) elvyttää Yhdistyneiden kansakuntien roolin aseidenriisunnan alalla muun muassa suosittelemalla, että yleiskokous ryhtyy työhön, joka voisi tukea neljännen aseidenriisuntaa käsittelevän erityisistunnon (SSOD-IV) valmistelua;

b) pyrkii maailmaan, jossa ei ole kemiallisia ja biologisia aseita, ja varmistaa, että näiden aseiden mahdollisesta käytöstä vastuussa olevat tahot tunnustetaan ja saatetaan vastuuseen;

c) puuttua kehittymässä oleviin ja kehittyviin biologisiin riskeihin parantamalla prosesseja tällaisten riskien ennakkoimiseksi, ehkäisemiseksi, koordinoimiseksi ja niihin varautumiseksi riippumatta siitä, ovatko ne seurausta biologisten tekijöiden luonnollisesta, tahattomasta tai tahallisesta levittämisestä;

d) määrittää, tutkia ja kehittää tehokkaita toimenpiteitä, mukaan lukien mahdolliset oikeudellisesti sitovat toimenpiteet, joilla vahvistetaan ja vakiinnutetaan kansainvälisiä normeja ja välineitä, joilla torjutaan biologisten tekijöiden ja toksiinien kehittämistä, tuotantoa, hankintaa, siirtoa, varastointia, säilyttämistä ja käyttöä aseina;

e) tehostaa toimenpiteitä, joilla estetään valtiosta riippumattomia toimijoita hankkimasta joukkotuhoaseita;

f) tehostaa pyrkimyksiämme panna täytäntöön asiaankuuluvien kansainvälisten välineiden mukaiset velvollisuutemme kieltää tavanomaiset aseet tai rajoittaa niitä niiden humanitaaristen vaikutusten vuoksi ja toteuttaa toimia miinanraivaustoiminnan kaikkien asiaankuuluvien näkökohtien edistämiseksi;

g) vahvistaa kansallisia ja kansainvälisiä toimia pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan torjumiseksi, ehkäisemiseksi ja poistamiseksi kokonaisuudessaan;

h) korjata nykyiset puutteet tavanomaisten ampumatarvikkeiden jatkuvakestoisessa hallinnassa, jotta voidaan vähentää sen vaaraa, että tavanomaiset ampumatarvikkeet räjähtävät suunnittelelmattomasti tai että tavanomaisia ampumatarvikkeita kulkeutuu tai myydään laittomasti luvattomille vastaanottajille, myös rikollisille, järjestäytyneille rikollisryhmille ja terroristeille;

¹⁴ Ks. edellinen alaviite, nide 1015, nro 14860.

Toimi 27: Hyödynnämme uusiin ja kehitteillä oleviin teknologioihin liittyvät mahdollisuudet ja puutemme niiden väärinkäytön mahdollisiin riskeihin.

48. Tunnustamme, että nopea teknologinen muutos tarjoaa mahdollisuuksia ja aiheuttaa riskejä yhteisille pyrkimyksillemme ylläpitää kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta. Kansainvälinen oikeus, myös Yhdistyneiden kansakuntien peruskirja, ohjaa tapaamme torjua näitä riskejä. Päättämme

a) edistää lisätoimenpiteitä ja asianmukaisia kansainvälisiä neuvotteluja kilpavarustelun estämiseksi ulkoavaruudessa kaikilta osin osallistamalla kaikkia asiaankuuluvia sidosryhmiä ja noudattamalla yleissopimusta valtioiden toimintaa johtavista periaatteista niiden tutkiessa ja käyttäessä ulkoavaruutta, siihen luettuna kuu ja muut taivaankappaleet¹⁵;

b) edistää kiireellisesti keskusteluja tappavista autonomisista asejärjestelmistä tappavien autonomisten asejärjestelmien alalla kehitteillä olevia teknologioita käsittelevän hallitustenvälisen asiantuntijaryhmän välityksellä, jotta voidaan kehittää väline, jonka luonnetta ei rajoiteta etukäteen, ja muita mahdollisia toimenpiteitä, joilla puututaan tappavien autonomisten asejärjestelmien alalla kehittyviin teknologioihin, ja tunnustaa, että kansainvälistä humanitaarista oikeutta sovelletaan edelleen kaikessa laajuudessaan kaikkiin asejärjestelmiin, myös tappavien autonomisten asejärjestelmien mahdolliseen kehittämiseen ja käyttöön;

c) tehostaa kansainvälistä yhteistyötä ja valmiuksien kehittämistä, jotta voidaan kuroa umpeen digitaalinen kuilu ja varmistaa, että kaikki valtiot voivat hyödyntää turvallisesti digitaaliteknologian edut;

d) arvioida edelleen tekoälyn sotilaskäyttöön liittyviä jo tiedossa olevia ja potentiaalisia riskejä ja mahdollisia mahdollisuuksia niiden elinkaaren aikana asiaankuuluvia sidosryhmiä kuullen;

e) pyytää pääsihteeriä tiedottamaan edelleen jäsenmaille uusista ja kehitteillä olevista teknologioista pääsihteerin raportissa tieteen ja teknologian nykyisestä kehityksestä ja sen mahdollisista vaikutuksista kansainväliseen turvallisuuteen ja aseidenriisuntatoimiin.

III. Tiede, teknologia ja innovointi sekä digitaalinen yhteistyö

49. Tieteellä, teknologialla ja innovoinnilla voidaan nopeuttaa Yhdistyneiden kansakuntien pyrkimysten toteuttamista sen toiminnan kaikissa kolmessa pilarissa. Hyödynnämme tämän mahdollisuuden vain tekemällä kansainvälistä yhteistyötä etujen hyödyntämiseksi ja toteutamme rohkeita, kunnianhimoisia ja määrätietoisia toimia, joilla kurotaan umpeen kasvavat erot kehittyneissä ja kehittyvissä maissa ja niiden välillä ja nopeutetaan Agenda 2030 -toimintaohjelman edistymistä. Miljardeilla ihmisellä, erityisesti kehittyvissä maissa, ei ole todellisia mahdollisuuksia käyttää kriittisiä elintärkeitä teknologioita. Tieteen, teknologian ja innovoinnin jakaminen on olennaisen tärkeää, jotta voimme lunastaa lupauksemme siitä, että ketään ei jätetä jälkeen. Innovaatioiden ja tieteellisten läpimurtojen, jotka voivat tehdä planeetastamme kestävämmän ja maistamme vauraampia ja selviytymiskykyisempiä, olisi oltava kohtuuhintaisia ja kaikkien saatavilla.

50. Meidän on kuitenkin hallittava vastuullisesti tieteen ja teknologian mahdollisia riskejä, erityisesti tapoja, joilla tiede, teknologia ja innovointi voivat ylläpitää ja syventää eroja, erityisesti sukupuolten välistä epätasa-arvoa sekä syrjinnän ja eriarvoisuuden muotoja maiden sisällä ja niiden välillä, sekä vaikuttaa kielteisesti ihmisoikeuksien toteutumiseen ja kestäväen kehityksen edistymiseen. Syvennämme kumppanuuksiamme asiaankuuluvien sidosryhmien, erityisesti kansainvälisten

¹⁵ Ks. edellinen alaviite, nide 610, nro 8843.

rahoituslaitosten, yksityisen sektorin, teknisten ja akateemisten yhteisöjen ja kansalaisyhteiskunnan, kanssa ja varmistamme, että tiede, teknologia ja innovointi vauhdittavat osallistavampaa, oikeudenmukaisempaa, kestävämpää ja vauraampaa maailmaa, jossa kaikkia ihmisoikeuksia kunnioitetaan täysin.

51. Digitaalitekniologialla ja kehitteillä olevilla teknologioilla, myös tekoälyllä, on merkittävä rooli kestävän kehityksen mahdollistajina, ja ne muuttavat maailmaamme dramaattisesti. Ne tarjoavat valtavia mahdollisuuksia edistyä ihmisten ja maapallon hyväksi nyt ja tulevaisuudessa. Pyrimme määrätietoisesti hyödyntämään tätä potentiaalia ja hallitsemaan riskejä tehostamalla kansainvälistä yhteistyötä, tekemällä yhteistyötä asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa ja edistämällä osallistavaa, vastuullista ja kestävä digitaalista tulevaisuutta. Tämän vuoksi olemme liittäneet digitaalisopimuksen osaksi tätä sopimusta.

Toimi 28: Hyödynnämme tieteen, teknologian ja innovoinnin tarjoamat mahdollisuudet ihmisten ja maapallon hyväksi.

52. Noudatamme tasapuolisuuden ja solidaarisuuden periaatteita ja edistämme tieteen, teknologian ja innovoinnin vastuullista ja eettistä käyttöä. Päätämme

a) edistää avointa, oikeudenmukaista ja osallistavaa ympäristöä tieteelliselle ja teknologiselle kehitykselle ja yhteistyölle maailmanlaajuisesti muun muassa lisäämällä aktiivisesti luottamusta tieteeseen ja maailmanlaajuisen innovaatioyhteistyöhön;

b) lisätä tieteen, tieteellisen tiedon ja tieteellisen näytön käyttöä päätöksenteossa ja varmistaa, että monimutkaisiin maailmanlaajuisiin haasteisiin vastataan monialaisen yhteistyön avulla;

c) edistää osaajien liikkuvuutta ja kiertoa, myös koulutusohjelmien välityksellä, ja tukea kehittyviä maita osaajien säilyttämisessä ja aivovuodon ehkäisemisessä samalla kun työntekijöille tarjotaan sopivat koulutus- ja työolot ja -mahdollisuudet.

Toimi 29: Laajennamme täytäntöönpanokeinoja kehittyviin maihin niiden tiede-, teknologia- ja innovointivalmiuksien vahvistamiseksi.

53. Tiede, teknologia ja innovointi ovat ratkaisevan tärkeitä kestävän kasvun ja ilmastotoimien tukemiseksi ja mahdollistamiseksi sekä Agenda 2030:n täytäntöönpanon nopeuttamiseksi. On välttämätöntä, että teemme yhteistyötä tieteen, teknologian ja innovoinnin välisen kuilun kuromiseksi umpeen kehittyneissä ja kehittyvissä maissa ja niiden välillä, jotta kehittyviä maita, erityisesti niitä, jotka ovat erityistilanteessa tai joilla on erityisiä haasteita, voidaan tukea tieteen, teknologian ja innovoinnin rauhanomaisessa hyödyntämisessä kestävän kehityksen saavuttamiseksi. Toteamme jälleen, että ympäristöä säästävän teknologian siirtoa kehittyviin maihin on nopeutettava suotuisin ja myös oikeudenmukaisin ja edullisin ehdoin, kuten yhteisesti on sovittu. Päätämme

a) varmistaa, että tiede, teknologia ja innovointi edistävät pyrkimyksiämme poistaa köyhyys kaikissa muodoissaan ja ulottuvuuksissaan, poistaa nälkä ja vähentää eriarvoisuutta sen lisäksi, että ne edistävät esimerkiksi elintarviketurvaa ja ravitsemusta, terveyttä, koulutusta, sosiaalista suojelua, vesihuoltoa ja sanitaatiota, energiaa, ilmastoa ja ympäristöä;

b) lisätä toimia kehittyvien maiden tukemiseksi erityisesti kehittyneiden maiden ja siihen kykenevien kehittyvien maiden toimesta tieteen, teknologian ja innovoinnin valmiuksien kehittämisessä poliittisen näkemystenvaihdon, tietämyksen jakamisen, teknisen avun, rahoituksen, yhteisen kansainvälisen tutkimuksen ja henkilöstön koulutuksen avulla siten, että se mukautetaan kehittyvien maiden erityistarpeisiin, toimintapolitiikkoihin ja painopisteisiin;

c) tukea kehittyvien ja avoimen lähdekoodin teknologioiden kehittämistä, käyttöönottoa ja kestäväää käyttöä sekä tukea politiikkaa, jolla pyritään avoimeen tieteseen ja avoimeen innovointiin ja taitotietoon kestäväen kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi erityisesti kehittyvissä maissa;

d) vahvistaa pohjoisen ja etelän välistä yhteistyötä, etelä–etelä-yhteistyötä ja kolmenvälistä yhteistyötä ottaen kuitenkin huomioon erilaiset kansalliset olosuhteet, jotta voidaan kehittää tieteen, teknologian ja innovoinnin valmiuksia ja parantaa niiden saatavuutta sekä lisätä resursseja teknisten ja tieteellisten aloitteiden täytäntöönpanoa varten;

e) lisätä rahoitusta kaikista lähteistä sellaista tieteellistä tutkimusta ja tutkimusinfrastruktuuria varten, joka tukee kestäväää kehitystä ja lisää tutkimusyhteistyön mahdollisuuksia erityisesti kehittyvissä maissa;

f) houkutella ja tukea tieteseen, teknologiaan ja innovointiin tehtäviä yksityisen sektorin investointeja ja syventää julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksia edistämällä kehittyvissä maissa suotuisaa ympäristöä, joka kannustaa investointeihin ja yrittäjyyteen, auttaa kehittämään paikallisia innovaatioekosysteemejä ja edistää ihmisarvoista työtä, ja varmistamalla, että innovaatioilla on mahdollisuus päästä globaaleille markkinoille;

g) edistää ja ylläpitää vakaita ja häiriönsietokykyisiä maailmanlaajuisia toimitusketjuja, jotta tieteelliset ja teknologiset tuotteet ja palvelut olisivat paremmin kaikkien saatavilla.

Toimi 30: Varmistamme, että tiede, teknologia ja innovointi edistävät kaikkien mahdollisuutta nauttia ihmisoikeuksista täydessä laajuudessa.

54. Tunnustamme tieteen, teknologian ja innovoinnin tarjoamat mahdollisuudet ja riskit kaikkien ihmisoikeuksien edistämisessä, suojelussa ja toteuttamisessa. Päättämme

a) varmistaa, että kaikki tieteellinen ja teknologinen tutkimus tehdään vastuullisella ja eettisellä tavalla, jolla suojellaan ja edistetään kaikkia ihmisoikeuksia ja suojellaan tutkijoiden riippumattomuutta, vapautta ja turvallisuutta;

b) sisällyttää ihmisoikeusnäkökulman uusia ja kehitteillä olevia teknologioita koskeviin sääntely- ja normien asettamisprosesseihin ja kehottaa yksityistä sektoria kunnioittamaan ihmisoikeuksia ja noudattamaan eettisiä periaatteita uusien ja kehitteillä olevien teknologioiden kehittämisessä ja käytössä;

c) varmistaa, että haavoittuvassa asemassa olevat henkilöt hyötyvät tieteen, teknologian ja innovoinnin kehittämisestä ja soveltamisesta ja osallistuvat niihin täysimittaisesti ja merkityksellisesti;

d) hyödyntää uusien ja kehittyvien teknologioiden tarjoamat mahdollisuudet vammaisten henkilöiden vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseksi ja oikeudenmukaisuuden parantamiseksi muun muassa edistämällä avustavien teknologioiden saatavuutta.

Toimi 31: Varmistamme, että tiede, teknologia ja innovointi parantavat sukupuolten tasa-arvoa sekä kaikkien naisten ja tyttöjen elämää.

55. Tiede, teknologia ja innovointi voivat parantaa sukupuolten tasa-arvoa sekä naisten ja tyttöjen elämää. Olemme syvästi huolissamme sukupuolten välisestä digitaalisesta kuilusta ja siitä, että nopeat teknologiset muutokset voivat pahentaa sukupuolten eriarvoisuutta ja aiheuttaa vakavia riskejä kaikille naisille ja tytöille. Päättämme

a) puuttua esteisiin, jotka haittaavat kaikkien naisten ja tyttöjen täysimittaista, yhdenvertaista ja merkityksellistä pääsyä ja osallistumista tieteeseen, teknologiaan ja innovointiin sekä johtajuutta niiden alalla, muun muassa parantamalla naisten ja tyttöjen koulutus-, työllisyys- ja tutkimusmahdollisuuksia esimerkiksi luonnontieteiden, teknologian, innovoinnin, matematiikan ja insinööritieteiden alalla;

b) puuttua teknologian käytöstä johtuviin sukupuoleen liittyviin riskeihin ja haasteisiin, myös kaikkiin väkivallan muotoihin, mukaan lukien seksuaalinen ja sukupuoleen perustuva väkivalta, ihmiskauppa, häirintä, vinoumat ja kaikkiin naisiin ja tyttöihin, myös naispuolisiin siirtotyöläisiin, kohdistuva syrjintä, jota teknologian käyttö aiheuttaa tai voi voimistaa.

Toimi 32: Suojelemme, hyödynnämme ja täydennämme alkuperäiskansojen tietämystä sekä perinteistä ja paikallista tietämystä.

56. Tunnustamme, että tiede, teknologia ja innovointi on mukautettava tarvittaessa paikallisiin tarpeisiin ja olosuhteisiin, myös paikallisyhteisöjen, perinteisten afrikkalaista alkuperää olevien väestöryhmien ja alkuperäiskansojen osalta, vapaan ja tietoon perustuvan ennakkosuostumuksen periaatteen mukaisesti. Päättämme

a) edistää synergioita tieteen ja teknologian sekä perinteisten, paikallisten, afrikkalaista alkuperää olevien ja alkuperäiskansojen tietämysten, järjestelmien, käytäntöjen ja valmiuksien välillä.

Toimi 33: Tuemme pääsihteeriä Yhdistyneiden kansakuntien roolin vahvistamisessa kansainvälisen tiede-, teknologia- ja innovointiyhteistyön tukemisessa.

57. Tunnustamme Yhdistyneiden kansakuntien ratkaisevan tärkeän roolin tieteen, teknologian ja innovoinnin aloilla. Panemme merkille pääsihteerin neuvoa-antavan tiedekomitean perustamisen riippumattoman tieteellisen neuvonnan antamista varten. Pyydämme pääsihteeriä

a) vahvistamaan Yhdistyneiden kansakuntien valmiuksia hyödyntää tiedettä, teknologiaa ja innovointia Yhdistyneiden kansakuntien työssä, myös suunnittelussa, tulevaisuusajattelussa ja ennakoinnissa, sekä seurata ja mitata tapahtuvaa maailmanlaajuisista edistystä tiede- ja teknologiakuilun kuromisessa umpeen kehittyneissä ja kehittyvissä maissa ja niiden välillä;

b) tukemaan kansallisia hallituksia tieteen ja teknologian hyödyntämisessä kestäväen kehityksen hyväksi muun muassa tutkimalla tapoja vahvistaa Yhdistyneiden kansakuntien maaryhmien valmiuksia ja asiantuntemusta.

IV. Nuoret ja tulevat sukupolvet

58. Nykyinen lasten ja nuorten sukupolvi on historian suurin, ja suurin osa heistä asuu kehittyvissä maissa. He ovat ratkaisevan tärkeitä myönteisen muutoksen edistäjiä, ja olemme tyytyväisiä nuorten merkittävään panokseen rauhan ja turvallisuuden, kestäväen kehityksen ja ihmisoikeuksien toteuttamiseen. Miljoonat lapset ja nuoret eri puolilla maailmaa elävät kuitenkin olosuhteissa, joka ei mahdollista heille heidän täyden potentiaalinsa saavuttamista ja ihmisoikeuksiensa toteutumista. Tämä koskee erityisesti haavoittuvassa asemassa olevia lapsia ja nuoria. Lapsia ja nuoria elää edelleen äärimmäisessä köyhyydessä vailla kriittisiä peruspalveluja ja perusoikeuksiaan. Tunnustamme, että toimintamme ja toimimatta jättämisemme seuraukset vaikuttavat näiden lasten ja nuorten ja tulevien sukupolvien elämään. Investoimme nuorten osallistumiseen ja edistämme sitä kansallisella ja kansainvälisellä tasolla, jotta varmistamme paremman tulevaisuuden kaikille.

59. Tunnustamme, että lapset ja nuoret ovat erillisiä ryhmiä tulevista sukupolvista. Meidän on varmistettava, että nykyisessä päätöksenteossa otetaan paremmin

huomioon tulevien sukupolvien tarpeet ja edut ja että ne ovat tasapainossa nykyisten sukupolvien tarpeiden ja etujen kanssa. Olemme liittäneet tulevaisuussopimukseen tulevia sukupolvia koskevan julistuksen, jossa esitetään yksityiskohtaisesti tähän liittyvät sitoukseksemme.

Toimi 34: Investoimme lasten ja nuorten sosiaaliseen ja taloudelliseen kehitykseen, jotta he voivat hyödyntää koko potentiaalinsa.

60. Korostamme, että on tärkeää investoida olennaisiin palveluihin, erityisesti terveydenhuoltoon, koulutukseen ja sosiaaliseen suojeluun, ja varmistaa niiden tasapuolinen saatavuus kaikille lapsille ja nuorille, jotta edistetään heidän sosiaalista ja taloudellista kehitystään. Jotta nuoret voisivat hyödyntää koko potentiaalinsa ja varmistaa itselleen ihmisarvoisen, tuottavan ja laadukkaan työn, heillä on oltava koko elämänsä ajan mahdollisuus turvalliseen, osallistavaan, tasapuoliseen ja laadukkaaseen koulutukseen, joka antaa heille tiedot, taidot ja valmiudet, joita he tarvitsevat menestyäkseen nopeasti muuttuvassa maailmassa. Päättämme

a) lisätä kaikista lähteistä peräisin olevia investointeja nuorille tarjottaviin keskeisiin palveluihin ja varmistaa, että nuorten erityistarpeet ja heitä koskevat painopisteet sisällytetään kansallisiin, alueellisiin ja kansainvälisiin kehitysstrategioihin ja että palvelut ovat kaikkien nuorten saatavilla, ja pyytää pääsihteeriä tiedottamaan jäsenvaltioille maailmanlaajuisista nuorisoalan investointifoorumia koskevasta ehdotuksesta, jonka tarkoituksena on houkuttaa ja parantaa nuoriin liittyvän ohjelmasuunnittelun rahoitusta kansallisella tasolla;

b) nopeuttaa toimia yleisen sairausvakuutusturvan toteuttamiseksi, jotta varmistetaan, että kaikilla nuorilla on mahdollisimman hyvä fyysinen ja mielenterveys, mukaan lukien rokotukset sekä seksuaali- ja lisääntymisterveys, ja vastata kaikkiin haasteisiin, joita kehittyvät maat kohtaavat näiden tavoitteiden saavuttamisessa;

c) tukea kehittyviä maita lisäämään merkittävästi kaikista lähteistä peräisin olevia investointeja koulutukseen ja osaamiseen, erityisesti varhaiskasvatukseen ja tyttöjen koulutukseen ja osaamiseen, jotta voidaan kehittää osallistavia, helposti saatavilla olevia ja sopeutumiskykyisiä koulutusjärjestelmiä ja elinikäisen oppimisen mahdollisuuksia, jotka mukautetaan nuorten ja lasten tarpeisiin nyt ja tulevaisuudessa laatimalla parempia opetussuunnitelmia, parantamalla opettajien ammatillista kehitystä, hyödyntämällä digitaaliteknologiaa ja parantamalla teknisen ja ammatillisen koulutuksen saatavuutta, jotta nuoria voidaan auttaa osallistumaan yhteiskuntiinsa;

d) luoda kunnollisia työpaikkoja ja elinkeinoja nuorille erityisesti kehittyvissä maissa ja erityisesti nuoria naisia ja haavoittuvassa asemassa olevia nuoria varten ja poistaa samalla eriarvoisuuden hoivataloudessa sekä mahdollistaa ja varmistaa nuorten pääsyn kaikkien saatavilla oleviin, riittäviin, kattaviin, kestäviin ja kansallisiin olosuhteisiin sovitettuihin sosiaalisen suojelun järjestelmiin;

e) voimaannuttaa, kannustaa ja tukea nuoria yrittäjyyteen ja innovointiin pyrkimisessä ja ideoiden muuttamisessa toteuttamiskelpoisiksi liiketoimintamahdollisuuksiksi;

f) toteuttaa perheystävällisiä ja perhelähtöisiä toimintapolitiikkoja, joilla tuetaan lasten ja nuorten sosiaalista ja taloudellista kehitystä, jotta he voivat hyödyntää koko potentiaalinsa ja nauttia ihmisoikeuksistaan.

Toimi 35: Edistämme, suojellemme ja kunnioitamme kaikkien nuorten ihmisoikeuksia ja edistämme sosiaalista osallisuutta ja integroitumista.

61. Vahvistamme, että on tärkeää varmistaa, että kaikki nuoret voivat nauttia täysimittaisesti oikeuksistaan, suojella heitä väkivallalta ja edistää sosiaalista

osallisuutta ja integroitumista. Tämä koskee erityisesti köyhimpiä ja haavoittuvassa asemassa olevia ihmisiä, mukaan lukien afrikkalaista alkuperää olevat väestöryhmät, sekä heitä, jotka kärsivät moninkertaisesta ja päällekkäisestä syrjinnästä. Päättämme

a) tehostaa nuoriin vaikuttavan ja heidän mahdollisuuksiaan hyödyntää koko potentiaalin heikentävän kaikenlaisen rasmin, rotusyrjinnän, muukalaisvihan ja suvaitsemattomuuden kaikkien muotojen torjuntaa ja torjua uskonnollista vihaa, jossa on kyse yllyttämisestä syrjintään, vihamielisyyteen tai väkivaltaan;

b) tehostaa kansainvälisiä, alueellisia ja kansallisia toimia, jotta voidaan ryhtyä välittömiin ja tehokkaisiin toimenpiteisiin pakkotyön kitkemiseksi, nykyajan orjuuden ja ihmiskaupan, erityisesti naisten ja lasten ihmiskaupan, lopettamiseksi sekä kaikenlaisen lapsityövoiman käytön poistamiseksi;

c) puuttua kaikkien nuorten naisten ja tyttöjen kohtaamiin haasteisiin muun muassa torjumalla sukupuolistereotypioita ja kielteisiä sosiaalisia normeja ja poistamalla syrjintä, häirintä, kaikki nuoriin naisiin ja tyttöihin kohdistuvan väkivallan muodot, mukaan lukien seksuaalinen ja sukupuoleen perustuva väkivalta, ja haitalliset käytännöt, kuten naisten sukuelinten silpominen sekä lapsi-, varhais- ja pakkoavioliitot;

d) edistää osallisuutta ja poistaa kaikki esteet, jotka estävät vammaisia nuoria saavuttamasta ja säilyttämästä mahdollisimman suurta riippumattomuutta, itsenäisyyttä sekä täysimittaista osallisuutta ja osallistumista kaikilla elämän osa-alueilla, ja investoida avustaviin teknologioihin, jotka voivat edistää heidän täysimittaista, tehokasta ja merkityksellistä osallistumistaan yhteiskuntaan;

e) puuttua ilmastonmuutoksen haitallisiin vaikutuksiin ja muihin ympäristöhaasteisiin, jotka uhkaavat nuorten mahdollisuutta nauttia ihmisoikeuksistaan ja puhtaasta, terveellisestä ja kestävästä ympäristöstä;

f) vahvistaa sukupolvien välisiä kumppanuuksia ja sukupolvien välistä solidaarisuutta edistämällä mahdollisuuksia vapaaehtoiseen, rakentavaan ja säännölliseen vuorovaikutukseen nuorten ja ikääntyneiden välillä heidän perheissään, työpaikoillaan ja koko yhteiskunnassa.

Toimi 36: Vahvistamme nuorten merkityksellistä osallistumista kansallisella tasolla.

62. Annamme nuorille tunnustusta heidän jo nykyisin antamastaan merkittävästä panoksesta rauhan ja turvallisuuden, kestävästä kehityksen ja ihmisoikeuksien edistämiseen omissa maissaan. Voimme vastata kaikkien nuorten tarpeisiin ja toiveisiin vain, jos kuuntelemme heitä järjestelmällisesti, teemme heidän kanssaan yhteistyötä ja tarjoamme heille merkityksellisiä mahdollisuuksia vaikuttaa tulevaisuuteen. Päättämme

a) kannustaa ja tukea mekanismien perustamista kansallisella tasolla niiden puuttuessa, jotta voidaan kuulla nuoria ja tarjota heille merkityksellisiä mahdollisuuksia osallistua kansalliseen päätöksentekoon ja päätöksentekoprosesseihin pyynnöstä Yhdistyneiden kansakuntien järjestelmän tuella kansallisen lainsäädännön ja kansallisten toimintapolitiikkojen mukaisesti;

b) harkita sukupolvien välisen vuoropuhelun edistämistä, jotta voidaan luoda vahvempia kumppanuuksia eri ikäryhmiin kuuluvien henkilöiden, myös nuorten, välille sekä hallitusten ja nuorten välille;

c) puuttua haasteisiin ja poistaa esteet, jotka estävät kaikkien nuorten, myös nuorten naisten, vammaisten nuorten, afrikkalaistaustaisten nuorten ja haavoittuvassa asemassa olevien nuorten, täysimittaisen, merkityksellisen ja tehokkaan

osallistumisen kansalliseen päätöksentekoon, ja parantaa heidän edustustaan virallisissa poliittisissa rakenteissa;

d) tukea nuorten johtamia ja nuoriin keskittyviä järjestöjä erityisesti valmiuksia kehittämällä.

Toimi 37: Vahvistamme nuorten merkityksellistä osallistumista kansainvälisellä tasolla.

63. Olemme tyytyväisiä nuorten merkityksellisen osallistumisen edistämiseen Yhdistyneissä kansakunnissa saavutettuun edistykseen. Aiomme nopeuttaa päättäväisesti tätä työtä varmistamalla, että nuoret osallistuvat entistä enemmän Yhdistyneiden kansakuntien työhön, ja lisäämällä nuorten osallistumisen edustavuutta, vaikuttavuutta ja vaikutusta Yhdistyneissä kansakunnissa. Päättämme

a) edistää nuorten merkityksellistä, osallistavaa ja tehokasta osallistumista asiaankuuluviin Yhdistyneiden kansakuntien hallitustenvälisiin elimiin ja prosesseihin tarvittaessa sekä työjärjestyksen ja vakiintuneen käytännön mukaisesti ottaen huomioon sukupuolten tasapuolisen edustuksen, tasapainoisen maantieteellisen edustuksen ja syrjimättömyyden periaatteet;

b) kannustaa nuorten, myös nuorisovaltuutettujen, ottamista mukaan kansallisiin valtuuskuntiin Yhdistyneissä kansakunnissa;

c) kehottaa suorittamaan rahoitusosuuksia Yhdistyneiden kansakuntien nuorisorahastoon, jotta voidaan helpottaa kehittyvien maiden nuorten edustajien osallistumista Yhdistyneiden kansakuntien toimintaan ottaen huomioon tarve parantaa nuorten edustuksen maantieteellistä tasapainoa, ja pyytää tässä yhteydessä pääsihteeriä ryhtymään asianmukaisiin toimiin, joilla kannustetaan maksamaan rahoitusosuuksia tähän rahastoon, muun muassa lisäämällä tietoisuutta siitä;

d) pyytää pääsihteeriä jatkamaan jäsenvaltioiden huomioon otettaviksi tarkoitettujen keskeisten periaatteiden kehittämistä jäsenvaltioita ja nuoria kuullen, jotta nuoret voivat osallistua merkityksellisellä, edustavalla, osallistavalla ja turvallisella tavalla asiaankuuluviin hallitustenvälisiin prosesseihin ja Yhdistyneiden kansakuntien työhön.

V. Globaalin hallinnan uudistaminen

64. Toisen maailmansodan jälkeen rakennettuun monenväliseen järjestelmään kohdistuu nykyisin ennennäkemätön paine. Tämän järjestelmän avulla on saavutettu merkittäviä asioita viimeisten 80 vuoden aikana. Emme suhtaudu kuitenkaan omahyväisesti kansainvälisen järjestyksemme tulevaisuuteen, vaan tiedämme, että emme voi jäädä paikoillemme. Ryhdymme toimiin monenvälisyyden vahvistamiseksi ja elvyttämiseksi ja kansainvälisen yhteistyön syventämiseksi. Vahvistamme horjumattoman sitoutumisemme kansainväliseen oikeuteen, myös Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjaan. Sen avulla voimme vastata maailmanlaajuisiin haasteisiin, joista osa voi olla valtavan suuria ja uhata koko ihmiskuntaa. Globaalin hallinnan uudistaminen on olennaisen tärkeää sen varmistamiseksi, että Yhdistyneiden kansakuntien työn kaikissa kolmessa pilarissa viime vuosikymmeninä saavutettu myönteinen kehitys ei valu hukkaan. Emme salli näin käydä.

65. Meidän on palautettava luottamus globaaleihin instituutioihin lisäämällä niiden edustavuutta ja reagoitakykyä nykymaailmassa ja tehostamalla niiden toimintaa toisillemme ja kansalaisillemme tekemiemme sitoumusten täyttämiseksi. Uudistamme sitoutumisemme monenvälisyyteen ja kansainväliseen yhteistyöhön, jota ohjaavat Yhdistyneiden kansakuntien peruskirja sekä luottamuksen, tasapuolisuuden, solidaarisuuden ja yleismaailmallisuuden periaatteet. Uudistamme globaalia hallintaa ja vahvistamme monenvälistä järjestelmää, jotta voimme saavuttaa

turvallisen, rauhanomaisen, oikeudenmukaisen, tasa-arvoisen, osallistavan, kestävän ja vauraan maailman.

Toimi 38: Uudistamme globaalia hallintaa ja elvytämme monenvälisen järjestelmän, jotta voimme vastata nykyisiin ja tuleviin haasteisiin ja hyödyntää nykyiset ja tulevat mahdollisuudet.

66. Päättämme tehdä monenvälisestä järjestelmästä, jonka keskiössä on Yhdistyneet kansakunnat, entistä

a) tehokkaamman ja kykenevämmän lunastamaan lupauksemme vahvistamalla vastuuvollisuutta, avoimuutta ja täytäntöönpanomekanismeja, joilla varmistetaan, että sitoumiksemme täytetään ja palautetaan luottamus maailmanlaajuisiin instituutioihin;

b) paremmin tulevaisuuteen valmistautuneen kehittämällä valmiuksia ja hyödyntämällä teknologiaa ja dataa, jotta voidaan ennakoida riskejä, hyödyntää mahdollisuudet, toimia varhaisessa vaiheessa ja hallita epävarmuutta;

c) oikeudenmukaisemman, demokraattisemman, tasapuolisemman ja nykymaailmaa paremmin edustavan sen varmistamiseksi, että kaikki jäsenvaltiot ja erityisesti kehittyvät maat voivat osallistua merkityksellisellä tavalla maailmanlaajuisen päätöksentekoon monenvälisissä instituutioissa ja että kehittyvien maiden ääni otetaan paremmin huomioon maailmanlaajuisessa päätöksenteossa;

d) osallistavamman, jotta asiaankuuluvat sidosryhmät voivat osallistua merkityksellisellä tavalla asianmukaisissa muodoissa, samalla kun vahvistamme Yhdistyneiden kansakuntien hallitustenvälisen luonteen ja valtioiden ainutlaatuisen ja keskeisen rooli maailmanlaajuisiin haasteisiin vastaamisessa;

e) yhteenliitetymmän, jotta varmistetaan, että monenvälinen järjestelmä voi koota yhteen olemassa olevat institutionaaliset valmiudet, toimia paremmin järjestelmänä, poistaa hajanaisuuden ja vastata kattavasti moniulotteisiin ja monialaisiin haasteisiin samalla maksimoidaan sen tehokkuus;

f) vakaamman taloudellisesti varmistamalla riittävän, kestävän ja ennakoitavissa olevan rahoituksen Yhdistyneille kansakunnille, mitä varten sitoudumme täyttämään taloudelliset velvollisuutemme täysimääräisesti, ajoissa ja ehdoitta.

Toimi 39: Uudistamme turvallisuusneuvostoa ja tunnustamme kiireellisen tarpeen lisätä sen edustavuutta, osallistavuutta, avoimuutta, tehokkuutta, vaikuttavuutta, demokraattisuutta ja vastuullisuutta.

67. Koska Yhdistyneiden kansakuntien valmiuksia pitää yllä kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta peruskirjassa esitetyllä tavalla on tehostettava yhä kiireellisemmin, olemme yhtä mieltä seuraavista uudistuksen parametreina toimivista ohjaavista periaatteista, jotka on määritelty hallitustenvälisissä neuvotteluissa tasapuolisesta edustuksesta turvallisuusneuvostossa ja sen jäsenten määrän lisäämisestä sekä muista turvallisuusneuvostoon liittyvistä asioista 15. syyskuuta 2008 tehdyn yleiskokouksen päätöksen 62/557 mukaisesti:

a) Korjataan Afrikkaa koskeva historiallinen epäoikeudenmukaisuus ensisijaisena toimenä ja lisätään samaan aikaan Afrikan erityistä tilannetta unohtamatta aliedustettujen ja vailla edustusta olevien alueiden ja ryhmien, kuten Aasian ja Tyynenmeren alueen sekä Latinalaisen Amerikan ja Karibian alueen, edustusta.

b) Laajennetaan turvallisuusneuvostoa, jotta se edustaisi paremmin Yhdistyneiden kansakuntien nykyisiä jäsenmaita ja vastaisi enemmän nykymaailman

realiteetteja, ja lisätään kehittyvien maiden sekä pienten ja keskisuurten valtioiden edustusta kestäväen kehityksen tavoitteeseen 16.8 liittyvien sitoumustemme mukaisesti.

c) Jatketaan keskusteluja alueiden välisten ryhmien edustuksesta ottaen huomioon, että pienet kehittyvät saarivaltiot, arabivaltiot ja muut toimijat, kuten islamilaisten maiden yhteistyöjärjestö, on mainittu hallitustenvälisissä neuvotteluissa käydyissä keskusteluissa.

d) Tehostetaan pyrkimyksiä päästä sopimukseen jäsenyyssluokkia koskevasta kysymyksestä ottaen huomioon hallitustenvälisessä neuvotteluprosessissa käydyt keskustelut;

e) Laajennetun turvallisuusneuvoston jäsenten kokonaismäärän olisi varmistettava tasapaino turvallisuusneuvoston edustavuuden ja sen tehokkuuden välillä.

f) Työmenetelmillä olisi varmistettava laajennetun turvallisuusneuvoston osallistava, avoin, tehokas, vaikuttava, demokraattinen ja vastuullinen toiminta.

g) Veto-oikeus on keskeinen osa turvallisuusneuvoston uudistusta. Tehostamme pyrkimyksiä päästä sopimukseen veto-oikeuden tulevaisuudesta, mihin kuuluvat myös keskustelut sen soveltamisalan ja käytön rajoittamisesta.

h) Osana kattavaa uudistusta olisi harkittava uudelleentarkastelulausekkeen sisällyttämistä, jotta varmistetaan, että turvallisuusneuvosto kykenee täyttämään toimeksiantonsa myös jatkossa ja säilyy tarkoituksenmukaisena.

Toimi 40: Vahvistamme ensi tilassa ja viipymättä ponnistelumme turvallisuusneuvoston uudistusta koskevissa hallitustenvälisissä neuvotteluissa.

68. Kannatamme turvallisuusneuvoston uudistuksen toteuttamista jäsenmaavetoisesti ja tehostamme uudistuspyrkimyksiä hallitustenvälisissä neuvotteluissa yleiskokouksen päätöksen 62/557 ja muiden asiaa koskevien yleiskokouksen päätöslauselmien ja päätösten, kuten 23. marraskuuta 1998 annetun päätöslauselman 53/30, mukaisesti. Päätämme hallitustenvälisissä neuvotteluissa viime aikoina saavutetun edistyksen perusteella muun muassa avoimuutta ja osallistavuutta lisäten ja institutionaalista muistia vahvistaen

a) kannustaa valtioita ja valtioiden ryhmiä toimittamaan lisää jäsenneltyjä vuoropuhelua koskevia malleja ja tarkastelemaan uudelleen aiemmin esitettyjä malleja, jotta tulevaisuudessa voitaisiin kehittää konsolidoitu malli, joka perustuu lähentymiseen viidessä klusterissa ja jäsenvaltioiden esittämiin malleihin.

Toimi 41: Vahvistamme kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseen liittyviä turvallisuusneuvoston toimia ja sen suhteita yleiskokoukseen.

69. Parannamme ja demokratisoimme edelleen turvallisuusneuvoston työmenetelmiä ja vahvistamme sen suhteita yleiskokoukseen noudattaen ja kunnioittaen täysin niille Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjassa vahvistettuja tehtäviä, valtuuksia ja toimivaltaa siinä käsityksessä, että tämän ei tulisi korvata toimessa 39 esitettyä turvallisuusneuvoston uudistusta. Päätämme

a) panna kaikilta osin täytäntöön kaikki turvallisuusneuvoston päätöksentekoprosessiin liittyvät Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan määräykset, mukaan lukien peruskirjan 27 artiklan 3 kohta, ja noudattaa niitä kaikilta osin;

b) tukea turvallisuusneuvoston uskottavia, oikea-aikaisia ja määrätietoisia toimia kansanmurhien, ihmisyyttä vastaan tehtyjen rikosten tai sotarikosten

estämiseksi tai lopettamiseksi, kun se toimii tehtävässään, jossa sillä on ensisijainen vastuu kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämisestä;

c) vahvistaa aktiivisesti turvallisuusneuvoston meneillään olevia pyrkimyksiä tarkistaa ja tehostaa työmenetelmiään, mukaan lukien muun muassa neuvottelujen johtajana ja päätöslauselmaluonnosten laatijana (penholding) tai yhteislaatijana (co-penholding) toimimista koskevat järjestelyt, sekä tehostaa yhteistyötä ja viestintää turvallisuusneuvoston ja yleiskokouksen ja sen alaisten elinten, mukaan lukien rauhanrakennuskomissio, sekä talous- ja sosiaalineuvoston ja alueellisten ja osa-alueellisten järjestelyjen välillä muun muassa jatkamalla 3. marraskuuta 1950 yhdistymisestä rauhan puolesta annetun yleiskokouksen päätöslauselman 377 A (V) ja 26. huhtikuuta 2022 veto-oikeusaloitteesta annetun yleiskokouksen päätöslauselman 76/262 täysimääräistä täytäntöönpanoa ja hyödyntämistä;

d) parantaa kaikkien yleiskokouksen jäsenten osallistumista ja pääsyä turvallisuusneuvoston ja sen apuelinten työhön, jotta voidaan lisätä neuvoston vastuuvollisuutta jäsenmaita kohtaan ja lisätä sen työn avoimuutta.

Toimi 42: Lisäämme ponnisteluja yleiskokouksen työn elvyttämiseksi.

70. Vahvistamme yleiskokouksen keskeisen aseman Yhdistyneiden kansakuntien tärkeimpänä keskustelu-, päätöksenteko- ja edustuselimenä. Päätämme

a) vahvistaa edelleen yleiskokouksen roolia ja toimivaltaa ja hyödyntää niitä kaikilta osin, jotta voimme vastata muuttuviin maailmanlaajuisiin haasteisiin Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjaa täysimääräisesti noudattaen;

b) tehostaa tapoja, joilla yleiskokous voi edistää kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämistä, erityisesti toteuttamalla toimia Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan mukaisesti;

c) korostaa, että pääsihteerin valinta- ja nimitysprosessissa on noudatettava ansioiden, avoimuuden ja osallistavuuden periaatteita ottaen asianmukaisesti huomioon sukupuolten tasapuolinen edustus ja alueellinen kierto ja että seuraavassa ja sitä seuraavissa valinta- ja nimitysprosesseissa on otettava huomioon, että pääsihteeri ei ole koskaan ollut naispuolinen, ja kannustaa jäsenvaltioita harkitsemaan naisten nimeämistä ehdokkaiksi.

Toimi 43: Ryhdymme vahvistamaan talous- ja sosiaalineuvostoa kestävä kehityksen vauhdittamiseksi.

71. Sitoudumme vahvistamaan talous- ja sosiaalineuvoston työtä pääasiallisena elimenä, joka vastaa koordinoinnista, politiikan uudelleentarkastelusta, poliittisesta vuoropuhelusta sekä taloudellista ja sosiaalista kehitystä koskevista suosituksista, ja tunnustamme neuvoston keskeisen roolin kestävä kehityksen kolmen ulottuvuuden tasapainoisessa integroinnissa ja Agenda 2030:n täytäntöönpanon tukemisessa. Päätämme

a) vahvistaa edelleen yhteistyötä talous- ja sosiaalineuvoston ja rauhanrakennuskomission välillä sekä talous- ja sosiaalineuvoston ja kansainvälisten rahoituslaitosten välillä niiden toimeksiantojen mukaisesti;

b) edistää kansalaisjärjestöjen järjestelmällisempää, merkityksellisempää ja osallistavampaa panosta talous- ja sosiaalineuvoston neuvoo-antavassa asemassa neuvoston toimintaan 25. heinäkuuta 1996 annetun neuvoston päätöslauselman 1996/31 mukaisesti;

c) tukea neuvoston nuorisofoorumia nuorten osallistumisen lisäämiseksi ja varmistaa, että tällä foorumilla kaikkien alueiden nuoret voivat edelleen jakaa ajatuksiaan ja käydä vuoropuhelua jäsenvaltioiden kanssa;

d) pyytää neuvostoa tutkimaan osallistavan hallitustenvälisen prosessin, johon osallistuvat kaikki jäsenvaltiot, avulla vaihtoehtoja neljännen naisten asemaa käsittelevän maailmankonferenssin tulevan 30-vuotisjuhlan yhteydessä naisten asemaa käsittelevän toimikunnan elvyttämiseksi, jotta voidaan edistää Pekingin julistuksen ja toimintaohjelman täysimääräistä ja tehokasta täytäntöönpanoa, saavuttaa sukupuolten tasa-arvo ja kaikkien naisten ja tyttöjen oikeudet ja mahdollisuudet sekä edistää ja suojella heidän ihmisoikeuksiaan ja varmistaa, että tämä toimikunta soveltuu tehtäväänsä, ja samalla vahvistaa toimikunnan toimeksianto ja harkita tarvittaessa vaihtoehtoja neuvoston muiden apuelinten vahvistamiseksi.

Toimi 44: Ryhdymme vahvistamaan rauhanrakennuskomissiota.

72. Vahvistamme sitoumuksemme lujittaa rauhanrakennuskomissiota vuoden 2025 rauhanrakennusarkkitehtuurin uudelleentarkastelun avulla, jotta voidaan luoda strategisempi lähestymistapa, lisätä johdonmukaisuutta ja tehostaa vaikutusta kansalliseen ja kansainväliseen rauhanrakentamiseen ja rauhanpyrkimysten säilyttämiseen. Päättämme

a) vahvistaa komission roolia rauhan rakentamisen ja säilyttämisen foorumina muun muassa jakamalla hyviä käytäntöjä jäsenvaltioiden kesken ja mobilisoimalla poliittista ja taloudellista tukea kansallisille ennaltaehkäisytoimille sekä rauhan ja rauhanrakentamispyrkimysten ylläpitämiselle, erityisesti konfliktien mahdollisen uusiutumisen välttämiseksi, komission toimeksiannon mukaisesti;

b) käyttää enemmän komissiota siten, että sillä tuetaan jäsenvaltioiden edistymistä niiden kansallisesti hallitsemisissa ja johdetuissa rauhanrakennustoimissa, ylläpidetään rauhaa ja ennaltaehkäisytoimia ja vahvistetaan komission roolia neuvonannossa, siirtymävaiheissa ja koolle kutumisessa sekä kannustetaan komissiota kuulemaan tarvittaessa kansalaisyhteiskuntaa, kansalaisjärjestöjä, myös naisjärjestöjä, ja rauhanrakentamistoimiin osallistuvaa yksityistä sektoria komission toimeksiannon mukaisesti;

c) luoda järjestelmällisempiä ja strategisempia kumppanuuksia komission ja kansainvälisten, alueellisten ja osa-alueellisten järjestöjen, myös kansainvälisten rahoituslaitosten, välille rauhanrakentamisen vahvistamiseksi, rauhanpyrkimysten tukemiseksi, rahoituksen saamiseksi rauhan ylläpitämistä varten ja kansallisten kehitys-, rauhanrakentamis- ja ennaltaehkäisymallien lähentämiseksi;

d) varmistaa, että komissiolla on keskeinen rooli maiden tukemisessa rauhanoperaation siirtymävaiheen aikana ja sen jälkeen yhteistyössä turvallisuusneuvoston kanssa ja Yhdistyneiden kansakuntien maaryhmien tuella kulloinkin kyseessä olevan maan pyynnöstä.

Toimi 45: Ryhdymme vahvistamaan Yhdistyneiden kansakuntien järjestelmää.

73. Korostamme, että on tärkeää, että Yhdistyneiden kansakuntien järjestelmä pysyy tehokkaana ja pystyy saamaan aikaan todellisia vaikutuksia. Päättämme

a) tehdä Yhdistyneistä kansakunnista joustavamman, reagoivamman ja selviytymiskykyisemmän, erityisesti parantamalla järjestön valmiuksia innovoinnin, data-analytiikan, digitalisaation, strategisen ennakoinnin ja käyttäytymistieteen aloilla, jotta se voi tukea paremmin jäsenvaltioita ja toteuttaa toimeksiantonsa;

b) sitoutua tukemaan täysimääräisesti Yhdistyneiden kansakuntien kehitysjärjestelmää ja muun muassa paikallisten koordinaattorien järjestelmää, ja vahvistamaan sitä edelleen, jotta siitä voidaan tehdä strategisempi, reagoivampi, vastuullisempi, yhteistyöhön perustuvampi ja integroidumpi kehitysmaiden tukemisessa, Agenda 2030:n toteuttamisessa ja nykyisiin, uusiin ja esiin nouseviin kestäväan kehityksen haasteisiin vastaamisessa peruskirjan mukaisesti sekä kansallisten painopisteiden ja politiikkojen tukemisessa, myös Yhdistyneiden

kansakuntien kestäväen kehityksen yhteistyökehysten kautta, ja kehottaa lisäämään riittävää, ennustettavaa ja kestävää rahoitusta näiden tavoitteiden saavuttamiseksi;

c) varmistaa vammaisten henkilöiden toimintamahdollisuudet ja osallisuuden Yhdistyneissä kansakunnissa, jotta mahdollistetaan heidän täysipainoinen, merkityksellinen ja tehokas osallistuminen ja tasa-arvo Yhdistyneiden kansakuntien työn kaikilla osa-alueilla;

d) korostaa, että Yhdistyneiden kansakuntien pääjohtajien ja korkeiden virkojen valinta- ja nimitysprosessissa on noudatettava avoimuuden ja osallistavuuden periaatteita ja että nimitykset on toteutettava Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan 101 artiklan kaikkien määräysten mukaisesti siten, että otetaan asianmukaisesti huomioon henkilöstön palvelukseenotto mahdollisimman laajalta maantieteelliseltä alueelta ja sukupuolten tasapuolinen edustus ja noudatetaan yleissääntöä, jonka mukaan minkään valtion tai valtioryhmän kansalaisilla ei saisi olla yksinoikeutta korkean tason virkoihin Yhdistyneiden kansakuntien järjestelmässä.

Toimi 46: Ryhdymme varmistamaan, että kaikki ihmisoikeudet tosiasiallisesti toteutuvat, ja vastaamme uusiin ja esiin tuleviin haasteisiin.

74. Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen 75. vuosipäivän sekä Wienin julistuksen ja toimintaohjelman 30-vuotispäivän¹⁶ jälkeen olemme edelleen sitoutuneet edistämään ja suojelemaan kaikkia ihmisoikeuksia ja perusvapauksia, myös kansalaisoikeuksia sekä poliittisia, taloudellisia, sosiaalisia ja kulttuurisia oikeuksia. Tähän sisältyy oikeus kehitykseen. Sitoudumme jälleen täyttämään velvollisuutemme kunnioittaa, suojella ja noudattaa ihmisoikeuksia sekä panemaan täytäntöön kaikki asiaankuuluvat kansainväliset ihmisoikeusvälineet. Kaikki ihmisoikeudet ovat yleismaailmallisia, jakamattomia, toisistaan riippuvaisia ja toisiinsa liittyviä. Ihmisoikeudet ovat toisiaan vahvistavia, ja niitä on kohdeltava oikeudenmukaisesti ja yhdenvertaisesti ja niille on annettava sama painoarvo. Kestäväen kehityksen tavoitteilla pyritään toteuttamaan kaikkien ihmisoikeudet. Yksilöitä ja kansalaisyhteiskunnan instituutioita, mukaan lukien mahdolliset kansalaisjärjestöt, ryhmät ja kansalliset ihmisoikeusinstituutiot, jotka osallistuvat kaikkien ihmisoikeuksien ja perusvapauksien edistämiseen ja suojeluun Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan ja kansainvälisen ihmisoikeuslainsäädännön mukaisen kansallisen lainsäädännön mukaisesti, on suojeltava kaikenlaiselta pelottelulta ja kostotoimilta sekä verkossa että sen ulkopuolella. Meidän on jatkossakin vaalittava ihmisoikeuksia vahvistamalla valmiuksiamme vastata ihmisoikeuksien toteutumista koskeviin nykyisiin, uusiin ja esiin nouseviin haasteisiin. Päätämme

a) palauttaa mieliin 20. joulukuuta 1993 annetussa päätöslauselmassa [48/141](#) hahmotellun Yhdistyneiden Kansakuntien ihmisoikeusvaltuutetun toimeksiannon ja pyytää pääsihteeriä arvioimaan, tarvitaanko Yhdistyneiden kansakuntien ihmisoikeusmekanismeille, myös Yhdistyneiden kansakuntien ihmisoikeusvaltuutetun toimistolle, riittävää, ennustettavaa, suurempaa ja kestävää rahoitusta, jotta ne voivat hoitaa toimeksiantonsa tehokkaasti ja vaikuttavasti ja vastata kansainvälisen yhteisön kohtaamiin erilaisiin ihmisoikeushaasteisiin puolueettomasti, objektiivisesti ja valikoimattomasti;

b) tehostaa koordinoitua ja yhteistyötä ihmisoikeuksia käsittelevien Yhdistyneiden kansakuntien elinten välillä ja välttää toimien päällekkäisyyttä niiden nykyisten toimeksiantojen puitteissa, muun muassa tiivistämällä koordinoitua Yhdistyneiden kansakuntien ihmisoikeusvaltuutetun toimiston kanssa.

¹⁶ [A/CONF.157/24 \(osa I\)](#), luku III.

Toimi 47: Ryhdymme nopeuttamaan kansainvälisen rahoitusrakenteen uudistamista, jotta voimme vastata nykyisiin ja tuleviin haasteisiin.

75. Kansainvälisen rahoitusjärjestelmän uudistaminen on tärkeä askel kohti luottamuksen lisäämistä monenväliseen järjestelmään. Annamme tunnustusta käynnissä oleville uudistuspyrkimyksille ja kehotamme toteuttamaan vieläkin kiireellisempiä ja kunnianhimoisempia toimia sen varmistamiseksi, että kansainvälisestä rahoitusrakenteesta tulee tehokkaampi, tasapuolisempi ja nykymaailmaan soveltuvampi ja että se vastaa haasteisiin, joita kehitysmaat kohtaavat kestävän kehityksen tavoitteiden rahoitusvajeen umpeen kuomisessa. Kansainvälisen rahoitusrakenteen uudistuksessa Agenda 2030:n olisi oltava keskeisessä asemassa, ja siinä olisi sitouduttava vakaasti investoimaan köyhyyden poistamiseen sen kaikissa muodoissa ja ulottuvuuksissa. Päätämme

a) jatkaa kansainvälisen rahoitusrakenteen perusteellisempaa uudistamista Agenda 2030 -toimintaohjelman täytäntöönpanon vauhdittamiseksi ja osallistavamman, oikeudenmukaisemman, rauhallisemman, selviytymiskykyisemmän ja kestävämmän maailman aikaansaamiseksi ihmisille ja maapallolle sekä nykyisille että tuleville sukupolville.

Toimi 48: Ryhdymme vauhdittamaan kansainvälisen rahoitusrakenteen uudistamista kehitysmaiden äänen ja edustuksen vahvistamiseksi.

76. Tunnustamme Yhdistyneiden kansakuntien tärkeän roolin maailmantalouden hallinnassa ja toteamme, että Yhdistyneillä kansakunnilla ja kansainvälisillä rahoituslaitoksilla on täydentävät toimeksiannot, joiden vuoksi niiden toimien koordinointi on ratkaisevan tärkeää, ja samalla kunnioitamme täysin olemassa olevia hallintomekanismeja ja toimeksiantoja, jotka ovat riippumattomia Yhdistyneistä kansakunnista ja jotka koskevat tiettyjä järjestöjä ja sääntöjä. Panemme tyytyväisenä merkille aloitteen kutsua koolle joka toinen vuosi valtioiden ja hallitusten johtajien huippukokous, jolla vahvistetaan olemassa olevia yhteyksiä ja luodaan järjestelmällisempiä yhteyksiä ja koordinointia Yhdistyneiden kansakuntien ja kansainvälisten rahoituslaitosten välille, ja korostamme osallistavan toiminnan merkitystä. Tunnustamme, että on tärkeää jatkaa hallintouudistuksia kansainvälisissä rahoituslaitoksissa ja kansainvälisissä kehityspankeissa. Korostamme tarvetta lisätä kehitysmaiden edustusta ja ääntä maailmanlaajuisessa taloudellisessa päätöksenteossa, normien asettamisessa ja maailmantalouden ohjauksessa kansainvälisissä talous- ja rahoituslaitoksissa, kuten Kansainvälisessä valuuttarahastossa ja Maailmanpankissa, jotta saadaan aikaan tehokkaampia, uskottavampia, vastuullisempia ja legitiimimpiä instituutioita. Olemme tyytyväisiä toimiin kehitysmaiden äänen ja edustuksen parantamiseksi, 25:n puheenjohtajan paikan perustamiseen Saharan eteläpuolista Afrikkaa käsittelevään Kansainvälisen valuuttarahaston johtokuntaan sekä viimeaikaisiin muutoksiin kiintiöihin ja äänivaltaan. Korostamme, että on tärkeää parantaa monimuotoisuutta ja sukupuolten edustusta johtokunnissa, ylemmässä johdossa ja henkilöstötehtävissä. Nämä toimet voivat auttaa näitä instituutioita vastaamaan paremmin maailmanlaajuisiin haasteisiin. Päätämme

a) kannustaa Kansainvälisen valuuttarahaston johtokuntaa toteuttamaan lisätoimia vahvan, kiintiöihin perustuvan ja riittävillä resursseilla varustetun instituution tukemiseksi ja kehitysmaiden äänen ja edustuksen parantamiseksi, erityisesti rahaston johtokunnan meneillään olevalla työllä, jolla pyritään kehittämään kesäkuuhun 2025 mennessä mahdollisia lähestymistapoja ohjenuoraksi kiintiöiden uudelleenmäärittämistä varten, myös uuden kiintiökaavan avulla, kiintiöiden 17:n yleisen tarkistuksen yhteydessä, ja samalla suojelemaan köyhimpien jäsenten kiintiöosuuksia;

b) kehottaa Maailmanpankin hallintoelimiä ja muita kansainvälisiä kehityspankkeja toteuttamaan lisätoimia kehitysmaiden vahvan ja laajemman edustuksen, äänen ja osallistumisen saavuttamiseksi, samalla kun tunnustetaan täysin käynnissä olevat toimet tältä osin.

Toimi 49: Ryhdymme vauhdittamaan kansainvälisen rahoitusrakenteen uudistamista, jotta saadaan käyttöön lisärahoitusta kestävä kehityksen tavoitteisiin, vastataan kehitysmaiden tarpeisiin ja ohjataan rahoitusta sitä eniten tarvitseville.

77. Kehitysmaat tarvitsevat enemmän rahoitusta kaikista lähteistä kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Pääomavirrat moniin kehitysmaiin vähenevät, ja monista kehitysmaista lähtee enemmän pääomaa kuin niihin saapuu. Kansainvälisillä kehityspankeilla on keskeinen rooli kestävä kehityksen tukemisessa ja tavoitteiden saavuttamisessa, ja ne ovat ratkaisevan tärkeitä, jotta maat voivat saada rahoitusta edullisemmin ehdoin ja jotta yksityisen sektorin investointeja saadaan aikaiseksi. Olemme tyytyväisiä kansainvälisten kehityspankkien käynnissä oleviin uudistuspyrkimyksiin saada lisää rahoitusta Agenda 2030 -toimintaohjelmalle ja toteamme, että pankkien lisä uudistuksia tarvitaan kiireesti sen lisäksi, että vahvistetaan kotimaisten resurssien käyttöönottoa ja kotimaista poliittista ympäristöä ja sääntely-ympäristöä. Päätämme

a) toteuttaa Kansainvälisen kehitysjärjestön vankan ja vaikuttavan 21. lisärahoituksen, johon sisältyy sekä uusien että nykyisten avunantajien rahoitusosuuksia ja vahvoja poliittisia sitoumuksia, joilla lisätään merkittävästi järjestön resursseja ja pyritään luomaan etenemissuunnitelma, jolla järjestöstä voidaan kasvattaa merkittävämpi ja kestävämpi vuoden 2030 lisärahoitukseen mennessä;

b) kehottaa kansainvälisiä kehityspankkeja nopeuttamaan missioihinsa ja visioihinsa, kannustinrakenteisiinsa, operatiivisiin lähestymistapoihinsa ja rahoitusvalmiuksiinsa liittyviä uudistuksia ja harkitsemaan lisätoimia rahoituksen saatavuuden lisäämiseksi sekä poliittisen tuen ja teknisen avun antamiseksi kehitysmaille, jotta ne voivat vastata maailmanlaajuisiin haasteisiin ja saavuttaa kestävä kehityksen tavoitteet;

c) kehottaa kansainvälisten kehityspankkien hallintoneuvostoja ja johtoa mahdollistamaan lisärahoitus pankkien omista taseista panemalla täysimääräisesti täytäntöön, jos se on tarkoituksen- ja asianmukaista, G20-ryhmän tilaaman, kansainvälisten kehityspankkien vakavaraisuuskehysä koskevan riippumattoman tarkastelun suositukset, mukaan lukien vaadittaessa maksettavan pääoman arvon huomioiminen kansainvälisten kehityspankkien vakavaraisuuskehysissä ja hybridipääoman liikkeeseen laskeminen laajamittaisesti, ja samalla varmistamaan asianomaisten kansainvälisten kehityspankkien rahoituksen kestävyys;

d) kannustaa kansainvälisten kehityspankkien johtokuntia harkitsemaan uusien yleisten pääomankorotusten aikataulua ja ottamaan tarvittaessa huomioon viimeaikaiset pääomasijoitukset;

e) kehottaa kansainvälisiä kehityspankkeja esittämään pääsihteeriä kuullen vaihtoehtoja ja suosituksia uusista lähestymistavoista, joilla parannetaan kehitysmaiden mahdollisuuksia saada edullisin ehdoin myönnettävää rahoitusta, kunnioittaen täysimääräisesti kunkin kansainvälisen kehityspankin hallintoelimen riippumatonta toimeksiantoa ja valtuuksia, ja pyytää pääsihteeriä tiedottamaan jäsenvaltioille edistymisestä;

f) panna merkille kansainvälisten rahoituslaitosten, kansainvälisten järjestöjen ja kansainvälisten kehityspankkien työn rakenteellisen haavoittuvuuden huomioon ottamiseksi ja kehottaa niitä harkitsemaan tarvittaessa moniulotteisen

haavoittuvuusindeksin käyttämistä nykyisten käytäntöjensä ja politiikkatoimiensa täydentämiseksi toimeksiantojensa mukaisesti;

g) kehottaa kansainvälisiä kehityspankkeja tarjoamaan kehitysmaille oikea-aikaista tukea lisäämällä ja optimoimalla edullisin ehdoin myönnettävää pitkän aikavälin rahoitusta, mukaan lukien lainananto paikallisissa valuutoissa, sekä suunnittelemalla, rahoittamalla ja laajentamalla maakohtaisia ja -vetoisia innovatiivisia mekanismeja.

Toimi 50: Ryhdymme nopeuttamaan kansainvälisen rahoitusrakenteen uudistamista, jotta maat voivat ottaa kestävästä lainaa investoidakseen pitkän aikavälin kehitykseensä.

78. Lainanotto on ratkaisevan tärkeää, jotta maat voivat investoida pitkän aikavälin kehitykseensä. Maiden on voitava ottaa lainaa kestäväällä tavalla, ja niiden on voitava saada luottoa kohtuullisin ehdoin siten, että samalla varmistetaan täysi avoimuus. Olemme syvästi huolissaan kestävästä velkataakasta ja haavoittuvuudesta monissa kehitysmaissa ja siitä, että tämä rajoittaa niiden kehitystä. Tunnustamme, että on tärkeää vahvistaa suojatoimia näiden tilanteiden ehkäisemiseksi. Korostamme, että nykyisiin monenvälisiin prosesseihin on tärkeää tehdä uudistuksia, joilla helpotetaan yhteisiä toimia velkakriisien ehkäisemiseksi ja tarvittaessa velkajärjestelyiden ja velkahelpotusten edistämiseksi ottaen huomioon maailmanlaajuisen velkatilanteen kehittyvät suuntaukset. Päätämme

a) vahvistaa monenvälisiä toimia, joilla tuetaan maita, joilla on suuri ja kestävä velkataakka, asianomaisten maiden ja kaikkien asiaankuuluvien toimijoiden tarkoituksenmukaisella osallistumisella ja varmistamalla tehokkaampi, hallitumpi, ennakoitavampi, koordinoitumpi, avoimempi ja oikea-aikaisempi lähestymistapa, jotta kyseiset maat voivat välttää ylivelkaantumisen ja asettaa julkiset menot etusijalle kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa;

b) kehottaa Kansainvälistä valuuttarahastoa tarkastelemaan uudelleen tapoja vahvistaa ja parantaa valtionvelkarakennetta olemassa olevien kansainvälisten prosessien pohjalta yhteistyössä pääsihteerin, Maailmanpankin, G20-ryhmän ja tärkeimpien kahdenvälisten velkojen sekä velallisten kanssa ja pyytää pääsihteerää tiedottamaan jäsenvaltioille edistymisestä ja esittämään asiaa koskevia ehdotuksia;

c) panna merkille pääsihteerin pyrkimykset tehdä yhteistyötä luottoluokituslaitosten kanssa niiden roolista kestävässä kehityksessä ja pyytää pääsihteerää pitämään jäsenvaltiot ajan tasalla näistä keskusteluista;

d) parantaa G20-ryhmän yhteistä velanhoidokehystä ja jatkaa sen täytäntöönpanoa, jotta mahdollistetaan tehokkaat, ennakoitavat, koordinoitavat, oikea-aikaiset ja hallitut uudelleenjärjestelyprosessit ja kannustetaan toimiin, joilla varmistetaan valtion ja yksityisten velkojen kohtelun vertailukelpoisuus;

e) edistää tarvittaessa valtiokohtaisten lausekkeiden käyttöä lainoissa, mukaan lukien ilmastokestävää velkaa koskevat lausekkeet, annettaessa lainoja kehitysmaille, jotka ovat alttiita vaaroille ja muun muassa ilmastomuutoksen kielteisille vaikutuksille;

f) edistää velkojen muuntamisen laajempaa käyttöä kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi, mukaan lukien kehitysmaiden velkojen muuntaminen ilmastoon tai luontoon tehtäviksi investoinneiksi tarvittaessa.

Toimi 51: Ryhdymme nopeuttamaan kansainvälisen rahoitusrakenteen uudistamista vahvistaaksemme sen valmiuksia tukea kehitysmaita tehokkaammin ja oikeudenmukaisemmin systeemisten häiriöiden aikana ja tehdäksemme rahoitusjärjestelmästä vakaamman.

79. Maailmanlaajuisten talouden häiriöiden yleistymisen ja voimakkuus ovat hidastaneet edistymistä kestäväen kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa. Tunnustamme erityisten nosto-oikeuksien merkityksen maailmanlaajuisen rahoitusturvaverkon vahvistamisessa systeemisille häiriöille alttiissa maailmassa ja niiden mahdollisen merkityksen maailmanlaajuisen rahoitusvakauden lisäämisessä. Olemme tyytyväisiä lupauksiin suunnata kehitykselle uudelleen yli 100 miljardin dollarin arvosta erityisiä nosto-oikeuksia tai vastaavia rahoitusosuuksia, mutta korostamme, että on erittäin tärkeää toteuttaa nämä lupaukset kehitykselle mahdollisimman nopeasti. Päätämme

a) kehottaa maita, joilla on mahdollisuus tehdä niin, vapaaehtoisesti palauttamaan erityiset nosto-oikeudet vuoden 2021 määrärahoihin, ja lisäksi näitä maita harkitsemaan erityisistä nosto-oikeuksista vähintään 50 prosentin uudelleensuuntaamista, muun muassa kansainvälisten kehityspankkien kautta, kunnioittaen samalla asiaankuuluvia oikeudellisia kehyksiä ja säilyttäen erityisten nosto-oikeuksien luonteen varantovälineenä;

b) kannustaa Kansainvälistä valuuttarahastoa tutkimaan kaikkia vaihtoehtoja maailmanlaajuisen rahoitusturvaverkon vahvistamiseksi edelleen, jotta voidaan tukea kehitysmaita reagoimaan paremmin makrotalouden häiriöihin, ja harkitsemaan mahdollisuutta nopeuttaa erityisten nosto-oikeuksien liikkeeseenlaskua ja helpottaa nopeaa vapaaehtoista uudelleensuuntaamista kehitykselle tulevien rahoituskriisien ja systeemisten häiriöiden aikana;

c) suhtautua myönteisesti siihen, että Kansainvälinen valuuttarahasto tarkistaa parhaillaan lisämaksupolitiikkaansa;

d) edistää rahoitusvakautta pankkien ja muiden rahoituspalvelutahojen kansainvälisen yhteistyön ja johdonmukaisen sääntelyn avulla.

Toimi 52: Ryhdymme nopeuttamaan kansainvälisen rahoitusrakenteen uudistamista, jotta se voi vastata ilmastonmuutoksen aiheuttamaan kiireelliseen haasteeseen.

80. Ilmastonmuutos ja biologisen monimuotoisuuden köyhtyminen pahentavat monia kansainvälisen rahoitusrakenteen haasteita ja voivat heikentää edistymistä kestäväen kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa. Kehityksella olisi oltava mahdollisuus saada rahoitusta, jotta ne voivat saavuttaa kestäväen kehitystä koskevat toisiinsa liittyvät tavoitteensa, mukaan lukien köyhyyden poistaminen, kestäväen, osallistavan ja sopeutumiskykyisen talouskasvun edistäminen ja ilmastonmuutoksen torjunta. Investoinnit kestäväen kehitykseen ja ilmastotoimiin ovat olennaisen tärkeitä. Kansainvälisellä rahoitusrakenteella olisi jatkossakin ohjattava ja kasvatettava lisärahoitusta sekä kestäväen kehitykseen että ilmastotoimiin. Kehityksmaiden rahoitustarpeet kasvavat ja erityisesti niiden maiden, jotka ovat erityisen alttiita ilmastonmuutoksen haitallisille vaikutuksille, mikä lisää rahoituksen kysyntää. Päätämme

a) kehottaa monenvälisiä kehityspankkeja ja muita kehitysrahoituslaitoksia lisäämään kehityksmaiden ilmastorahoituksen määrää, saatavuutta ja vaikutusta sekä samalla turvaamaan ilmastorahoituksen täydentävyys ja tukemaan kehityksmaita ilmastonmuutoksen torjuntaa koskevien kansallisten suunnitelmien ja strategioiden täytäntöönpanossa;

b) kehottaa kansainvälisiä kehityspankkeja ottamaan käyttöön lisärahoitusta sopeutumisen tukemiseen sekä uusiutuvien, vähäpäästöisten, päästöttömien ja energiatehokkaiden teknologioiden käyttöönottoon ja kehittämiseen nykyisten sitoumusten mukaisesti;

c) kehottaa kansainvälisiä rahoituslaitoksia ja muita asiaankuuluvia tahoja parantamaan riskien, mukaan lukien ilmastoon liittyvät taloudelliset riskit, arviointia ja hallintaa, tukemaan toimia, joilla puututaan kehitysmaiden korkeisiin pääomakustannuksiin, ja antamaan poliittista tukea, jolla autetaan hallitsemaan ja vähentämään riskejä paremmin;

d) kannustaa yksityistä sektoria, erityisesti suuryrityksiä, edistämään kestävyyttä ja maapallon suojelua sekä Agenda 2030 -toimintaohjelman ja kestäväen kehityksen tavoitteiden saavuttamista, muun muassa kumppanuuteen perustuvien lähestymistapojen avulla, sekä lisäämään tukea kehityksille ja mahdollistamaan ilmastotoimet.

Toimi 53: Ryhdymme kehittämään puitteet sellaisille kestäväen kehityksen edistymistä koskeville mittareille, joilla täydennetään bruttokansantuotetta ja jotka menevät sitä pidemmälle.

81. Tunnustamme, että kestäväen kehitykseen on pyrittävä tasapainoisella ja yhdenmetyllä tavalla. Vahvistamme, että on kiireellisesti kehitettävä kestäväen kehityksen edistymistä koskevia mittareita, joilla täydennetään bruttokansantuotetta ja jotka menevät sitä pidemmälle. Näiden toimenpiteiden olisi heijastettava edistymistä kestäväen kehityksen taloudellisissa, sosiaalisissa ja ympäristöä koskevissa näkökohdissa, mukaan lukien kehitysrahoituksen saatavuutta ja teknistä yhteistyötä koskevan tiedottamisen huomioon ottaminen. Päätämme

a) pyytää pääsihteeriä perustamaan riippumattoman korkean tason asiantuntijaryhmän laatimaan suosituksia rajallisesta määrästä maakohtaisia ja yleisesti sovellettavia kestäväen kehityksen indikaattoreita, jotka täydentävät bruttokansantuotetta ja menevät sitä pidemmälle, tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden ja asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa ja ottaen huomioon tilastokomission työn kestäväen kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman tavoitteita koskevan maailmanlaajuisen indikaattorikehyksen pohjalta ja esittelemään työnsä tulokset yleiskokouksen 18:nnessä istunnossa;

b) käynnistää Yhdistyneiden kansakuntien johtaman hallitustenvälisen prosessin sen jälkeen, kun riippumattoman korkean tason asiantuntijaryhmä on saanut päätökseen työnsä kestäväen kehityksen edistymistä koskevista mittareista, joilla täydennetään bruttokansantuotetta ja jotka menevät sitä pidemmälle, kuullen asiaankuuluvia sidosryhmiä, kuten tilastokomissiota, kansainvälisiä rahoituslaitoksia, kansainvälisiä kehityspankkeja ja alueellisia valiokuntia niiden toimeksiantojen mukaisesti, ottaen huomioon pääsihteerin korkean tason asiantuntijaryhmän suositukset.

Toimi 54: Ryhdymme vahvistamaan kansainvälisiä toimia monimutkaisiin maailmanlaajuisiin häiriöihin vastaamiseksi.

82. Panemme merkille, että monimutkaiset maailmanlaajuiset häiriöt edellyttävät johdonmukaisempaa, yhteistyöhön perustuvaa, koordinoitumpaa ja moniulotteista kansainvälistä vastausta ja että Yhdistyneillä kansakunnilla on tässä keskeinen rooli. Monimutkaiset maailmanlaajuiset häiriöt ovat tapahtumia, joilla on vakavia vahingollisia ja haitallisia seurauksia merkittävälle osalle maita ja maailman väestöä ja jotka vaikuttavat moniin aloihin ja edellyttävät moniulotteisia ja koko hallinnon ja yhteiskunnan kattavia toimia. Monimutkaisilla maailmanlaajuisilla häiriöillä on suhteeton vaikutus maailman köyhimpiin ja haavoittuvimmassa asemassa oleviin ihmisiin, ja niistä aiheutuu yleensä tuhoisia seurauksia kestäväälle kehitykselle ja

vauraudelle. Aseellinen konflikti ei sinänsä ole monimutkainen maailmanlaajuinen häiriö, mutta joissakin tapauksissa konflikti voi johtaa vaikutuksiin useilla aloilla. Valtioiden sitoutumisen ja suostumuksen, tasapuolisuuden, solidaarisuuden ja yhteistyön periaatteet ohjaavat tulevia vastatoimiamme monimutkaisiin maailmanlaajuisiin häiriöihin, ja näissä vastatoimissa noudatetaan täysimääräisesti kansainvälistä oikeutta, muun muassa peruskirjaa ja sen päämääriä ja periaatteita, sekä Yhdistyneiden kansakuntien hallitustenvälisille elimille ja prosesseille, Yhdistyneiden kansakuntien yksiköille ja erityisjärjestöille annettuja toimeksiantoja. Aiomme säilyttää pääsihteerin roolin, jossa hän voi muun muassa kutsua jäsenvaltiot koolle, edistää koko monenvälisen järjestelmän koordinoitua ja tehdä yhteistyötä asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa kriiseihin reagoimiseksi. Pyydämme pääsihteeriä

a) harkitsemaan lähestymistapoja, joilla vahvistetaan Yhdistyneiden kansakuntien järjestelmän reagoitua monimutkaisiin maailmanlaajuisiin häiriöihin olemassa olevien viranomaisen avulla ja jäsenvaltioita kuullen ja jotka tukevat ja täydentävät Yhdistyneiden kansakuntien tärkeimpien elinten, Yhdistyneiden kansakuntien asiaankuuluvien yksiköiden, Yhdistyneiden kansakuntien koordinoituvien yksiköiden ja -mekanismien sekä hätätilanteisiin reagoimiseen valtuutettujen erityisjärjestöjen toimintaa eivätkä ole sen kanssa päällekkäisiä ja joissa kunnioitetaan täysin Yhdistyneiden kansakuntien toimeksiannon mukaista koordinoitua humanitaarisissa kriiseissä.

Toimi 55: Me ryhdymme vahvistamaan kumppanuuksiamme nykyisten sitoumusten täyttämiseksi sekä uusiin ja esiin nouseviin haasteisiin vastaamiseksi.

83. Tunnustamme Yhdistyneiden kansakuntien kansallisten parlamenttien ja asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa tekemän yhteistyön merkityksen ja tässä yhteydessä myös järjestön hallitustenvälisen luonteen säilyttämisen merkityksen. Edessämme olevat haasteet edellyttävät paitsi rajat ylittävää myös koko yhteiskuntaa kattavaa yhteistyötä. Hallitusten ja parlamenttien, Yhdistyneiden kansakuntien järjestelmän ja muiden kansainvälisten instituutioiden, paikallisviranomaisen, alkuperäiskansojen, kansalaisyhteiskunnan, liike-elämän ja yksityisen sektorin, uskonnollisten järjestöjen, tiedeyhteisöjen ja akateemisten yhteisöjen ja kaikkien ihmisten on osallistuttava toimiin, jotta yhteisiin haasteisiin voidaan vastata tehokkaasti. Päätämme

a) varmistaa, että asiaankuuluvat sidosryhmät voivat tarkoituksenmukaisesti hoitaa tehtäviensä ja vastuualueitansa asiaankuuluvien menettelysääntöjen mukaisesti asiaankuuluvissa Yhdistyneiden kansakuntien prosesseissa ja että jäsenvaltiot voivat hyödyntää kyseisten kumppaneiden näkemyksiä ja asiantuntemusta;

b) hyödyntää olemassa olevia kanavia ja vahvistaa Yhdistyneiden kansakuntien hallitustenvälisen elinten ja kansalaisyhteiskunnan välistä viestintää, mikä mahdollistaa jatkuvan vuoropuhelun ja tietojenvaihdon;

c) kannustaa yksityistä sektoria osallistumaan maailmanlaajuisiin haasteisiin vastaamiseen ja vahvistaa sen vastuuvollisuutta Yhdistyneiden kansakuntien kehysten täytäntöönpanossa;

d) syventää Yhdistyneiden kansakuntien yhteistyötä kansallisten parlamenttien kanssa Yhdistyneiden kansakuntien hallitustenvälisissä elimissä ja prosesseissa kansallisen lainsäädännön mukaisesti, muun muassa hyödyntämällä Yhdistyneiden kansakuntien ja Parlamenttien välisen liiton pyrkimyksiä saada parlamentaarikot säilyttämään tukensa Yhdistyneiden kansakuntien asiaankuuluvien sopimusten ja päätöslauselmien täytäntöönpanolle;

e) pyytää pääsihteeriä antamaan jäsenvaltioiden harkittavaksi suosituksia siitä, miten paikallis- ja alueviranomaisten kanssa tehtävällä yhteistyöllä voitaisiin edistää Agenda 2030 -toimintaohjelmaa, erityisesti kestävän kehityksen tavoitteiden paikallista toimeenpanoa, yleiskokouksen 79:n istunnon loppuun mennessä;

f) tehostaa Yhdistyneiden kansakuntien ja alueellisten, osa-alueellisten ja muiden järjestöjen välistä yhteistyötä niiden toimivaltuuksien puitteissa, mikä on ratkaisevan tärkeää kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseksi, ihmisoikeuksien edistämiseksi ja suojelemiseksi sekä kestävän kehityksen saavuttamiseksi.

Toimi 56: Ryhdymme vahvistamaan kansainvälistä yhteistyötä ulkoavaruuden tutkimiseksi ja hyödyntämiseksi rauhanomaisiin tarkoituksiin ja koko ihmiskunnan hyväksi.

84. Vuonna 1967 tehdyn ulkoavaruussopimuksen mukaan ulkoavaruuden tutkiminen ja käyttö tapahtuu koko ihmiskunnan hyväksi. Ihmiskunnan riippuvuus avaruudesta kasvaa päivä päivältä, ja ulkoavaruussopimus on tunnustettava ulkoavaruuteen liittyvää toimintaa koskevan kansainvälisen oikeudellisen järjestelmän kulmakivenä. Elämme aikakautta, jossa on paremmat mahdollisuudet päästä ulkoavaruuteen ja toiminta siellä on lisääntynyt. Ulkoavaruudessa olevien esineiden määrän kasvu, ihmisten matkustaminen jälleen ulkoavaruuteen ja kasvava riippuvuus ulkoavaruudessa toimivista järjestelmistä edellyttävät kiireellisiä toimia. Avaruuden turvallinen ja kestävä hyödyntäminen on ratkaisevassa asemassa Agenda 2030 -toimintaohjelman toteuttamisessa. Mahdolliset ihmisille ja koko maapallolle ovat valtavia, mutta tilanteeseen liittyy myös riskejä, jotka on hallittava. Kannustamme ulkoavaruuden rauhanomaista käyttöä käsittelevää komiteaa kuulemaan edelleen ehdotusta järjestää vuonna 2027 neljäs ulkoavaruuden tutkimista ja rauhanomaista käyttöä käsittelevä Yhdistyneiden kansakuntien konferenssi (UNISPACE IV). Päätämme

a) vahvistaa, että on tärkeää noudattaa mahdollisimman laajasti vuoden 1967 ulkoavaruussopimusta kaikilta osin ja käsitellä avaruusliikennettä, avaruusromua ja avaruusresursseja koskevien uusien puitteiden luomista ulkoavaruuden rauhanomaista käyttöä käsittelevän komitean välityksellä;

b) kehottaa asiaankuuluvia yksityissektorin toimijoita, kansalaisyhteiskuntaa ja muita asiaankuuluvia sidosryhmiä osallistumaan tarvittaessa ja soveltuvin osin hallitusten välisiin prosesseihin, jotka liittyvät ulkoavaruuden turvallisuuden ja kestävyysparantamiseen.

3. täysistunto
22. syyskuuta 2024

Liite I Digitaalisopimus

1. Digitaalitekhnologia muuttaa merkittävästi maailmaamme. Se voi hyödyttää valtavasti ihmisten, yhteiskuntien ja koko maapallon hyvinvointia ja kehittymistä. Siinä piilee mahdollisuus nopeuttaa kehtityksen tavoitteiden saavuttamista.
2. Tämä voidaan saavuttaa vain vahvistamalla kansainvälistä yhteistyötä, jolla kurotaan umpeen kaikki eri maiden väliset ja sisäiset digitaaliset kuilut. Olemme tietoisia haasteista, joita näistä eroista aiheutuu monille maille ja erityisesti kehitysmailla, joilla on kiireellisiä kehitystarpeita ja rajalliset resurssit.
3. Tiedämme, että kehitteillä olevien teknologioiden nopeus ja tehokkuus luovat uusia mahdollisuuksia mutta myös uusia riskejä ihmiskunnalle, eikä näistä kaikkia ole vielä täysin tiedossa. Tunnustamme, että on tarpeen tunnistaa ja lieventää riskejä ja varmistaa ihmisen suorittama teknologian valvonta tavoilla, joilla edistetään kestävää kehitystä ja ihmisoikeuksien täysimääräistä toteutumista.
4. Tavoitteenamme on osallistava, avoin, kestävä, oikeudenmukainen ja turvallinen digitaalinen tulevaisuus kaikille. Tässä digitaalisopimuksessa esitetään tavoitteet, periaatteet, sitoumukset ja toimet, joihin sitoudumme sen saavuttamiseksi ei-sotilaallisella alalla.
5. Meillä on vahva perusta, jonka päälle rakentaa. Digitaalialan yhteistyömme perustuu kansainväliseen oikeuteen, kuten Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjaan, kansainväliseen ihmisoikeuslainsäädäntöön ja kehtityksen Agenda 2030 -toimintaohjelmaan¹⁷. Olemme edelleen sitoutuneet tietoyhteiskuntahuippukokouksen tuloksiin, jotka ilmenevät Genevessä hyväksytystä periaatejulistuksesta ja toimintasuunnitelmasta¹⁸ sekä tietoyhteiskuntaa käsittelevästä Tunisin toimintaohjelmasta¹⁹. Yhdistyneet kansakunnat on ratkaisevan tärkeä foorumi tarvitsemallemme maailmanlaajuiselle digitaalialan yhteistyölle, ja aiomme hyödyntää olemassa olevia prosesseja tässä työssä.
6. Yhteistyön on oltava joustavaa ja mukautettavissa nopeasti muuttuvaan digitaaliseen toimintaympäristöön. Hallitusten tavoin teemme yhteistyötä yksityisen sektorin, kansalaisyhteiskunnan, kansainvälisten järjestöjen, teknisten alojen ja tiedealojen yhteisöjen ja kaikkien muiden sidosryhmien kanssa niiden roolien ja vastuualueiden mukaisesti, jotta voimme mahdollistaa tavoitteenamme olevan digitaalisen tulevaisuuden.

Tavoitteet

7. Tavoitteenamme saavuttamiseksi pyrimme
 1. kuromaan umpeen kaikki digitaaliset kuilut ja nopeuttamaan edistymistä kaikissa kehtityksen tavoitteissa;
 2. lisäämään kaikkien mahdollisuuksia osallistua digitaalitalouteen ja hyötyä siitä;
 3. edistämään osallistavaa, avointa ja turvallista digitaalista ympäristöä, jossa kunnioitetaan, suojellaan ja edistetään ihmisoikeuksia;

¹⁷ Päätöslauselma [70/1](#).

¹⁸ Katso liite [A/C.2/59/3](#).

¹⁹ Katso [A/60/687](#).

4. kehittämään vastuullisia, tasapuolisia ja yhteentoimivia datanhallinnan lähestymistapoja;
5. tehostamaan tekoälyn kansainvälistä hallinnointia ihmiskunnan hyväksi.

Periaatteet

8. Digitaalialan yhteistyötämme ohjaavat Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan tavoitteet ja periaatteet sekä seuraavat monialaiset ja toisiaan vahvistavat periaatteet:

a) Kaikkien valtioiden ja muiden sidosryhmien kattava osallistuminen on tämän sopimuksen kulmakivi. Yhteistyöllä kurotaan umpeen valtioiden sisäisiä ja niiden välisiä digitaalisia kuiluja ja edistetään tasapuolista digitaalista ympäristöä kaikille.

b) Tämä sopimus on painottunut kehittämiseen ja perustuu Agenda 2030 -toimintaohjelmaan. Yhteistyössämme hyödynnetään teknologiaa kehityksen nopeuttamiseksi, köyhyyden poistamiseksi ja kaikkien pitämiseksi mukana kehityksessä. Tähän sisältyy kohdennettuja toimia, joilla vastataan kehitysmaiden ja erityisesti vähiten kehittyneiden maiden, sisämaavaltioiden ja pienten kehittyvien saarivaltioiden tarpeisiin, sekä keskitulotason maiden erityishaasteisiin.

c) Tämä sopimus perustuu kansainväliseen oikeuteen sekä myös kansainväliseen ihmisoikeuslainsäädäntöön. Kaikkia ihmisoikeuksia, myös kansalaisoikeuksia, poliittisia, taloudellisia, sosiaalisia ja kulttuurisia oikeuksia sekä perusvapauksia, on kunnioitettava, suojeltava ja edistettävä verkossa ja sen ulkopuolella. Yhteistyössämme hyödynnetään digitaalitekniologiaa kaikkien ihmisoikeuksien edistämiseksi, mukaan lukien lasten oikeudet, vammaisten oikeudet ja oikeus kehitykseen.

d) Sukupuolten tasa-arvo ja kaikkien naisten ja tyttöjen vapaus ja oikeudet sekä heidän täysipainoinen, yhdenvertainen ja merkityksellinen osallistuminen digitaaliseen ympäristöön ovat olennaisen tärkeitä sukupuolten välisen digitaalisen kuilun umpeen kuromiseksi ja kestäväen kehityksen edistämiseksi. Yhteistyömme avulla voimaannutetaan kaikkia naisia ja tyttöjä, kannustetaan naisia johtajuuteen, valtavirtaistetaan sukupuolinäkökulma sekä torjutaan ja poistetaan kaikenlaista väkivaltaa, myös seksuaalista ja sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa, jota esiintyy teknologian välityksellä tai jota teknologian käyttö lisää.

e) Digitaalitekniologiat avaavat uusia valmiuksia ja mahdollisuuksia edistää ympäristökestävyyttä. Yhteistyöllämme edistetään kestävyyttä parantavaa digitaalitekniologiaa ja minimoidaan sen kielteiset ympäristövaikutukset.

f) Teknologisen kapasiteetin ja markkinavoiman nykyisiä keskittymiä on torjuttava, jotta digitaalitalouteen on mahdollista osallistua tasapuolisesti ja merkityksellisellä tavalla. Yhteistyöllä pyritään varmistamaan, että digitaalialan yhteistyön hyödyt jakautuvat oikeudenmukaisesti ja että ne eivät pahenna olemassa olevaa eriarvoisuutta tai estä kestäväen kehityksen täysimääräistä saavuttamista.

g) Saatavilla oleva kohtuuhintaiset data- sekä digitaalitekniologiat ja -palvelut ovat olennaisen tärkeitä, jotta jokainen voi osallistua täysimääräisesti digitaaliseen maailmaan. Yhteistyöllämme edistetään digitaalista saavutettavuutta kaikille ja tuetaan kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta digitaalisessa ympäristössä.

h) Tiedonsiirtoon ja -vaihtoon kykenevät digitaaliset järjestelmät ovat kehityksen vauhdittamisen kannalta elintärkeässä asemassa. Yhteistyöllämme edistetään digitaalisten järjestelmien ja yhteensopivien hallinnointitapojen yhteentoimivuutta.

i) Tekoälyn kaltaiset turvalliset, varmat ja luotettavat teknologiat tarjoavat uusia mahdollisuuksia kehittämisen nopeuttamiseksi. Yhteistyöllämme edistetään vastuullista, luotettavaa, avointa ja ihmiskeskeistä lähestymistapaa digitaalisten ja kehitteillä olevien teknologioiden elinkaareen, johon sisältyy ennakkosuunnittelu-, suunnittelu-, kehitys-, arviointi-, testaus-, käyttöönotto-, käyttö-, myynti-, hankinta-, toiminta- ja käytöstäpoistovaiheet ja jossa on mukana tehokas ihmisen suorittama valvonta.

j) Luovuus ja kilpailu vauhdittavat digitaalista kehitystä. Yhteistyöllämme edistetään innovointia ja yhteiskuntien ja yritysten mahdollisuuksia hyötyä digitalisaatiosta ja menestyä digitaalitaloudessa koosta tai alkuperästä riippumatta.

k) Hallitukset, yksityinen sektori, kansalaisyhteiskunta, tekninen yhteisö, tiedeyhteisö sekä kansainväliset ja alueelliset järjestöt ovat tehtäviensä ja vastuualueidensa mukaisesti olennaisen tärkeitä, jotta digitaalisesta tulevaisuudesta voidaan muokata osallistava, avoin, turvallinen ja luotettava. Yhteistyömme on sidosryhmien välistä, ja siinä hyödynnetään kaikkien panosta.

l) Vahvistamme kumppanuuksia, joilla varmistetaan tarvittavien täytäntöönpanokeinojen tarjoaminen kehityksille, mukaan lukien taloudellisten resurssien käyttöönotto, valmiuksien kehittäminen ja teknologian siirto yhteisesti sovituin ehdoin.

m) Digitaalinen maailma kehittyy huimaa vauhtia. Yhteistyössämme on suuntauduttava tulevaisuuteen ja kyettävä tunnistamaan, ennakoimaan, arvioimaan ja seuraamaan kehitteillä olevia teknologioita ja pystyttävä mukautumaan niihin, jotta voimme tarttua mahdollisuuksiin sekä vastata uusiin ja esiin tuleviin riskeihin ja haasteisiin.

Sitoumukset ja toimet

9. Sitoudumme toteuttamaan mielekkäitä ja mitattavissa olevia toimia tavoitteidemme saavuttamiseksi.

Tavoite 1. Kuroa umpeen kaikki digitaaliset kuilut ja nopeuttaa edistymistä kaikissa kestäväen kehityksen tavoitteissa

Yhteenliitettävyys

10. Tunnustamme, että maailmanlaajuisilla ja tarkoituksenmukaisilla yhteyksillä ja kohtuuhintaisilla käyttömahdollisuuksilla on keskeinen rooli digitaalisten ja kehittyvien teknologioiden koko potentiaalin hyödyntämisessä. Sitoudumme siihen, että kaikilla ihmisillä on mahdollisuus päästä internetiin. Tunnustamme, että tähän tarvitaan vahvoja kumppanuuksia ja lisää rahoitusinvestointeja kehitykselle hallituksilta ja muilta sidosryhmiltä, erityisesti yksityiseltä sektorilta. Vahvistamme Kansainvälisen televiestintäliiton tärkeän roolin yleismaailmallisten ja tarkoituksenmukaisten yhteyksien edistämässä ja kehoitamme sitä jatkamaan toimiaan. Tiedämme, että innovatiiviset ratkaisut voivat auttaa tarjoamaan nopeita yhteyksiä muun muassa syrjäisillä alueilla, maaseutualueilla ja alueilla, joilla ei ole riittävästi palveluja.

11. Sitoudumme vuoteen 2030 mennessä

a) kehittämään ja vahvistamaan yleisiä, tarkoituksenmukaisia ja kohtuuhintaisia yhteyksiä koskevia tavoitteita, indikaattoreita ja mittareita olemassa olevan työn pohjalta ja sisällyttämään ne kansainvälisiin, alueellisiin ja kansallisiin kehitysstrategioihin (kestävän kehityksen tavoite 9);

b) kehittämään innovatiivisia ja sekarahoitukseen perustuvia mekanismeja ja kannustimia, muun muassa yhteistyössä hallitusten, kansainvälisten kehityspankkien,

asiaankuuluvien kansainvälisten järjestöjen ja yksityisen sektorin kanssa, jotta internet-yhteyttä vailla olevat 2,6 miljardia ihmistä pääsevät internetiin ja yhteyksien laatua ja kohtuuhintaisuutta voidaan parantaa. Tavoitteenamme on asettaa perustason laajakaistaliittymän hinta sellaiselle tasolle, että mahdollisimman suurella osalla väestöstä on varaa siihen (kestävän kehityksen tavoitteet 1 ja 9);

c) investoimaan häiriönsietokykyiseen digitaaliseen infrastruktuuriin, mukaan lukien satelliitit ja paikalliset verkkoaloitteet, ja ottamaan käyttöön tällaisen infrastruktuurin, joka tarjoaa turvallisen ja varman verkkoyhteyden kaikilla alueilla, myös maaseutualueille, syrjäisillä alueilla ja vaikeasti saavutettaville alueille, ja edistää satelliittien kiertoratojen tasapuolisia hyödyntämismahdollisuuksia ottaen huomioon kehitysmaiden tarpeet. Tavoitteenamme on kohtuuhintaisen ja riittävän nopean yhteyden yleinen saatavuus, jotta internetiä voidaan käyttää tarkoituksenmukaisesti (kestävän kehityksen tavoitteet 9 ja 11);

d) kartoittamaan kaikki koulut ja sairaalat ja yhdistämään ne internetiin Kansainvälisen televiestintäliiton ja Unicefin Giga-aloitteen pohjalta sekä parantaa terveydenhuollon etäpalveluja ja niiden valmiuksia (kestävän kehityksen tavoitteet 3 ja 4);

e) edistämään kestävyttä digitaaliteknologian koko elinkaaren ajan ja muun muassa toteuttamaan tilannekohtaisia toimenpiteitä, joilla pyritään lisäämään resurssitehokkuutta, suojelemaan luonnonvaroja ja käyttämään niitä kestäväällä tavalla ja varmistamaan, että digitaalinen infrastruktuuri ja laitteet suunnitellaan kestävyysnäkökohdat huomioon ottaen, jotta voidaan vastata ympäristöhaasteisiin kestävä kehitys ja köyhyyden poistamiseen tähtäävien toimien yhteydessä (kestävän kehityksen tavoitteet 1, 4, 6, 7, 8, 11, 12, 13 ja 14);

f) ottamaan haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten sekä maaseudulla ja syrjäisillä alueilla asuvien henkilöiden tarpeet huomioon digitaalisia yhteyksiä koskevien kansallisten ja paikallisten strategioiden kehittämisessä ja täytäntöönpanossa (kestävän kehityksen tavoitteet 10 ja 11);

g) valtavirtaistamaan sukupuolinäkökulma digitaalisia yhteyksiä koskeviin strategioihin, jotta voidaan puuttua rakenteellisiin ja järjestelmällisiin esteisiin, jotka haittaavat kaikkien naisten ja tyttöjen tarkoituksenmukaisia, turvallisia ja kohtuuhintaisia digitaalisia yhteyksiä (kestävän kehityksen tavoite 5).

Digitaalinen lukutaito, taidot ja valmiudet

12. Jotta digitaalisten yhteyksien hyödyt voidaan valjastaa täysimääräisesti, meidän on varmistettava, että ihmiset osaavat käyttää internetiä tarkoituksenmukaisesti ja turvallisesti ja toimia digitaalisessa ympäristössä vaaratta. Tunnustamme digitaalisten taitojen merkityksen ja katsomme, että digitaalisia oppimismahdollisuuksia on tärkeää olla tarjolla koko elämän ajan ja että tässä yhteydessä on huomioitava kunkin yhteiskunnan sekä kaikenikäisten ja -taustaisten henkilöiden erityiset sosiaaliset, kulttuuriset ja kielelliset tarpeet. Tunnustamme tarpeen lisätä kansainvälistä yhteistyötä ja rahoitusta digitaalisten valmiuksien kehittämiseksi kehitysmaissa sekä tukea paikallisen sisällön ja paikallisten olosuhteiden kannalta merkityksellisen sisällön tuottamista verkkoon sekä toimia, joilla osaajia saadaan jäämään.

13. Sitoudumme vuoteen 2030 mennessä

a) laatimaan ja tukemaan kansallisia digitaalisia taitoja koskevia strategioita, mukauttamaan opettajien koulutusta ja opetussuunnitelmia sekä tarjoamaan aikuiskoulutusohjelmia digitaalista aikakautta varten. Tavoitteenamme on kattaa mahdollisimman monet digitaaliset perustaidot ja edistää samalla keskitason tai vaativia digitaalisia taitoja (kestävän kehityksen tavoitteet 4 ja 5);

b) lisäämään digitaalisten teknologia-alustojen, palvelujen, ohjelmistojen ja opetussuunnitelmien saatavuutta, käyttömahdollisuuksia ja kohtuuhintaisuutta eri kielillä ja eri muodoissa sekä vammaisten henkilöiden käytettävissä olevia käyttöliittymiä (kestävän kehityksen tavoitteet 4 ja 10);

c) kohdentamaan ja räätälöimään valmiuksien kehittämistä naisille ja tytöille, lapsille ja nuorille sekä ikääntyneille, vammaisille henkilöille, muuttajille, pakolaisille ja maan sisällä siirtymään joutuneille, alkuperäiskansoille ja haavoittuvassa asemassa oleville sekä varmistamaan heidän mielekkään osallistumisensa ohjelmien suunnitteluun ja täytäntöönpanoon (kestävän kehityksen tavoitteet 5 ja 10);

d) kehittämään ja toteuttamaan kansallisia digitaalista osallisuutta koskevia tutkimuksia, joissa tiedot on eritelty tulojen, sukupuolen, iän, rodun, etnisen alkuperän, maahanmuuttajastatuksen, vammaisuuden ja maantieteellisen sijainnin sekä muiden kansallisten olosuhteiden kannalta merkityksellisten ominaisuuksien mukaan, jotta voidaan tunnistaa oppimisvajeet ja antaa tietoa painopisteistä eri olosuhteita varten (kestävän kehityksen tavoitteet 5 ja 10);

e) priorisoimaan ja asettamaan tavoitteita virkamiesten ja toimielinten digitaalisten taitojen kehittämiselle, jotta voidaan laatia, kehittää ja panna täytäntöön osallistavia, turvallisia ja käyttäjakeskeisiä digitaalisia julkisia palveluja koskevia strategioita ja politiikkatoimia, mukaan lukien taitojen ja valmiuksien kehittäminen digitaalisten järjestelmien, verkkojen ja datan turvallisen, varman ja häiriönsietokykyisen toiminnan varmistamiseksi (kestävän kehityksen tavoite 16);

f) kehittämään ammatillista koulutusta sekä täydennys- ja uudelleen koulutusta työntekijöille sellaisissa ammateissa, joihin digitalisaatio ja automaatio vaikuttavat, jotta voidaan lieventää mahdollisia kielteisiä seurauksia työntekijöille ja edistää ihmisarvoista työtä (kestävän kehityksen tavoite 8);

g) kehittämään yhteentoimivia digitaalisia osaamiskehyksiä ja koulutusstandardeja, joilla helpotetaan koulutusresurssien yhdistämistä, julkisten ja yksityisten varojen käyttöönottoa valmiuksien kehittämisen ja niiden jatkuvan nopeaan teknologiseen muutokseen mukauttamisen tukemiseksi sekä aivovuodon ehkäisemiseksi (kestävän kehityksen tavoitteet 4 ja 17);

h) tukemaan pyrkimyksiä tarjota mahdollisuuksia laadukkaaseen ja osallistavaan luonnontieteiden, teknologian, insinööritieteiden ja matematiikan koulutukseen ja tutkimukseen sekä edistämään naisten ja tyttöjen osallistumista kaikkiin tehtäviin ja kaikilla tasoilla (kestävän kehityksen tavoite 4).

Digitaaliset julkishyödykkeet ja digitaalinen julkinen infrastruktuuri

14. Olemme tietoisia siitä, että digitaaliset julkishyödykkeet, kuten avoimen lähdekoodin ohjelmistot, avoin data, avoimet tekoälymallit, avoimet standardit ja avoin sisältö, joissa noudatetaan tietosuojavaatimuksia ja muita sovellettavia kansainvälisiä lakeja, standardeja ja parhaita käytäntöjä ja jotka eivät aiheuta haittaa, antavat yhteiskunnille ja yksilöille mahdollisuuden ohjata digitaaliteknologiaa kehitystarpeisiinsa ja voivat helpottaa digitaalista yhteistyötä ja investointeja.

15. Häiriönsietokykyisellä, turvallisella, osallistavalla ja yhteentoimivalla digitaalisella julkisella infrastruktuurilla voidaan tarjota laaja-alaisia palveluja ja lisätä sosiaalisia ja taloudellisia mahdollisuuksia kaikille. Tiedämme, että on useita erilaisia digitaalisia julkisia infrastruktuureja ja että kukin yhteiskunta kehittää ja käyttää yhteisiä digitaalisia järjestelmiä omien painopisteidensä ja tarpeidensa mukaisesti. Avoimet, turvalliset ja varmat digitaaliset järjestelmät ja käyttäjakeskeiset suojatoimet voivat edistää kansalaisten luottamusta digitaalisiin palveluihin ja niiden käyttöä.

16. Katsomme, että tällaiset digitaaliset julkishyödykkeet ja digitaalinen julkinen infrastruktuuri ovat osallistavan digitaalisen muutoksen ja innovoinnin keskeisiä vektoreita. Toteamme, että investointeja niiden onnistuneeseen kehittämiseen on lisättävä kaikkien sidosryhmien myötävaikutuksella.

17. Sitoudumme vuoteen 2030 mennessä

a) kehittämään, levittämään ja ylläpitämään useiden sidosryhmien yhteistyön avulla turvallisia ja varmoja avoimen lähdekoodin ohjelmistoja, avointa dataa, avoimia tekoälymalleja ja avoimia standardeja, jotka hyödyttävät koko yhteiskuntaa (kestävän kehityksen tavoitteet 8, 9 ja 10);

b) edistämään avointen standardien hyväksymistä ja yhteentoimivuutta, jotta helpotetaan digitaalisten julkishyödykkeiden käyttöä eri alustoilla ja järjestelmissä (kaikki kestävän kehityksen tavoitteet);

c) kehittämään ja määrittämään osallistavan, vastuullisen, turvallisen, luotettavan ja käyttäjäkeskeisen digitaalisen julkisen infrastruktuurin suojatoimet, jotka voidaan panna täytäntöön eri ympäristöissä ja tilanteissa (kestävän kehityksen tavoite 16);

d) vaihtamaan ja asettamaan julkisesti saataville digitaalisen julkisen infrastruktuurin parhaita käytäntöjä ja käyttötapauksia hallitusten, yksityisen sektorin ja muiden sidosryhmien tiedottamiseksi olemassa olevien Yhdistyneiden kansakuntien ja muiden tietovarastojen pohjalta (kestävän kehityksen tavoitteet 16 ja 17);

e) lisäämään investointeja ja rahoitusta digitaalisten julkishyödykkeiden ja digitaalisen julkisen infrastruktuurin kehittämiseen erityisesti kehitysmaissa (kestävän kehityksen tavoite 17);

f) kannustamaan sellaisten kumppanuuksien muodostamista, joissa hallitukset, yksityinen sektori, kansalaisyhteiskunta, tekniset ja akateemiset yhteisöt sekä kansainväliset ja alueelliset järjestöt suunnittelevat, käynnistävät ja tukevat aloitteita, joilla hyödynnetään digitaalisia julkishyödykkeitä ja digitaalista julkista infrastruktuuria kestävän kehityksen tavoitteisiin liittyvien ratkaisujen edistämiseksi (kestävän kehityksen tavoite 17).

Tavoite 2: Lisätä kaikkien mahdollisuuksia osallistua digitaalitalouteen ja hyötyä siitä

18. Tiedämme, että digitaalitekniikan tasapuoliset ja kohtuuhintaiset käyttömahdollisuudet voivat vapauttaa digitaalitalouden potentiaalin kaikille yhteiskunnille. Tiedämme, että digitaaliset mahdollisuudet tarjoavat valmiudet tietämyksen, tutkimusten ja valmiuksien hankkimiseen ja kehittämiseen sekä teknologian siirtoon yhteisesti sovituin ehdoin.

19. Digitaalisen osallisuuden edistäminen edellyttää ennakoitavaa, avointa ja mahdollistavaa ympäristöä, jonka poliittisilla ja oikeudellisilla kehyksillä ja sääntelykehyksillä tuetaan innovointia, suojellaan kuluttajien oikeuksia, kehitetään digitaalisia kykyjä ja taitoja, edistetään reilua kilpailua ja digitaalista yrittäjyyttä sekä lisätään kuluttajien luottamusta digitaalitalouteen. Tällaiset ympäristöt kansainvälisellä ja kansallisella tasolla lisäävät tuottavuutta, helpottavat sähköisen kaupankäynnin kasvua, parantavat kilpailukykyä, nopeuttavat digitalisaatiota sekä tukevat investointeja ja digitaalitekniikan siirtoa kehitysmaihin yhteisesti sovituin ehdoin.

20. Katsomme, että vankat standardit ja valmiudet varmistaa digitaalisten järjestelmien, verkkojen ja datan turvallinen, luotettava ja häiriönsietokykyinen

toiminta ovat olennaisen tärkeitä myös liiketoimien helpottamiseksi sekä turvallisten, varmojen ja luotettavien verkkoympäristöjen mahdollistamiseksi.

21. Sitoudumme vuoteen 2030 mennessä

a) edistämään kaikille sellaista avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa ja syrjimätöntä digitaalista ympäristöä, joka antaa mikroyrityksille sekä pienille ja keskisuurille yrityksille mahdollisuuden osallistua digitaalitalouteen ja kilpailla siinä (kestävän kehityksen tavoite 9);

b) tukemaan kansainvälisiä, alueellisia ja kansallisia toimia digitalisaation mahdollistavien toimintaympäristöjen kehittämiseksi, mukaan lukien ennakoitavat ja avoimet poliittiset ja oikeudelliset kehykset ja sääntelykehykset sekä parhaiden käytäntöjen jakaminen (kestävän kehityksen tavoitteet 10 ja 16);

c) tekemään kansallisia ja alueellisia arviointeja sellaisten toimien tueksi, joilla korjataan digitalisaatioon liittyviä puutteita ja tarpeita ja vahvistetaan tietojen keruuta ja käyttöä päätöksenteon tueksi (kaikki kestävän kehityksen tavoitteet);

d) kehottamaan kaikkia sidosryhmiä antamaan pyydettyä teknistä apua kehitykselle digitalisaatiota koskevien kansallisten politiikkojen ja painopisteiden mukaisesti (kestävän kehityksen tavoite 17);

e) ylläpitämään maailmanlaajuisten digitaalisten tuotteiden ja palvelujen vakaita ja häiriönsietokykyisiä toimitusketjuja (kestävän kehityksen tavoitteet 8 ja 9);

f) edistämään tietämyksen jakamista ja teknologian siirtoa koskevia aloitteita yhteisesti sovituin ehdoin (kestävän kehityksen tavoite 17);

g) kannustamaan pohjoisen ja etelän välistä yhteistyötä, etelä–etelä-yhteistyötä ja kolmenvälistä yhteistyötä, myös yliopistojen, tutkimuslaitosten ja yksityisen sektorin välillä, digitaalisen osaamisen kehittämisen ja tutkimuskapasiteetin saatavuuden nopeuttamiseksi (kestävän kehityksen tavoite 17);

h) vaihtamaan digitaalisia yrityksiä koskevaa tietämystä ja parhaita käytäntöjä innovaatio-ohjelmien ja paikallisten teknologisten ratkaisujen tukemiseksi kehitysmaissa (kestävän kehityksen tavoite 9);

i) edistämään innovointia ja yrittäjyyttä, myös naisten, nuorten ja muiden aliedustettujen yrittäjien keskuudessa, jotta voidaan lisätä digitaalialan startup-yritysten, mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määrää kehitysmaissa ja helpottaa niiden pääsyä markkinoille digitaaliteknologian avulla (kestävän kehityksen tavoitteet 8 ja 9);

j) edistämään valmiuksien kehittämistä, jotta voidaan varmistaa digitaalisten järjestelmien, verkkojen ja datan turvallinen, luotettava ja häiriönsietokykyinen toiminta digitalisaatiota koskeissa toimissa (kestävän kehityksen tavoite 9).

Tavoite 3. Edistää osallistavaa, avointa, turvallista ja varmaa digiympäristöä, jossa kunnioitetaan, suojellaan ja edistetään ihmisoikeuksia

Ihmisoikeudet

22. Sitoudumme kunnioittamaan, suojelemaan ja edistämään ihmisoikeuksia digiympäristössä. Noudatamme kansainvälistä ihmisoikeuslainsäädäntöä digi- ja kehittyvän teknologian elinkaaren alusta loppuun, jotta käyttäjät voivat turvallisesti hyötyä digitaaliteknologiasta ja heitä suojellaan loukkauksilta, väärinkäytöksiltä ja kaikenlaiselta syrjinnältä. Otamme huomioon kaikkien sidosryhmien vastuun tässä

pyrkimyksessä ja kehotamme myös yksityistä sektoria soveltamaan YK:n ohjaavia periaatteita yritysten ihmisoikeusvastuusta.²⁰

23. Sitoudumme

a) varmistamaan, että digiteknologiaa koskevan kansallisen lainsäädännön kehittämisessä ja täytäntöönpanossa noudatetaan kansainvälisen oikeuden velvoitteita, myös kansainvälistä ihmisoikeuslainsäädäntöä (kaikki kestävän kehityksen tavoitteet);

b) ottamaan käyttöön asianmukaiset suojatoimet, joilla ehkäistään digi- ja kehittyvän teknologian käytöstä mahdollisesti aiheutuvat haitalliset vaikutukset ihmisoikeuksiin ja puututaan niihin ja suojellaan yksilöitä heidän ihmisoikeuksiensa loukkauksilta ja väärinkäytöksiltä digiympäristössä, muun muassa ihmisoikeuksia koskevan huolellisuusvelvoitteen avulla ja ottamalla käyttöön tehokkaita valvonta- ja oikeussuojamekanismeja (kaikki kestävän kehityksen tavoitteet);

c) vahvistamaan oikeudellisia ja poliittisia kehyksiä lapsen oikeuksien suojelemiseksi digiympäristössä kansainvälisen ihmisoikeuslainsäädännön, myös lapsen oikeuksia koskeva yleissopimuksen²¹ (kaikki kestävän kehityksen tavoitteet), mukaisesti;

d) pidättäytymään asettamasta tiedon ja ajatusten vapaata liikkuvuutta koskevia rajoituksia, jotka ovat ristiriidassa kansainvälisen oikeuden mukaisten velvoitteiden kanssa (kaikki kestävän kehityksen tavoitteet).

24. Annamme tunnustusta YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimiston jatkuville pyrkimyksille tarjota pyynnöstä ja nykyisen toimeksiannon puitteissa ja vapaaehtoisin resurssein asiantuntijaneuvontaa ja käytännön ohjeita ihmisoikeus- ja teknologiakysymyksistä ihmisoikeuksien toteutumista digiympäristössä koskevan neuvontapalvelun kautta.

25. Kehotamme

a) digiteknologiayrityksiä ja kehittäjiä kunnioittamaan kansainvälisiä ihmisoikeuksia ja periaatteita muun muassa soveltamalla ihmisoikeuksia koskevaa huolellisuusvelvoitetta ja vaikutustenarviointeja teknologian elinkaaren alusta loppuun (kaikki kestävän kehityksen tavoitteet);

b) digiteknologiayrityksiä, kehittäjiä ja sosiaalisen median alustoja, jotka kunnioittavat ihmisoikeuksia verkossa, kantamaan vastuuta ja toteuttamaan toimenpiteitä väärinkäytösten lieventämiseksi ja ehkäisemiseksi sekä tarjoamaan mahdollisuuksia tehokkaasiin oikeussuojakeinoihin yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevien YK:n ohjaavien periaatteiden ja muiden asiaankuuluvien kehysten (kestävän kehityksen tavoitteet 5, 10 ja 16) mukaisesti.

Internetin hallinto

26. Toteamme, että internet on maailmanlaajuisesti erittäin tärkeä osallistavan ja oikeudenmukaisen digitalisaation kannalta. Jotta siitä olisi kaikille yhtä paljon hyötyä, sen on oltava avoin, maailmanlaajuinen, yhteentoimiva, vakaa ja turvallinen.

27. Toteamme, että internetin hallinnon on jatkossakin oltava globaalia ja monitahoista ja että hallitusten, yksityisen sektorin, kansalaisyhteiskunnan, kansainvälisten järjestöjen, teknisten ja akateemisten yhteisöjen ja kaikkien muiden asiaankuuluvien sidosryhmien on osallistuttava siihen kaikilta osien tehtäviensä ja vastuualueidensa mukaisesti. Vahvistamme, että internetin hallinnossa olisi edelleen

²⁰ A/HRC/17/31, liite.

²¹ Yhdistyneet kansakunnat, *sopimussarja*, nide 1577, nro 27531.

noudatettava Genevessä ja Tunisissa pidettyjen huippukokousten tuloksia koskevia määräyksiä, myös siltä osin kuin kyse on yhteistyön tiivistämisestä.

28. Otamme huomioon internetin hallintofoorumin merkityksen ensisijaisena sidosryhmäfoorumina, jossa keskustellaan internetin hallintoon liittyvistä kysymyksistä.

29. Sitoudumme

a) edistämään avointa, maailmanlaajuista, yhteentoimivaa ja luotettavaa internetiä sekä toteuttamaan konkreettisia toimia kaikkien kannalta turvallisen ja suotuisan verkkoympäristön ylläpitämiseksi (kestävän kehityksen tavoite 9);

b) tukemaan internetin hallintofooriumia muun muassa pyrkimällä jatkuvasti lisäämään kehitysmaiden hallintojen ja muiden sidosryhmien osallisuutta ja tarjoamalla myös tähän tarkoitukseen vapaaehtoista rahoitusta (kestävän kehityksen tavoitteet 9 ja 10);

c) edistämään kansainvälistä yhteistyötä kaikkien sidosryhmien kesken internetin pirstoutumisen riskien ehkäisemiseksi, tunnistamiseksi ja käsittelemiseksi ajoissa (kestävän kehityksen tavoite 16);

d) pidättäytymään internetin sulkemisista ja internetyhteyksiin kohdistuvista toimenpiteistä (kestävän kehityksen tavoite 16).

Digitaalinen luottamus ja turvallisuus

30. Meidän on kiireellisesti torjuttava kaikenlaista väkivaltaa, myös seksuaalista ja sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa, joka tapahtuu teknologian käytön yhteydessä tai jota se voimistaa, vihapuheen ja syrjinnän kaikkia muotoja, väärää tietoa ja disinformaatiota, verkkokiusaamista sekä lasten seksuaalista riistoa ja hyväksikäyttöä, ja puututtava niihin kiireellisesti. Otamme käyttöön ja pidämme yllä tehokkaita riskinvähentämis- ja korjaustoimenpiteitä, joilla suojellaan myös yksityisyyttä ja sananvapautta.

31. Sitoudumme vuoteen 2030 mennessä

a) luomaan kaikkien käyttäjien kannalta turvallisen verkkoympäristön, jossa huolehditaan käyttäjien mielenterveydestä ja hyvinvoinnista määrittelemällä ja hyväksymällä yhteisiä standardeja, ohjeita ja toimialakohtaisia toimia, jotka ovat kansainvälisen oikeuden mukaisia, edistämään turvallisia kansalaistoimintamahdollisuuksia ja puuttumaan digialustojen sisältöön, joka aiheuttaa vahinkoa yksilöille, ottaen huomioon YK:n elinten, alueellisten järjestöjen ja monisidosryhmäisten aloitteiden työn (kestävän kehityksen tavoitteet 3, 5, 9, 10, 16 ja 17);

b) asettamaan etusijalle verkkovälitteisen lasten turvallisuutta koskevan kansallisen politiikan ja normien kehittämisen ja täytäntöönpanon kansainvälisen ihmisoikeuslainsäädännön, myös lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen (kestävän kehityksen tavoitteet 3, 5 ja 10), mukaisesti;

c) vakiinnuttamaan säännöllisen yhteistyön puitteet kansallisten verkkoturvallisuuslaitosten välille parhaiden käytäntöjen vaihtamiseksi ja yhteisymmärryksen kehittämiseksi toimista, joilla suojellaan yksityisyyttä, sananvapautta ja tiedonsaantia samalla kun puututaan haittoihin (kestävän kehityksen tavoite 17);

d) varmistamaan, että teknologian käyttöä valvonnan ja salauksen kaltaisissa kysymyksissä koskevat lait ja määräykset ovat kansainvälisen oikeuden mukaisia (kestävän kehityksen tavoitteet 10 ja 16);

e) kehittämään kaikkia asiaankuuluvia sidosryhmiä kuullen tehokkaita menetelmiä kaikenlaisen digiympäristössä esiintyvän väkivallan ja hyväksikäytön mittaamiseksi, seuraamiseksi ja torjumiseksi (kestävän kehityksen tavoitteet 5 ja 16);

f) seuraamaan ja tarkistamaan digialustojen toimintalinjoja ja käytäntöjä, jotka koskevat teknologian käytön kautta tapahtuvan tai sen myötä yleistyvän lasten seksuaalisen riiston ja hyväksikäytön torjuntaa, mukaan lukien lasten seksuaaliseen hyväksikäyttöön tai seksuaaliseen riistoon liittyvän materiaalin jakelu digialustoilla sekä houkuttelu seksuaalisiin tarkoituksiin lapsen kohdistuvan seksuaalirikoksen tekemistä varten (kestävän kehityksen tavoite 3).

32. Lisäksi kehotamme kiireesti

a) digiteknologiayrityksiä ja -kehittäjiä tekemään yhteistyötä erilaisia taustoja ja kaikenlaista osaamista edustavien käyttäjien kanssa, jotta heidän näkökantansa ja tarpeensa voidaan ottaa huomioon digiteknologian elinkaareissa (kestävän kehityksen tavoitteet 5 ja 10);

b) digiteknologiayrityksiä ja -kehittäjiä kehittämään yhdessä toimialan vastuuvollisuuskehyksiä yhteistyössä hallitusten ja muiden sidosryhmien kanssa, jotta voidaan lisätä niiden järjestelmien ja prosessien avoimuutta, määrittelemään vastuut ja sitoutumaan standardeihin sekä tarkastettavissa oleviin julkisiin raportteihin (kestävän kehityksen tavoitteet 9 ja 17);

c) digiteknologiayrityksiä ja sosiaalisen median alustoja tarjoamaan verkkoturvallisuuteen liittyvää koulutusmateriaalia ja suojatoimia käyttäjilleen, erityisesti lapsille ja nuorille (kestävän kehityksen tavoite 3);

d) sosiaalisen median alustoja ottamaan käyttöön turvallisia, varmoja ja helposti saatavilla olevia raportointimekanismeja, joiden avulla käyttäjät ja niiden kannattajat voivat ilmoittaa mahdollisista toimintapolitiikan rikkomisista, mukaan lukien lapsiin ja vammaisiin henkilöihin mukautetut erityiset ilmoitusmekanismit (kestävän kehityksen tavoite 3).

Tietoturva

33. Merkityksellisen, luotettavan ja tarkan tiedon ja tietämyksen saatavuus on erittäin tärkeää osallistavan, avoimen, turvallisen ja varman digiympäristön kannalta. Tiedostamme, että digiteknologia ja kehitteillä oleva teknologia voivat helpottaa tiedon manipulointia ja siihen puuttumista tavoilla, jotka ovat haitallisia yhteiskunnille ja yksilöille ja vaikuttavat kielteisesti ihmisoikeuksien ja perusvapauksien toteutumiseen sekä kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseen.

34. Teemme yhteistyötä edistääksemme tiedon eheyttä sekä suvaitsevaisuutta ja kunnioitusta digiympäristössä sekä suojellaksemme demokraattisten prosessien eheyttä. Tiivistämme kansainvälistä yhteistyötä torjuaksemme väärään tietoon ja disinformaatioon sekä verkossa esiintyvään vihapuheeseen liittyviä haasteita ja lieventääksemme tiedon manipuloinnin riskejä kansainvälisen oikeuden mukaisesti.

35. Sitoudumme vuoteen 2030 mennessä

a) suunnittelemaan ja ottamaan käyttöön digitaalista media- ja informaatiolukutaitoa koskevia opetussuunnitelmia, jotta voidaan varmistaa, että kaikilla käyttäjillä on tarvittavat taidot ja tietämys, jotta he voivat olla turvallisesti ja kriittistä ajattelua käyttäen vuorovaikutuksessa sisällön ja tiedon tarjoajien kanssa ja jotta voidaan parantaa kykyä torjua väärän tiedon ja disinformaation haitallisia vaikutuksia (kestävän kehityksen tavoitteet 3 ja 4);

b) edistämään monimuotoisia ja häiriönsietokykyisiä tietökosysteemejä muun muassa vahvistamalla riippumattomia ja julkisia tiedotusvälineitä ja tukemalla toimittajia ja media-alan työntekijöitä (kestävän kehityksen tavoitteet 9 ja 16);

c) tarjoamaan, edistämään ja helpottamaan riippumattoman, tosiasioihin perustuvan, oikea-aikaisen, kohdennetun, selkeän, helposti saatavilla olevan, monikielisen ja tieteesen perustuvan tiedon saatavuutta, jotta voidaan torjua väärää tietoa ja disinformaatiota (kestävän kehityksen tavoitteet 3, 4, 9 ja 16);

d) edistämään merkityksellisten, luotettavien ja tarkkojen tietojen saatavuutta kriisitilanteissa haavoittuvassa asemassa olevien suojelemiseksi ja voimaannuttamiseksi (kestävän kehityksen tavoite 10);

e) kannustamaan YK:n elimiä yhteistyössä hallitusten ja asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa arvioimaan väärän tiedon ja disinformaation vaikutusta kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseen (kestävän kehityksen tavoite 17).

36. Lisäksi kehotamme kiireesti

a) digiteknologiayrityksiä ja sosiaalisen median alustoja lisäämään järjestelmiensä avoimuutta ja vastuuvollisuutta, mukaan lukien palveluehdot, sisällön moderointi ja suositusalgoritmit ja käyttäjien henkilötietojen käsittely paikallisilla kielillä, jotta käyttäjät voivat tehdä tietoon perustuvia valintoja ja antaa tai peruuttaa tietoon perustuvan suostumuksen (kestävän kehityksen tavoitteet 9 ja 10);

b) sosiaalisen median alustoja tarjoamaan tutkijoille mahdollisuuden tutustua tietoihin, käyttäjien yksityisyyttä koskevien suojatoimien avulla, jotta voidaan varmistaa avoimuus ja vastuuvollisuus ja siten esittää näyttöä siitä, miten voidaan puuttua väärään tietoon, disinformaatioon ja vihapuheeseen ja sitä kautta antaa tietoa hallituksen ja teollisuuden toimintalinjoista, standardeista ja parhaista käytännöistä (kestävän kehityksen tavoitteet 9, 16 ja 17);

c) digiteknologiayrityksiä ja -kehittäjiä luomaan edelleen ratkaisuja ja tiedottamaan julkisesti toimista tekoälyn mahdollistaman sisällön potentiaalisten haittojen, kuten vihapuheen ja syrjinnän, torjumiseksi. Tällaisia toimenpiteitä ovat muun muassa suojatoimien sisällyttäminen tekoälymallien koulutusprosesseihin, tekoälyn tuottaman materiaalin tunnistaminen, sisällön ja alkuperän aitouden sertifiointi, merkinnät, vesileimaus ja muut tekniikat (kestävän kehityksen tavoitteet 10, 16 ja 17).

Tavoite 4. Edistää vastuullisia, tasapuolisia ja yhteentoimivia datanhallinnan lähestymistapoja

Tietosuoja ja -turva

37. Tiedostamme, että vastuullinen ja yhteentoimiva datanhallinta on erittäin tärkeää kehitystavoitteiden edistämiseksi, ihmisoikeuksien suojelemiseksi, innovoinnin vaalimiseksi ja talouskasvun edistämiseksi. Tietojen keräämisen, jakamisen ja käsittelyn lisääntyminen, myös tekoälyjärjestelmissä, voi lisätä riskejä, jos henkilötietojen suojaa ja yksityisyyttä koskevat tehokkaat normit puuttuvat.

38. Otamme huomioon kiireellisen tarpeen vahvistaa datanhallintaa koskevaa yhteistyötä kaikilla tasoilla siten, että kaikki maat osallistuvat siihen tehokkaasti, tasapuolisesti ja mielekkäällä tavalla ja asiaankuuluvia sidosryhmiä kuullen, jotta digiteknologian ja kehitteillä olevan teknologian potentiaali voidaan hyödyntää kokonaisuudessaan. Toteamme, että tämä edellyttää kehitysmaiden valmiuksien kehittämistä sekä sellaisten datanhallintakehysten luomista ja täytäntöönpanoa kaikilla tasoilla, joilla maksimoidaan datan käytön hyödyt ja suojellaan samalla

yksityisyyttä ja turvataan data. Kehotamme YK:n järjestelmää edistämään osaltaan vastuullista ja yhteentoimivaa datanhallintaa koskevien valmiuksien kehittämistä.

39. Sitoudumme vuoteen 2030 mennessä

a) hyödyntämään yksityisyyden suojaa koskevia käytössä olevia kansainvälisiä ja alueellisia suuntaviivoja datanhallintakehyksiä laadittaessa (kaikki kestävän kehityksen tavoitteet);

b) lisäämään kaikille maille annettavaa tukea tuloksellisten ja yhteentoimivien kansallisten datanhallintakehysten laatimiseksi (kaikki kestävän kehityksen tavoitteet);

c) antamaan yksilöille ja ryhmille mahdollisuuden harkita, haluavatko he antaa tai peruuttaa suostumuksensa tietojensa käyttöön, sekä mahdollisuuden valita, miten näitä tietoja käytetään, muun muassa lakisääteisen tietosuojan sekä teollis- ja tekijänoikeuksien suojan avulla (kestävän kehityksen tavoitteet 10 ja 16);

d) varmistamaan, että käytännöt, joita sovelletaan tiedon keräämiseen, tietoihin tutustumiseen, niiden jakamiseen, siirtoon, tallentamiseen ja käsittelemiseen, ovat turvallisia, varmoja ja oikeasuhteisia ja että tiedot on tarkoitettu välttämättömiä, nimenomaisia ja oikeutettuja tarkoituksia varten kansainvälisen oikeuden (kaikki kestävän kehityksen tavoitteet) mukaisesti;

e) kouluttamaan ammattitaitoista työvoimaa, joka kykenee keräämään, käsittelemään, analysoimaan, tallentamaan ja siirtämään tietoja turvallisesti yksityisyyttä suojelevilla tavoilla (kestävän kehityksen tavoitteet 8 ja 9).

Tiedonvaihto ja tietostandardit

40. Otamme huomioon, että tietokuilut, kuten sukupuolten väliset ja maantieteelliset tietoaukot, voivat johtaa hyötyjen epätasaiseen jakautumiseen, tietojen väärinkäyttöön sekä tietojen virheelliseen tulkintaan ja puolueellisiin tuloksiin.

41. Otamme huomioon, että yhteiset tietostandardit ja yhteentoimivat tiedonvaihdot voivat parantaa tiedon saatavuutta ja jakamista ja auttaa kuromaan umpeen tietokuiluja. Mahdollistamme kaikkien sidosryhmien, myös yhteisöjen ja yksityishenkilöiden, luomat ja hallinnoimat avoimen datan aloitteet, joiden avulla voidaan hyödyntää ja lisätä dataa niiden kehitystä ja hyvinvointia varten.

42. Sitoudumme vuoteen 2030 mennessä

a) kehittämään tieto- ja metatietostandardeja, joiden tarkoituksena on ehkäistä ja puuttua ennakkoluuloihin, syrjintään tai ihmisoikeusloukkauksiin ja -rikkomuksiin datan koko elinkaaren ajan, myös tarkastamalla tietoja säännöllisesti (kestävän kehityksen tavoitteet 3, 5, 10 ja 16);

b) laatimaan perusmääritelmiä ja tietoluokituksia yhteentoimivuuden edistämiseksi ja tietojenvaihdon helpottamiseksi (kaikki kestävän kehityksen tavoitteet);

c) laatimaan yhteisiä määritelmiä ja standardeja, jotka koskevat datan käyttöä ja uudelleenkäyttöä yleisen edun mukaisesti (kaikki kestävän kehityksen tavoitteet).

Kestävän kehityksen tavoitteita ja kehitystä koskevat tiedot

43. Katsomme, että turvalliset ja varmat tietojärjestelmät ja tietoja koskevat valmiudet ovat erittäin tärkeitä näyttöön perustuvan päätöksenteon ja julkisten

palvelujen tarjoamisen kannalta. Liian vähäiset investoinnit julkisiin tietojärjestelmiin ja tilastotoimintaan voivat jarruttaa kestävää kehitystä.

44. Otamme huomioon, että laadukkaat tiedot ovat erittäin tärkeitä, sillä niiden avulla voidaan seurata, kohdentaa ja nopeuttaa edistymistä kaikissa kestävässä kehityksen tavoitteissa sekä vastata tehokkaasti kriiseihin. Sitoudumme lujittamaan kansainvälistä yhteistyötä, jotta voidaan korjata nykyiset vakavat kehitystä koskevat tietovajeet ja lisätä tietojen julkista saatavuutta. Edistämme tietojen vastuullista käyttöä ja jakamista maiden sisällä ja niiden välillä, jotta voidaan vauhdittaa kestävässä kehityksen tavoitteiden saavuttamista.

45. Sitoudumme vuoteen 2030 mennessä

a) lisäämään kaikista lähteistä peräisin olevien tietojen ja tilastojen rahoitusta ja tehostamaan pyrkimyksiä kehittää tiedonhallinnan ja siihen liittyvän osaamisen valmiuksia sekä vastuulliseen datan käyttöä erityisesti kehitysmaissa. parantamaan kestävässä kehitystä koskeviin tietoihin osoitettavan rahoituksen ennustettavuutta (kestävän kehityksen tavoite 17);

b) tehostamaan toimia asiaankuuluvien, tarkkojen, luotettavien ja eriteltyjen tietojen keräämiseksi, analysoimiseksi ja levittämiseksi, jotta voidaan parantaa seuranta- ja päätöksentekoa Agenda 2030 -toimintaohjelman saavuttamisen nopeuttamiseksi siten, että samalla kunnioitetaan yksityisyyttä ja tietosuojaa. Tavoitteenamme on lisätä 50 prosentilla kestävässä kehityksen tavoitteiden seuranta- varten saatavilla olevia tietoja eriteltyinä tulosten, sukupuolen, iän, rodun, etnisen alkuperän, maahanmuuttaja-aseman, vammaisuuden ja maantieteellisen sijainnin sekä muiden kansallisten olosuhteiden kannalta merkityksellisten ominaisuuksien (kaikki kestävässä kehityksen tavoitteet) mukaan;

c) kehittämään avoimia ja helposti saatavilla olevia tietojärjestelmiä, joilla tuetaan katastrofeja koskevia tuloksellisia varhaisvaroitustoimia, varhaista toimintaa ja kriisitoimia (kestävän kehityksen tavoitteet 3 ja 11).

Rajat ylittävät tietovirrat

46. Rajat ylittävät tietovirrat ovat digitalouden keskeinen moottori. Otamme huomioon turvallisten ja luotettavien rajat ylittävien tietovirtojen mahdolliset erityisesti mikroyrityksille sekä pk-yrityksille koituvat sosiaaliset, taloudelliset ja kehitykseen liittyvät hyödyt. Kartoitamme innovatiivisia, yhteentoimivia ja osallistavia mekanismeja, joiden avulla tietoja voidaan siirtää luotettavasti maiden sisällä ja niiden välillä molempia osapuolia hyödyttävällä tavalla kunnioittaen samalla asiaankuuluvia tietosuojaa ja yksityisyyttä koskevia suojatoimia ja sovellettavia oikeudellisia kehyksiä (kestävän kehityksen tavoite 17).

47. Sitoudumme vuoteen 2030 mennessä edistämään kaikkien asiaankuuluvien sidosryhmien kuulemisia, jotta voidaan saada parempi käsitys sääntelytapojen välisistä yhteneväisyyksistä, täydentävyyksistä, lähentymisestä ja eroavaisuuksista siltä osin kuin on kyse siitä, miten rajat ylittäviä tietovirtoja voidaan helpottaa luottamukseen perustuen ja lisätä näin julkisesti saatavilla olevaa tietoa ja parhaita käytäntöjä (kestävän kehityksen tavoite 17).

Yhteentoimiva datanhallinta

48. Edistämme ja tuemme kansallisten, alueellisten ja kansainvälisten tietopolitiikan kehysten yhteentoimivuutta. Pyydämme tätä varten tieteen ja teknologian kehittämistä käsittelevää komissiota perustamaan erityisen työryhmän, joka käy kattavaa ja osallistavaa monen sidosryhmän välistä vuoropuhelua datanhallinnasta kaikilla tasoilla ja kehityksen kannalta merkityksellisellä tavalla. Kannustamme työryhmää raportoimaan edistymisestään yleiskokoukselle

viimeistään 81. istunnossa, mukaan lukien suositukset tasapuolisiin ja yhteentoimiviin datanhallintajärjestelyihin tähtäävistä jatkotoimista, joihin voi sisältyä muun muassa kehityksen kannalta merkityksellisiä datanhallinnan peruseriaatteita kaikilla tasoilla, ehdotuksia, joilla tuetaan kansallisten, alueellisten ja kansainvälisten tietojärjestelmien yhteentoimivuutta, tietojen hyötyjen jakamiseen liittyviä näkökohtia, ja vaihtoehtoja, joilla helpotetaan turvallisia, varmoja ja luotettavia tietovirtoja, mukaan lukien kehityksen kannalta merkitykselliset rajat ylittävät tietovirrat (kaikki kestävän kehityksen tavoitteet).

49. Jatkamme keskusteluja YK:ssa näiden tulosten pohjalta ja otamme huomioon muiden asiaankuuluvien elinten ja sidosryhmien, kuten YK:n tilastotoimikunnan, meneillään olevan työn pyrkimyksissämme päästä yhteisymmärrykseen datanhallinnasta kaikilla tasoilla kehityksen kannalta merkityksellisellä tavalla (kaikki kestävän kehityksen tavoitteet).

Tavoite 5. Tehostaa tekoälyn kansainvälistä hallinnointia ihmiskunnan hyväksi

50. Toteamme, että tekoälyn hallinnointiin tarvitaan tasapainoista, osallistavaa ja riskiperusteista lähestymistapaa, jossa kaikki maat, erityisesti kehitysmaat, ovat kaikilta osin ja tasapuolisesti edustettuina ja johon kaikki sidosryhmät osallistuvat mielekkäällä tavalla.

51. Otamme huomioon käynnissä olevat kansainväliset, alueelliset, kansalliset ja monen sidosryhmän pyrkimykset edistää turvallisia ja luotettavia tekoälyjärjestelmiä. Meidän on kiireellisesti arvioitava osallistavasti tekoälyjärjestelmien mahdollisia vaikutuksia kestävään kehitykseen sekä yksilöiden hyvinvointiin ja oikeuksiin samoin kuin niihin liittyviä mahdollisuuksia ja riskejä ja käsiteltävä niitä. Kansainvälistä yhteistyötä tarvitaan, jotta voidaan edistää uusien tekoälyn hallintakehysten koordinoitua ja yhteensopivuutta.

52. Sitoudumme edistämään tasapuolisia ja osallistavia lähestymistapoja tekoälyn hyötyjen hyödyntämiseen ja riskien lieventämiseen noudattaen kaikilta osin kansainvälistä oikeutta, myös kansainvälistä ihmisoikeuslainsäädäntöä, ja ottaen huomioon muut asiaankuuluvat kehykset, kuten YK:n kasvatusta, tiede- ja kulttuurijärjestön suosituksen tekoälyn etiikasta.²²

53. Otamme huomioon tekoälyjärjestelmien valtavan potentiaalin nopeuttaa edistymistä kaikissa kestävän kehityksen tavoitteissa. Hallinnoimme tekoälyä yleisen edun nimissä ja varmistamme, että sen soveltaminen edistää moninaisia kulttuureja ja kieliä sekä tukee paikallisesti tuotettua tietoa maiden ja yhteisöjen kehityksen hyväksi. Tähän sisältyy erityisesti kansainvälinen yhteistyö, jolla tuetaan kehitysmaita tekoälyvalmiuksien kehittämisessä, sekä toimet, joilla puututaan mahdollisiin kielteisiin vaikutuksiin, joita kehitteillä olevalla digiteknologialla voi olla työvoimaan, työllisyyteen ja ympäristöön.

54. Katsomme, että tekoälyn kansainvälinen hallinnointi edellyttää ketterää, monialaista ja mukautuvaa monisidosryhmäistä lähestymistapaa. Otamme huomioon, että YK:lla on tärkeä tehtävä tällaisen hallintotavan muovaamisessa, mahdollistamisessa ja tukemisessa.

55. Sopimuksen kautta tarjoutuu ainutlaatuinen mahdollisuus edistää tekoälyn kansainvälistä hallinnointia tavalla, joka täydentää kansainvälisiä, alueellisia, kansallisia ja useiden sidosryhmien toimia. Aiomme toteuttaa seuraavat toimet:

²² YK:n kasvatusta, tiede- ja kulttuurijärjestö, yleiskokouksen pöytäkirjat, 49. istunto, Pariisi, 9.-24. marraskuuta 2021, osa 1, päätöslauselmat, liite VII.

a) arvioida tekoälyjärjestelmien tulevia suuntauksia ja vaikutuksia ja edistää tieteellistä ymmärrystä (kaikki kestävän kehityksen tavoitteet);

b) tukea tekoälyn hallinnointiin liittyvien lähestymistapojen yhteentoimivuutta ja -sopivuutta jakamalla parhaita käytäntöjä ja edistämällä yhteisymmärrystä (kaikki kestävän kehityksen tavoitteet);

c) auttaa kehittämään erityisesti kehitysmaiden valmiuksia käyttää, kehittää, hyödyntää ja hallinnoida tekoälyjärjestelmiä ja suunnata niitä kohti kestävää kehitystä (kaikki kestävän kehityksen tavoitteet);

d) edistää tekoälyjärjestelmien avoimuutta, vastuullisuutta ja vankkaa ihmisen suorittamaa valvontaa kansainvälisen oikeuden (kaikki kestävän kehityksen tavoitteet) mukaisesti.

56. Sitoudumme näin ollen

a) perustamaan monitieteisen riippumaton kansainvälisen tekoälyä käsittelevän YK:n tiedelautakunnan, jolla on tasapainoinen maantieteellinen edustus, tieteellisen ymmärryksen edistämiseksi näyttöön perustuvien vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien arviointien avulla hyödyntäen käynnissä olevia kansallisia, alueellisia ja kansainvälisiä aloitteita ja käytössä olevia tutkimusverkostoja (kestävän kehityksen tavoite 17);

b) käynnistämään YK:ssa tekoälyn hallintaa koskevan maailmanlaajuisen vuoropuhelun, johon osallistuvat hallitukset ja kaikki asiaankuuluvat sidosryhmät ja joka järjestetään nykyisten asiaankuuluvien YK:n konferenssien ja kokousten yhteydessä (kestävän kehityksen tavoite 17).

57. Sen vuoksi pyydämme yleiskokouksen puheenjohtajaa nimeämään yleiskokouksen 79. istunnossa avustajat, joista yksi on teollisuusmaasta ja yksi kehitysmaasta, määrittämään hallitustenvälisen prosessin ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien kuulemisten avulla tekoälyä käsittelevän riippumattoman kansainvälisen tiedepaneelin ja tekoälyn hallintaa koskevan maailmanlaajuisen vuoropuhelun perustamista ja toimintaa koskevat tehtävät ja yksityiskohtaiset säännöt yleiskokouksen hyväksyttäväksi.

58. Kehotamme standardeja laativia organisaatioita tekemään yhteistyötä, jotta voidaan edistää sellaisten yhteentoimivien tekoälystandardien kehittämistä ja käyttöönottoa, joilla ylläpidetään turvallisuutta, luotettavuutta, kestävyyttä ja ihmisoikeuksia (kestävän kehityksen tavoitteet 3, 5, 7, 9, 10, 12, 16 ja 17).

59. Edistämme turvallisia ja luotettavia tekoälyjärjestelmiä, jotka edistävät, suojelevat ja säilyttävät kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja joissa otetaan huomioon monikielisyys näiden järjestelmien koko elinkaaren ajan (kestävän kehityksen tavoitteet 10 ja 16).

60. Kannustamme luomaan tekoälyvalmiuksien kehittämistä koskevia kansainvälisiä kumppanuuksia, jotta voidaan kehittää koulutusohjelmia, lisätä resurssien saatavuutta, mukaan lukien avoimet tekoälymallit ja -järjestelmät, avoin koulutusdata ja laskenta, helpottaa tekoälymallien koulutusta ja kehittämistä ja edistää mikroyritysten sekä pk-yritysten osallistumista digitalouteen (kestävän kehityksen tavoitteet 4 ja 17).

61. Hyödynnämme nykyisiä YK:n ja useiden sidosryhmien mekanismeja tukeaksemme tekoälyyn liittyvien valmiuksien kehittämistä, jotta voidaan kuroa umpeen tekoälyyn liittyviä kuiluja, helpottaa tekoälysovellusten saatavuutta ja kehittää suurteholaskentaa ja siihen liittyviä osaamisvalmiuksia kehitysmaissa (kaikki kestävän kehityksen tavoitteet).

62. Edistämme pohjois–etelä-, etelä–etelä- ja kolmenvälistä yhteistyötä, jolla tuetaan edustavien korkealaatuisten tietokokonaisuuksien, kohtuuhintaisten laskentaresurssien, kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden huomioon ottavien paikallisten ratkaisujen ja kehitysmaiden yrittäjyysekosysteemien kehittämistä (kestävän kehityksen tavoitteet 4, 9, 10 ja 17).

63. Korostamme, että on tärkeää lisätä erityisesti yksityiseltä sektorilta ja hyväntekeväisyydestä peräisin olevia investointeja, jotta voidaan lisätä tekoälyvalmiuksien kehittämistä kestävää kehitystä varten. Pyydämme pääsihteeriä, mahdollisia rahoittajia ja YK:n järjestelmää kuullen, esittämään tekoälyvalmiuksien kehittämistä varten innovatiivisia vapaaehtoisia rahoitusoptioita, joissa otetaan huomioon tekoälyä käsittelevän korkean tason neuvoa-antavan elimen suositukset tekoälyä koskevasta maailmanlaajuisesta rahastosta ja jotka täydentävät asiaankuuluvia YK:n rahoitusmekanismeja, ja toimittamaan ne yleiskokouksen tarkasteltavaksi sen 79. istunnossa.

Seuranta ja uudelleentarkastelu

64. Panemme digitaalisopimuksen täytäntöön maissamme sekä alueellisella ja maailmanlaajuisella tasolla ottaen huomioon erilaiset kansalliset realiteetit, valmiudet ja kehitystasot ja kunnioittaen kansallisia politiikkoja ja painopisteitä sekä sovellettavia oikeudellisia kehyksiä.

65. Nämä pyrkimykset voivat toteutua vain yksityisen sektorin, teknisten ja tiedeyhteisöjen sekä kansalaisyhteiskunnan aktiivisella sitoutumisella niihin, sillä näiden toimijoiden innovaatiot ja panos digitalisaatioon ovat perustavanlaatuisia ja korvaamattomia. Vahvistamme yhteistyötämme ja tehostamme useiden sidosryhmien välistä yhteistyötä tässä sopimuksessa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

66. Pyydämme kansainvälisiä ja alueellisia järjestöjä, yksityistä sektoria, tiedeyhteisöä, teknistä yhteisöä ja kansalaisyhteiskunnan ryhmiä tukemaan sopimusta ja osallistumaan aktiivisesti sen täytäntöönpanoon ja seurantaan. Pyydämme pääsihteeriä ottamaan käyttöön yksityiskohtaiset säännöt tämän sopimuksen vapaaehtoista hyväksymistä varten ja julkistamaan nämä tiedot ja asettamaan ne saataville joulukuusta 2024 alkaen.

67. Otamme huomioon rahoituksen merkityksen tämän sopimuksen täyden potentiaalin hyödyntämiseksi. Onnistunut täytäntöönpano edellyttää julkisia, yksityisiä ja monenvälisiä resursseja, mukaan lukien investointien yhdistäminen yhteisiin ja yhdistettyihin välineisiin laajamittaisen vaikutuksen aikaansaamiseksi, myös YK:n mekanismien, kuten yhteisen kestävä kehityksen tavoitteiden rahaston digitaalisen ikkunan, ja monenvälisten kehityspankkien välineiden avulla. Kehotamme hallituksia ottamaan digitaalisen muutoksen tukemisen keskeiseksi osaksi kehitysapua muun muassa lisäämällä digi- ja data-aloitteiden määrärahoja. Kehotamme yksityistä sektoria ja hyväntekeväisyystoimijoita harkitsemaan rahoituslupauksia tämän sopimuksen täytäntöönpanon tukemiseksi.

68. Hyödynnämme tietoyhteiskuntahuippukokouksesta (WSIS), erityisesti internetin hallintofoorumista ja sen kansallisista ja alueellisista aloitteista sekä WSIS-foorumista, lähtöisin olevia prosesseja ja foorumeita edistääksemme tämän sopimuksen täytäntöönpanoa. Odotamme mielenkiinnolla WSIS+20-huippukokouksen uudelleentarkastelua vuonna 2025 ja pyydämme sitä selvittämään, miten näillä prosesseilla ja foorumeilla voidaan tukea kaikkien sidosryhmien osallistumista sopimuksen täytäntöönpanoon.

69. Otamme huomioon kaikkien YK:n yksiköiden, virastojen, rahastojen ja ohjelmien panoksen digiyhteistyön edistämisessä, mukaan lukien muun muassa Kansainvälinen televiestintäliitto, YK:n kaupp- ja kehityskonferenssi, YK:n

kehitysohjelma ja YK:n kasvatusta, tiede- ja kulttuurijärjestö, ja kehoitamme niitä sekä YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimistoa tukemaan nykyisten toimeksiantajensa puitteissa tämän sopimuksen täytäntöönpanoa. Otamme huomioon YK:n alueellisten talouskomissioitten ja YK:n maatiimien roolin alueellisten ja kansallisten sidosryhmien tukemisessa digitalisaation edistämiseksi.

70. Otamme huomioon kehitystä edistävän tieteen ja teknologian toimikunnan roolin tietoyhteiskuntahuippukokouksen tulosten täytäntöönpanon seurannassa ja pyydämme sitä pohtimaan, miten se voi osaltaan edistää sopimuksen täytäntöönpanoa.

71. Edistymisen seuraamiseksi pyydämme pääsihteeriä toimittamaan hallituksille ja muille sidosryhmille kattavan täytäntöönpanokartan, jossa otetaan huomioon YK:n järjestelmän ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien panos, ja huomioimaan tämän pääsihteerin raportissa tietoyhteiskuntahuippukokouksen täytäntöönpanon edistymisestä ja tulosten seurannasta alueellisella ja kansainvälisellä tasolla ennen WSIS+20-huippukokouksen uudelleentarkastelua.

72. Toteamme, että järjestelmänlaajuista koordinoitua on edelleen vahvistettava, jotta YK voi toteuttaa tässä sopimuksessa määritellyn osallistavan digitaalisen yhteistyöfoorumin. Tätä varten pyydämme pääsihteeriä, jäsenvaltioita kuultuaan, esittämään yleiskokoukselle sen 79. istunnossa ehdotuksen sellaisen toimiston perustamisesta, joka perustuu pääsihteerin teknologiaalustalle nykyisen toimiston toimintaan ja resursseihin ja kattaa ne ja jolla helpotetaan järjestelmän laajuista koordinoitua sekä tehdään tiivistä yhteistyötä käytössä olevien mekanismien kanssa. Ehdotukseen olisi sisällyttävä yksityiskohtaiset tiedot operatiivisista toiminnoista, rakenteesta, sijainnista, toimeksiannon uusimisesta, resursseista ja henkilöstöstä.

73. Otamme huomioon kestävä kehityksen korkean tason poliittisen foorumin ja talous- ja sosiaali-neuvoston roolin, kun tarkastellaan sopimuksen edistymistä digitaalisten kuilujen umpeen kuomisessa ja Agenda 2030 -toimintaohjelman toteuttamisen nopeuttamisessa. Otamme huomioon ihmisoikeusneuvoston roolin sen nykyisen toimeksiannon puitteissa osallistavan, avoimen, turvallisen ja suojatun digiympäristön edistämässä kaikille.

74. Digiteknologian monialainen luonne ja digiyhteistyöhön osallistuvien toimijoiden moninaisuus edellyttävät synergioita ja yhdenmukaisia jatkotoimia. Sitoudumme tarkistamaan sopimusta arvioidaksemme edistymistä suhteessa sen tavoitteisiin ja kartoittaaksemme globaalin digitaalisen yhteistyön uusia mahdollisuuksia ja haasteita. Päättämme kutsua koolle korkean tason kokouksen "High-level review of the Global Digital Compact", jossa aiheena on otsikon mukaisesti digitaalisopimuksen korkean tason tarkastelu ja joka pidetään yleiskokouksen 82. istunnossa pääsihteerin tilanneselvityksen pohjalta. Kokoukseen osallistuvat kaikki sidosryhmät, mukaan lukien kehitystä edistävän tieteen ja teknologian toimikunta, internetin hallintofoorumi ja tietoyhteiskuntaa käsittelevän huippukokouksen toimintalinjan fasilitaattorit. Pyydämme yleiskokouksen puheenjohtajaa nimittämään 80. istunnossa avustajia – yhden kehitysmaasta ja yhden teollisuusmaasta – helpottamaan avoimia, läpinäkyviä ja osallistavia hallitustenvälisiä neuvotteluja tämän korkean tason kokouksen yksityiskohtien määrittämiseksi.

Liite II**Tulevia sukupolvia koskeva julistus****Johdanto**

Me, valtion- tai hallitusten johtajat ja korkeat edustajat, jotka tapasimme Yhdistyneiden kansakuntien päämajassa 22. ja 23. syyskuuta 2024 pidetyssä tulevaisuushuippukokouksessa,

vahvistamme sitoumuksemme Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan ja ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen²³ tavoitteisiin ja periaatteisiin ja kansainvälisen oikeuden mukaisiin velvollisuuksiimme,

vahvistamme myös sitoumuksemme kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelmaan²⁴, mukaan lukien kestävän kehityksen tavoitteiden huippukokouksessa vuonna 2023 annettu poliittinen julistus²⁵, ja lupauksemme tuleville sukupolville, sellaisena kuin se on esitettyä muun muassa ympäristöä ja kehitystä koskevassa Rion julistuksessa²⁶,

tiedostamme, että tulevilla sukupolvilla tarkoitetaan kaikkia niitä sukupolvia, jotka eivät ole vielä syntyneet ja jotka perivät tämän planeetan,

panemme merkille, että monissa nykyisissä kansallisissa oikeusjärjestelmissä sekä joissakin kulttuureissa ja uskonnoissa pyritään turvaamaan tulevien sukupolvien tarpeet ja edut ja edistämään sukupolvien välistä solidaarisuutta, oikeudenmukaisuutta ja oikeudenmukaisuutta,

tunnustamme, että nykyisten sukupolvien päätöksillä, toimilla ja toimimatta jättämisellä on sukupolvien välinen kerrannaisvaikutus, ja päätämme näin ollen varmistaa, että nykyiset sukupolvet toimivat vastuullisesti tulevien sukupolvien tarpeiden ja etujen turvaamiseksi,

toteamme, että meidän on otettava oppia aiemmista saavutuksistamme ja epäonnistumisistamme sekä niiden seurauksista, jotta voimme varmistaa kestävämmän, oikeudenmukaisemman ja tasa-arvoisemman maailman nykyisille ja tuleville sukupolville, ja ymmärrämme menneiden, nykyisten ja tulevien sukupolvien keskinäiset yhteydet,

tunnustamme, että lapset ja nuoret ovat muutoksen aikaansaajia ja että sukupolvien välinen vuoropuhelu ja yhteistyö, myös lasten, nuorten ja ikääntyneiden kanssa ja keskuudessa, on otettava huomioon poliittisissa ja päätöksentekoa koskevissa prosesseissamme tulevien sukupolvien tarpeiden ja etujen turvaamiseksi,

toteamme, että tehokkain tapa turvata tulevien sukupolvien tarpeet ja edut on rakentaa vahva perusta kestäväälle kansainväliselle rauhalle ja turvallisuudelle, kestäväälle kehitykselle, kaikille kuuluvien ihmisoikeuksien ja perusvapauksien yleismaailmallisen kunnioittamisen ja noudattamisen edistämiseksi sekä oikeusvaltion suojelemiselle,

tunnustamme nykyisten sukupolvien monimutkaiset ja toisiinsa liittyvät mahdollisuudet, haasteet ja riskit sekä väestökehityksen ennustettujen maailmanlaajuisten suuntausten vaikutukset,

²³ Päätöslauselma 217 A (III).

²⁴ Päätöslauselma 70/1.

²⁵ Päätöslauselma 78/1, liite.

²⁶ *Report of the United Nations Conference on Environment and Development, Rio de Janeiro, 3-14 June 1992*, vol. I, *Resolutions Adopted by the Conference* (Yhdistyneiden kansakuntien julkaisu, myyntinumero E.93.I.8 ja oikaisu), päätöslauselma 1, liite I.

sitoudumme edelleen rakentamaan tulevien sukupolvien hyödyksi vahvemman, tehokkaamman ja kestävämmän kansainväliseen oikeuteen perustuvan monenvälisen järjestelmän, jonka keskiössä on Yhdistyneet kansakunnat ja jonka perustana ovat avoimuus ja luottamus,

julistamme seuraavaa:

Ohjaavat periaatteet

Noudatamme seuraavia ohjaavia periaatteita, jotta voimme hyödyntää nykyisten sukupolvien mahdollisuuden jättää tuleville sukupolville parempi tulevaisuus ja täyttää sitouksemme vastata nykyisiin haasteisiin tulevien sukupolvien tarpeet ja edut turvaten ja jättämättä ketään jälkeen:

1. Kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämistä ja kansainvälisen oikeuden täysimittaista noudattamista on edistettävä Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan tavoitteiden ja periaatteiden mukaisesti.
2. Kaikille ihmisille kuuluvien ihmisoikeuksien ja perusvapauksien, jotka sisältävät kansalaisoikeudet, poliittiset, taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset oikeudet, mukaan lukien oikeus kehitykseen, on kunnioitettava, suojeltava ja edistettävä erottelematta tai syrjimättä millään perusteella.
3. Tulevien sukupolvien mahdollisuus kukoistaa vauraudessa ja saavuttaa kestävä kehitys on varmistettava muun muassa lopettamalla köyhyyden, nälän, eriarvoisuuden ja epäoikeudenmukaisuuden siirtyminen sukupolvelta toiselle ja tunnustamalla haavoittuvimmassa asemassa olevien maiden, erityisesti Afrikan maiden, vähiten kehittyneiden maiden, kehittyvien sisämaavaltioiden ja pienten kehittyvien saarivaltioiden, erityiset haasteet.
4. Sukupolvien välisen solidaarisuuden sekä sukupolvien välisen vuoropuhelun ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden edistäminen on välttämätön osa tulevien sukupolvien vaurauden perustaa, ja tässä yhteydessä on tunnustettava perheiden sekä perheystävällisten ja perhelähtöisten politiikkojen rooli kestävän kehityksen edistäjinä.
5. On luotava puhdas, terveellinen ja kestävä ympäristö, jossa ihmiskunta elää sopusoinnussa luonnon kanssa, ja ylläpidettävä sitä puuttumalla kiireellisesti ilmastonmuutoksen syihin ja haitallisiin vaikutuksiin ja lisäämällä yhteisiä toimia ympäristönsuojelun edistämiseksi.
6. Tieteen, teknologian ja innovoinnin vastuullista ja eettistä käyttöä on edistettävä tasapuolisuuden ja solidaarisuuden periaatteiden mukaisesti, jotta voidaan vaalia avointa, oikeudenmukaista ja osallistavaa ympäristöä tieteen ja teknologian kehittämiseksi ja digitaaliselle yhteistyölle ja kuroa samalla umpeen tieteeseen, teknologiaan ja innovointiin liittyviä eroja, myös digitaalista kuilua, maiden sisällä ja niiden välillä.
7. Sukupuolten tasa-arvon saavuttaminen, kaikkien naisten ja tyttöjen voimaannuttaminen ja heidän ihmisoikeuksiensa ja perusvapauksiensa täydellinen takaaminen ilman minkäänlaista syrjintää ovat kestävän tulevaisuuden välttämättömiä edellytyksiä.
8. Sen varmistamiseksi, että ketään ei jätetä jälkeen, on ratkaisevan tärkeää, että nykyiseen sukupolveen ja tuleviin sukupolviin kuuluvat vammaiset henkilöt osallistuvat kaikilta osin ja yhdenvertaisesti yhteiskuntaan ja että heillä on mahdollisuus osallistua aktiivisesti päätöksentekoprosesseihin.

9. Vauras ja kestävä tulevaisuus edellyttää rasismien, rotusyrjinnän, muukalaisvihan ja niihin liittyvän suvaitsemattomuuden poistamista sekä rotujen tasa-arvon saavuttamista ja kaikkien ihmisten voimaannuttamista.

10. Osallistava, avoin ja tehokas monenvälinen järjestelmä on olennaisen tärkeä, jotta voidaan lisätä kansainvälistä solidaarisuutta ja yhteistyötä, palauttaa luottamus ja luoda turvallinen, oikeudenmukainen ja kestävä maailma, jossa ihmisarvo on taattu.

Sitoumukset

Sitoudumme näiden periaatteiden ohjaamina

11. edistämään kansainvälistä vakautta, rauhaa ja turvallisuutta siten, että konfliktit ja kriisit ratkaistaan rauhanomaisin keinoin;

12. varmistamaan rauhanomaiset, osallistavat ja oikeudenmukaiset yhteiskunnat ja puuttumaan samaan aikaan eriarvoisuuteen kansakuntien keskuudessa ja niiden välillä sekä ottamaan huomioon kehittyvien maiden erityistarpeet ja haavoittuvassa asemassa olevat ihmiset;

13. toteuttamaan politiikkoja ja ohjelmia, joilla saavutetaan sukupuolten tasa-arvo ja kaikkien naisten ja tyttöjen voimaannuttaminen, poistetaan kaikki naiseen ja tyttöihin kohdistuvan syrjinnän, väkivallan, häirinnän ja hyväksikäytön muodot, myös seksuaalinen ja sukupuoleen perustuva väkivalta, ja varmistetaan naisten täysipainoinen, yhdenvertainen ja merkityksellinen osallistuminen ja yhtäläiset mahdollisuudet toimia johtajina kaikilla päätöksenteon tasoilla yhteiskunnan kaikilla osa-alueilla;

14. poistamaan kaikki edelleen esiintyvät historiallisen ja rakenteellisen eriarvoisuuden muodot muun muassa tunnustamalla aiemmat tragediat ja niiden seuraukset, puuttumalla niihin ja toteuttamalla tehokkaita toimenpiteitä niiden korjaamiseksi sekä kaikenlaisen syrjinnän poistamiseksi;

15. kunnioittamaan ja edistämään kulttuurista monimuotoisuutta ja kulttuuriperintöä sekä kieliä, tietojärjestelmiä ja perinteitä ja säilyttämään ne sekä edistämään kulttuurien ja uskontojen välistä vuoropuhelua muun muassa kannustamalla vahvempaan kansainväliseen yhteistyöhön henkisesti, perinteisesti, historiallisesti ja kulttuurisesti arvokkaan kulttuuriomaisuuden, mukaan lukien muun muassa taideteokset, muistomerkit, museoesineet, käsikirjoitukset ja asiakirjat, palauttamiseksi alkuperämaihin ja kannustamaan voimakkaasti asiaankuuluvia yksityisiä tahojä osallistumaan tähän, tarvittaessa myös kahdenvälisen vuoropuhelun ja monenvälisten mekanismien avulla;

16. tunnustamaan, kunnioittamaan, edistämään ja suojelemaan alkuperäiskansojen oikeuksia ja heidän alueitaan, maitaan ja ekosysteemejään ja suojelemaan samalla heidän perinteitään, hengellisiä vakaumuksiaan ja historiallista tietämystään, vahvistamaan heidän erillisiä poliittisia, oikeudellisia, taloudellisia, sosiaalisia ja kulttuurisia instituutioitaan säilyttäen kuitenkin heidän oikeutensa osallistua, jos he niin päättävät, täysivaltaisesti valtion poliittiseen, taloudelliseen, sosiaaliseen ja kulttuurielämään ja varmistamaan heidän oikeutensa osallistua päätöksentekoon asioissa, jotka vaikuttaisivat heidän oikeuksiinsa, sellaisina kuin ne ovat määriteltyinä lainsäädännössä ja kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden mukaisesti;

17. toteuttamaan kattavia ja kohdennettuja strategioita osallistavan talouskasvun, kestävä kehityksen ja elintarviketurvan saavuttamiseksi, köyhyyden kaikkien muotojen ja ulottuvuuksien, myös äärimmäisen köyhyyden, poistamiseksi ja köyhyyden naisistumisen torjumiseksi, jotta voidaan vastata nykyisten sukupolvien

tarpeisiin, saavuttaa maailmanlaajuinen selviytymiskyky ja luoda vauraampi perusta tuleville sukupolville;

18. asettamaan etusijalle kiireelliset toimet, joilla vastataan kriittisiin ympäristöhaasteisiin, ja toteuttamaan toimenpiteitä, joilla vähennetään katastrofiriskiä ja parannetaan selviytymiskykyä, pysäytetään ekosysteemien tilan heikkeneminen ja varmistetaan puhdas, terveellinen ja kestävä ympäristö, ja vahvistamaan, että on tärkeää nopeuttaa toimia ilmastonmuutoksen ja sen haitallisten vaikutusten torjumiseksi yhteisten mutta eriytettyjen vastuiden periaatteen ja asianomaisten valmiuksien pohjalta ottamalla huomioon erilaiset kansalliset olosuhteet ja panemalla merkille ilmasto-oikeudenmukaisuuden käsitteen merkityksen;

19. hyödyntämään olemassa olevien, uusien ja kehitteillä olevien teknologioiden edut ja hillitsemään niihin liittyviä riskejä kaikilla tasoilla tehokkaan, osallistavan ja tasapuolisen hallinnon avulla laajentamalla yhteistyötä digitaalisen kuilun kuromiseksi umpeen kehittyneissä ja kehittyvissä maissa ja niiden välillä, lisäämällä toimia valmiuksien kehittämiseksi tieteen, teknologian ja innovoinnin alalla ja edistämällä teknologian siirtoa yhteisesti sovituin ehdoin;

20. vahvistamaan valtioiden välistä yhteistyötä, jotta ne voivat vastata väestökehityksen suuntauksiin ja realiteetteihin, kuten nopeaan väestönkasvuun, syntyvyyden laskuun ja väestön ikääntymiseen, sekä puuttumaan väestöön liittyvien kysymysten ja kehityksen väliin kytköksiin kaikilla alueilla ottaen huomioon nykyisten ja tulevien sukupolvien, myös lasten ja nuorten, tarpeet ja edut sekä ikääntyneiden merkittävän panoksen kestäväen kehityksen edistämiseen;

21. vahvistamaan valtioiden välistä yhteistyötä turvallisen, hallitun ja laillisen muuttoliikkeen varmistamiseksi lähtö-, kauttakulku- ja kohdemaiden välillä muun muassa parantamalla ja monipuolistamalla laillisen muuttoliikkeen väylien saatavuutta ja joustavuutta samalla kun tunnustetaan muuttajien myönteinen panos osallistavaan kasvuun ja kestävään kehitykseen;

22. investoimaan kaikkien saatavilla olevaan, turvalliseen, osallistavaan ja tasa-arvoiseen laadukkaaseen koulutukseen, mukaan lukien liikuntakasvatus ja urheilu, ja edistämään mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen, tekniseen ja ammatilliseen koulutukseen sekä digilukutaitoon, mikä mahdollistaa tietojen ja taitojen hankkimisen ja siirtämisen sukupolvien välillä tulevien sukupolvien tulevaisuudennäkymien edistämiseksi;

23. suojelemaan oikeutta mahdollisimman hyvään fyysiseen terveyteen ja mielenterveyteen yleisen sairausvakuutusturvan sekä vahvempien ja sopeutumiskykyisten terveydenhuoltojärjestelmien avulla ja tasapuolisia mahdollisuuksia saada turvallisia, kohtuuhintaisia, tehokkaita ja laadukkaita lääkkeitä, rokotteita, hoitoja ja muita terveystuotteita nykyisten ja tulevien sukupolvien terveellisen elämän varmistamiseksi ja heidän hyvinvointinsa edistämiseksi.

Toimet

Tunnustamme, että hallituksilla on kaikilla tasoilla perustuslaillisten kehystensä mukaisesti ensisijainen rooli ja vastuu tulevien sukupolvien tarpeiden ja etujen turvaamisessa, ja näin ollen panemme täytäntöön ja vakiinnutamme edellä mainitut sitoumukset kansallisessa, alueellisessa ja maailmanlaajuisessa päätöksenteossa ja seuraamme niitä seuraavasti:

24. Hyödynnämme tiedettä, tietoja, tilastotietoja ja strategista ennakointia, jotta varmistetaan pitkäjänteinen ajattelu ja suunnittelu sekä kehitetään ja pannaan täytäntöön kestäviä käytäntöjä ja institutionaalisia uudistuksia, jotka ovat tarpeen

näyttöön perustuvan päätöksenteon varmistamiseksi, samalla kun parannamme hallinnon ennakoiavuutta, mukautuvuutta ja kykyä reagoida tuleviin mahdollisuuksiin, riskeihin ja haasteisiin.

25. Varmistamme, että tietämys, tiede ja tieto ovat osallistavasti ja tasapuolisesti saatavilla, ja edistämme samalla innovointia, kriittistä ajattelua ja elämäntaitoja, jotta tulevien sukupolvien kansalaisista voidaan luoda myönteisen muutoksen airueita.

26. Vahvistamme kansallisia ja maailmanlaajuisia tilinpitojärjestelmiämme muun muassa edistämällä tulevaisuuteen suuntautuvien ja näyttöön perustuvien vaikutustenarviointien käyttöä, kehittämällä vahvempia ennakoivia riskianalyyseja ja kannustamalla hyödyntämään bruttokansantuotetta täydentäviä ja sitä pidemmälle ulottuvia kestävästä kehitystä edistäviä toimenpiteitä.

27. Investoimme kykyyn valmistautua ja reagoida paremmin tuleviin maailmanlaajuisiin häiriöihin, kriiseihin ja haasteisiin ja hyödynnämme näyttöön perustuvaa suunnittelua ja ennakointia riskien välttämiseksi ja hillitsemiseksi varmistaen samalla, että köyhimmät ja haavoittuvimmat ihmiset eivät joudu vastaamaan suhteettomista kustannuksista ja rasitteista, jotka aiheutuvat hillitsemisestä, sopeutumisesta, ennallistamisesta ja selviytymiskyvyn kehittämisestä.

28. Otamme käyttöön koko hallinnon kattavan lähestymistavan koordinointiin, myös kansallisella ja paikallisella tasolla, tulevien sukupolvien tarpeet ja edut turvaavien politiikkojen harkinnassa, kehittämisessä, täytäntöönpanossa ja arvioinnissa.

29. Tehostamme yhteistyötä sidosryhmien, kuten kansalaisyhteiskunnan, tutkijoiden, tiede- ja teknologiayhteisön ja yksityisen sektorin, kanssa ja kannustamme sukupolvien välisiä kumppanuuksia edistämällä koko yhteiskunnan kattavaa lähestymistapaa, jotta voidaan jakaa parhaita käytäntöjä ja kehittää innovatiivisia, pitkäjänteisiä ja tulevaisuuteen suuntautuvia ideoita tulevien sukupolvien tarpeiden ja etujen turvaamiseksi.

30. Varustamme monenvälisen järjestelmän, myös Yhdistyneet kansakunnat, tukemaan valtioita niiden pyynnöstä niiden pyrkimyksissä panna tämä julistus täytäntöön ja sisällyttää tulevien sukupolvien tarpeet ja edut sekä pitkäjänteinen ajattelu päätöksentekoprosesseihin vaalimalla yhteistyötä ja edistämällä tieteesen, tietoihin ja tilastotietoihin perustuvan ennakoivan suunnittelun ja ennakkoinnin laajempaa käyttöä sekä lisäämällä tietoisuutta ja neuvontaa politiikkojen ja ohjelmien todennäköisistä sukupolvien välisistä tai tulevista vaikutuksista.

31. Edistämme tulevaisuuteen suuntautuvaa ja osaksi koko Yhdistyneiden kansakuntien järjestelmää valtavirtaistettavaa organisaatiokulttuuria, jolla edistetään tieteesen ja näyttöön perustuvaa päätöksentekoa kehittämällä erilaisia valmiuksia, kuten ennakoivaa suunnittelua, ennakointia ja tulevaisuuslukutaitoa, ja edistämme järjestelmällisesti pitkäjänteistä ja sukupolvien välistä ajattelua kaikilla tasoilla.

32. Tunnustamme, että Yhdistyneillä kansakunnilla olisi oltava merkittävä neuvoa-antava rooli tulevien sukupolvien suhteen, ja

a) panemme merkille pääsihteerin ehdotuksen nimittää tulevien sukupolvien erityislähettiläs tukemaan tämän julistuksen täytäntöönpanoa;

b) päätämme kutsua koolle tulevia sukupolvia käsittelevän yleiskokouksen osallistavan korkean tason täysistunnon, jossa tarkastellaan tämän julistuksen täytäntöönpanoa yleiskokouksen 83. istunnon aikana ja annetaan ajantasaista tietoa tulevien sukupolvien tarpeiden ja etujen turvaamiseksi toteutetuista toiminnoista;

c) pyydämme pääsihteeriä esittelemään kertomuksen tämän julistuksen täytäntöönpanosta käsiteltäväksi yleiskokouksen 83. istunnon aikana pidettävässä korkean tason täysistunnossa.

**President of the
General Assembly**
79th Session

